

မုံပွန်လာပျာမၤဒ်အံၤ
The Ways of Our Ancestors

ကျိပ်တၢ်ရၤလီၤလံာ်လဲၢ်တၢ်မၤကရူၢ်
Drum Publication Group

မုံၤပုၤလၢပျၢၤမၤနီၤအံၤ

ကိုသရၣ်တၢ်ကွဲးထၢဖှိၣ်တဖၣ် အဘၣ် (၇)

The Ways of Our Ancestors (Karen version)

Teacher Story Writing Competition 7

Drum Publication Group

P.O Box 66

Kanchanaburi 71000

Thailand

drum@drumpublications.org

www.drumpublications.org

လၢပျၢၤ, ၂၇၄၇ ကညီနီၣ်

November, 2008

လံာ်ကုခိၣ်, လံာ်ကုချၢတၢ်ဂီၤ-ကွဲၤကလုာ်

ISBN 978-974-598-597-1

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

ကညီဖိအလုၢ်အလၢ်ဒီးအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်တဖၣ်	၁
အိၣ်ဒုၣ်ကတီၤလုၢ်, အိၣ်ညၢ်ကတီၤကွံ	၁၀
မူးတမူးလၢထံထၣ်သဝီ	၁၉
ထံၣ်မ့ၢ်က့ၤကညီဖိအတၢ်အိၣ်မူလၢကီၢ်ကညီ	၂၇
တၢ်လၢမိၢ်ပၢ်ဖံဖုမၤတၢ်ဝဲဒီးအိၣ်ဝဲတုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤတဖၣ်	၃၇
သးပုၤနီၣ်ဘၣ်ကသ့ဇါ	၄၃
ပမ့ၢ်ပပုၢ်အတၢ်မၤလိာ်ပိာ်လီၤ	၅၁
ကညီဖိဒီးအတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူ	၅၈
ကညီဖိအတၢ်စိၤလီၤလၢသဝီအမံၤခၢ်	၆၅
မိၢ်ပၢ်ဖံဖုလၢပျၢၤအတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူ	၇၀

တၢ်ကတိၤလၢညါ

ပုၤကညီတစၢ်ဘၣ်တစၢ်အတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤအတၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်တၢ်သးလိာ်သးဘၣ်. န်တစၢ်ဘၣ်တစၢ်အတၢ်ဆိတလဲအိၣ်အသးပုၤကညီအတၢ်လုၢ်အိၣ်အသးသမူစ့ၢ်ကိးဆိတလဲအသးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆိတလဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတဘျီဘျီလဲၤအသးချ့မးတုၤဒၣ်လဲၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်အီၤတချုးဘၣ်. အယိလိာ်လၢပကကွဲးနီၣ်ကွဲးယါက့ၤတၢ်လဲၤခီဖျိတဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိတဘျီအံၤကွဲးသးပုၤအတၢ်ကွဲးပြၢကွဲးဝဲဘၣ်ဃးဒီးပုၤကညီအတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤ, တၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ကွဲးတဘျီအံၤပုၤန့ၣ်လီၤကွဲးပြၢတၢ်စ့ၤဒိၣ်မးအယိပယုထၢထီၣ်ကဒါက့ၤတၢ်ကွဲးလီၢ်လံၤတနီၤဒီးဟံးဖျိန့ၣ်အီၤလီၤ. တၢ်ကွဲးတဖၣ်တမ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤကံၤလိာ်အသးဒ်အမ့ၢ်-ကညီဖိ, အတၢ်ကတိၤသိၣ်သီ, အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, အသကဲာ်ပဝးဒီးအမူးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤပဟံးဖျိလုာ်အီၤဒီးထၢန့ၣ်လုာ်လၢလံာ်တဘျီအံၤအပူၤဒ်တၢ်ကဟိာ်တကပၤအသးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဒၣ်ဒ်ပုၤကညီတဂၤဘၣ်တဂၤအတၢ်ကွဲးဒ်အကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်လဲၤခီဖျိအိၣ်ဝဲအသးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တမ့ၢ်ကဘၣ်လၢကညီဖိလၢတၢ်လီၢ်အဂၤတနီၤအဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ကနီၤလီၤလိာ်သးတၢ်လဲၤခီဖျိတၢ်သ့ၣ်ညါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပအဲၣ်ဒီးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါပုၤကွဲးလံာ်ဖိတဖၣ်လၢကန့ၣ်လီၤကွဲးသကိးလံာ်ဒ်သးမ့ၢ်တနံၤတၢ်ကွဲးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤကကဲထီၣ်တၢ်စံၣ်စိၤတစၢ်အလံာ်ကွၢ်သတြီၤဒီးကကဲဘျုးပဖိစိၤလံာ်စိၤတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ပစံးဘျုးဘၣ်ဒီးပုၤဝဲၤလၢအဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးဆုၢ်ထီၣ်အတၢ်ကွဲးတဖၣ်လီၤ. ပစံးဘျုးဘၣ်စ့ၢ်ကိးစိၤအဲၣ်န့ၣ် (ကွဲးကလုာ်တၢ်ပရၢအပုၤမၤတၢ်ဖိ) လၢအဟ့ၣ်လီၤစူးကါဘၣ်ပုၤတၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢလံာ်ကုအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီမိအလုၤအလၢ် ဒီးအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်တဖၣ်

လၢ-စၢ်အိၣ်ကးစထံနီၤ, နီၣ်ဂံၢ် (၁) တီၤထီၣ်, မၢ်လးအူၤဒဲကဝီၤ

U ဝဲဒၣ်ပုၤကညီမိတကလုၢ်အံၤလၢပျၢၤလံၤလံၤမ့ၢ်ပုၤလၢအူၢ်ဝဲန့ၢ်ဝဲက
စၢ်ယွၤလီၤ. ပနၢ်လၢကစၢ်ယွၤန့ၢ်အိၣ်ဝဲထဲတကၤဧၤလၢအစီဒိၣ်ကမိၤ
ထီၣ်တုၤလီၤဝဲမူခိၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်, ပုၤကူပုၤကညီ, ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ, မုၢ်ဧၤလၢဧၤ, ဆၣ်ဧၤဖိ
ဧၤဒီးပၤဝဲဒၣ်, ကဟုကယၢ်ဝဲအယိပုၤကညီမိတဖၣ်န့ၢ်ဝဲကစၢ်ယွၤဒီးဟံၣ်ဒိၣ်ဝဲဒီး
ဘူၣ်ထီၣ်ဘၢထီၣ်ဝဲဒီးလုၢ်ထီၣ်ဟံၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်ဆူကစၢ်ယွၤအအိၣ်လီၤ.

ပုၤကညီမိတဖၣ်ခိဖျိလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်တၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤနၢၤဒီးတၢ်ဝံၤတၢ်ကၤအ
ယိဘၣ်သုးအလီၤအကျဲတတီၤဘၣ်တတီၤဒီးဖဲအဝဲသ့ၣ်ဟဲလီၤအိၣ်ဆိးဝဲဖဲယိၣ်ခံမ့ၢ်
ဂ့ၤ, ကိၤခံမ့ၢ်ဂ့ၤအခါဖဲကီၢ်တံးဘဲအတၢ်ပၤခိၣ်န့ၢ်တၢ်အိၣ်ယဲၤအိၣ်ဘုးပၤထီၣ်ဝဲ
ဒၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤနၢၤအီၤလၢတရူးတဖၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်စံၣ်ဘၣ်
ယုၢ်ဝဲအယိသိမ့ၢ်ဂ့ၤ, မၢ်တဲးလဲးမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢအဘူၣ်ဝဲလၢတၢ်လုၢ်တၢ်ဟံၣ်အဂီၢ်တဖၣ်
စိၣ်ဝဲတန့ၢ်ဘၣ်. လၢန့ၢ်အမၢ်ညါတရူးတဖၣ်သးဘၣ်အာဝဲသိးမၢ်တဲးလဲးဒီးသုၣ်
ထိးလၢတၢ်လုၢ်တၢ်ဟံၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အယိပုၤကညီတဖၣ်စ့ၢ်ကိးယုက့ၤသိ, မၢ်
တဲးလဲးတဘၣ်လၢဘၣ်အယိဘၣ်သုၣ်ထိးန့ၢ်လီၤ.

လၢတၢ်န့ၢ်အယိတၢ်စံးဝဲလၢတၢ်အိၣ်ယဲၤအိၣ်ဘုးအံၤစးထီၣ်ဝဲအဆိကတၢ်ဖဲ
တရူးကီၢ်န့ၢ်လီၤ.

■ တၢ်အိၣ်ဃဲအိၣ်ဘုးအလုၢ်အလၢ်

ပှၤတၢ်န့ၣ်လၢအလီၤဘၣ်အိၣ်ဘုးလံန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒ်အတၢ်န့ၣ်ဒီးအလုၢ်အလၢ်အတၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်အိၣ်ဘဲအသိးဘၣ်ဘၣ်ဟံးဝဲထိး, ဆီ, ဒ်အမ့ၢ်ဝဲထိးမိၢ်ခိၣ်ဆီမိၢ်ခိၣ်လၢကအိၣ်ဘုးအဂီၢ်လီၤ. ပှၤတၢ်န့ၣ်လၢကအိၣ်ဘုးန့ၣ်ကဘၣ်ဂၤထီၣ်ဝဲဆ့ပျီၤဖးထီတဘျီ, ကျဲထီၣ်အဃၢ်ဒီးကိးထီၣ်ဝဲအဖိလၢအဲၣ်ဒီးကိးဝဲတကၤဂၤဝံၤလဲၤကျိၣ်န့ၢ်ဝဲယၢ်ပျီၤန့ၢ်, အလၢန့ၣ်ဘၣ်ဝံၤကျိၣ်တၢ်ဝဲန့ၣ်ကဒါဒီးလဲၤကျိၣ်န့ၢ်ဝဲဝဲဖိတဘျီန့ၢ်လီၤ. အဆိကျိၣ်န့ၢ်ဝဲဝဲဖိခံကတိၢ်ဒီးကိလီၤဝဲခံခိအိၣ်တခီအဆံးတခီဒီးကျိၣ်န့ၢ်ကဒီးဝဲမိအသိခံမိတၢ်န့ၣ်ကျိၣ်ယုဝဲမိအကတၢ်န့ၣ်ကျိၣ်ဝဲစ့ၤဝဲအခိၣ်ဒီးကျိၣ်န့ၢ်မၤခွံၤလၢသးဒီးထီခံဆွံတဘျီလီၤ. မ့ၢ်ယၢ်လၢန့ၣ်ဘၣ်ဝဲဝဲလၢကုပူၤ, မ့ၢ်ထိးခံဆွံဒီးဝဲဆုၢ်တဖၣ်ဘၣ်စိၣ်ဝဲလၢအစုလီၤ. ဝဲအဟဲက့ၤတုၤလၢဟံၣ်အခါမ့ၢ်အိၣ်လၢလၢ်ဆီခိၣ်န့ၣ်ဟဲက့ၤဝဲတသ့ဘၣ်. ပှၤမ့ၢ်စိၣ်လီၤမ့ၢ်သပၤမးဟဲက့ၤဝဲသ့လီၤ. ပှၤအိၣ်လၢဟံၣ်ပှၤတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဟံးထီၣ်ဝဲယၢ်လၢတခီတဒ့ဒီးဘၣ်ဟၢၣ်လီၤဝဲလၢမ့ၢ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဝံၤဒီးဟံၣ်ခိၣ်အမၤဟ့ၣ်လီၤအိၣ်ထိးဆၣ်ဒီးဟံၣ်ခိၣ်ဖိၣ်ထီၣ်ဝဲထိးဒီးစၢတံၢ်ဝဲအစုအခိၣ်စၢတံၢ်ဝဲထိးအဒုလၢဆါခံဘၣ်, အစုဒီးအခိၣ်လၢဆါခံဘၣ်စုၣ်စုၣ်လီၤ. ပှၤအိၣ်လၢဟံၣ်ပှၤတဖၣ်ခိးဟံးဒီးသံးကတံၢ်ဖိတဖျၢၣ်လီၤ. ဃါကိၢ်လိၣ်ဝဲဖၣ်ဆါဖိတလိၣ်ဒီးဟံးလၢသံးကတံၢ်အပူၤဒီးဖိၣ်ဘၣ်ဝဲသံးကတံၢ်ဒီးထိးကပၤဝံၤက့ၤဟံးဝဲထိးအံၤလၢအလီၤမိခိၣ်ဒီးဖိၣ်ဘၣ်ဝဲထိးကပၤန့ၣ်ထံၣ်န့ၣ်ထံၣ်လီၤ.

ထိးအကပၤအံၤဟံၣ်ခိၣ်ဘၣ်ဖိၣ်, အမၤဘၣ်ဖိၣ်, မ့ၢ်ဝံၤဒီးအဖိအိၣ်ကတၢ်တကၤဘၣ်ဖိၣ်ဝဲဒီးလီၤဆူအဆံးတဆိဘၣ်တဆိလီၤ. ဖိၣ်ဝဲထိးကပၤတကၤန့ၣ်ထံၣ်ဝံၤဒီးဆဲးဆါဝဲထိးအတံၢ်လၢတစဲး, ဘီးဆါဝဲထိးအကိၢ်တစဲးဝံၤဒီးပအာသံထိးအံၤလၢတၢ်ကံးညၢ်ဒီးထံတုၤအသံတစုဒီးယိဝဲဒီးဒုလၢဖၣ်ကွၢ်ပူၤလီၤ. လီၤဆီဒုတံၢ်ဖဲတချုးယိဒီးထိးအခါဖဲအဖိၣ်ထိးအကမိအခါန့ၣ်ထုကဖၣ်သကိးဝဲ, “သံးယိၣ်မ့ၢ်ဃါမိခိၣ်ပၢ်ခိၣ်ဒၢ, အံးက့ၤကွၢ်က့ၤပှၤ, ကဟုကယၢ်ပှၤ, မၤဘျါက့ၤပတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ, မၤစၢပှၤဒ်သိးပဖံးအိၣ်မၤအိၣ်ကထီၣ်, ပကဂ့ၤဒ်ဘၣ်ဖိ, ဆိၣ်ဂ့ၤဆိၣ်ဝါပှၤတက့ၢ်...” န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အဒိသံထိးဒီးပိၣ်ဝံၤကူးလီၤကါလီၤဝဲဝံၤကၢ်လီၤဝဲထိးအၣ်ပံသၢဘၣ်, အညၣ်သၢလိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဖိၣ်ထိးအကမိအကပၤအခါမ့ၢ်ဖိၣ်ဝဲလၢအစ့ၣ် တကပၤန့ၣ်ဘၣ်ကၢ်ဝဲလၢအထွဲတကပၤလီၤ. ထိးညၣ်အံၤကၢ်ဝဲမံၤဒီးအိၣ်ဝဲတက တလိၣ်စ့ၣ်စ့ၣ်လီၤ. ဒီးထိးညၣ်လၢအဟံၤယၢ်ဝဲတလိၣ်န့ၣ်ထၢန့ၣ်ဝဲလၢကုပူၤန့ၣ် လီၤ. ကုပူၤခါအိၣ်ဘျီအိၣ်စၢတဖၣ်ထၢန့ၣ်ယုၢ်ဝဲလၢလီၤ. တဟးဟံၤလီၤဆိဝဲ ဘၣ်ဒီးတဟံၤနီၤစါဝဲစ့ၣ်ကိးဘၣ်လီၤ. ထိးညၣ်လၢအအိၣ်တီၢ်ယုၢ်ဒီးအသ့ၣ်အပွၢ်တ ဖၣ်ဖိထီၣ်ဝဲလၢလီၤ. တၢ်ကသုမ့ၢ်ဒီးခွဲးလီၤဝဲမ့ၢ်, ကသုလၢသဘံၣ်ပူၤဒီးထုကဖၣ် သကိးဝဲဝံၤတဘျီအိၣ်ဝဲတကတမိစ့ၣ်စ့ၣ်လီၤ. မိၢ်လၢအမ့ၢ်ဝဲဘုးအခိၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢ သပၤကပၤဒီးကသုမ့ၢ်စၢလီၤန့ၣ်တၢ်လီၤဝဲခွဲးလီၤဝဲလီၤ.

လီၤဆိဒ်တၢ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဘုးအဆၢကတီၢ်ဘၣ်ကူကၢၤဆွဲကညီန့ၣ်ကညီ ကိးကၢၤဒီးလီၤ. ဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကသုဘဲဂ့ၤ, တဘဲဂ့ၤ, ဟီဂ့ၤဘျီဂ့ၤတဲဝဲတသ့ဘၣ်. န့ၣ်အသိးကတီၢ်ကျိၣ်အဂၤတသ့စ့ၣ်ကိးဘၣ်. မ့ၢ်ကတီၢ်ဝဲကျိၣ်အဂၤန့ၣ်အဘုးက ဟးဂီၤဝဲဒီးဘၣ်အိၣ်ကဒီးဝဲအသိတဘျီလီၤ.

တၢ်အိၣ်ဘုးအံၤပှၤတနီၤနီၤ, မိၢ်ဘၣ်အိၣ်ဝဲလၢညါကတၢ်ဝံၤပၢ်ကဘၣ်အိၣ်ဝံၤ ဖဲအဒိၣ်ကတၢ်တကအိၣ်ဝဲတဆိတဆိန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဘုးအခါဖိလံၤလၢ အအိၣ်ယံၤတဖၣ်ဘၣ်ဟဲက့ၤဖိၣ်ခဲလၢလီၤ. မ့ၢ်တသ့တဘၣ်ဟဲက့ၤဝဲမ့ၢ်တတုၤတ ခီဘၣ်ဟံၤန့ၣ်ဝဲမ့ၢ်ယုၢ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤတနီၤအိၣ်ဘုးဝံၤကသုလၢအိၣ်တီၢ်တဖၣ်ဒုးအိၣ်ဝဲ အဘုးအတၢ်, တနီၤနီၤလူကွံာ်ဝဲလၢလီၤ. ပထံၣ်ဘၣ်လၢပှၤကညီစှိၤတဖၣ်အိၣ် ဘုးလၢထိးလၢဆိမ့မ့ၢ်ကညီပှိၤတဖၣ်အိၣ်ဘုးလၢညၣ်ပီၤဘီ, ညၣ်ပှၤတနီၤဒီးလၢ ကိၣ်ကမူၣ်လၢအတုၤဝဲလၢအစုတနီၤန့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်မိၢ်န့ၢ်ပှၤတဖၣ်ဒ်တၢ်ကံၤလီၤဘၣ် ဝဲအသိးအိၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤတလၢဖိတဖၣ်အိၣ်ဝဲလၢညၣ်လံၣ်လီၤ. ဖဲအိၣ်ဘုးအခါတ ဘၣ်သးကွၢ်လိာ်အသးဘၣ်. မိၢ်ပၢ်ဖဲပုလၢပှၤတဖၣ်မၤဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးဂ့ၤမးလီၤ.

တၢ်အိၣ်ဘုးအံၤစးထီၣ်မၤဝဲလၢမိၢ်တကပၤဒီးမ့ၢ်မိၢ်အထံး, မိၢ်မ့ၢ်တအိၣ်မူလၢ ဘၣ်န့ၣ်ပၢ်တဖၣ်တအိၣ်ဘုးလၢဘၣ်. ဖဲမိၢ်တဖၣ်အိၣ်မူအဆၢကတီၢ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်

အိဉ်ဘုးခံကပ၊မိတကပ၊အိဉ်ဘုးဝံ၊ဒီးကွ၊အိဉ်ကွ၊ကဒီးဝဲလ၊ပတကပ၊န့ဉ်လီ၊ တ၊အိဉ်ဘုးအံ၊စးထီဉ်အိဉ်ထီဉ်ဝဲလ၊ပိဉ်ဒီးစို၊တချုးလီ၊ဖးဒီးဘဉ်န့ဉ်လီ၊

■ တ၊လု၊ခုးသးခုး

ပု၊ကညီဖိတဖဉ်အလု၊အလံ၊လ၊အမု၊ဝဲတ၊လု၊ခုးသးခုးအံ၊အိဉ်တု၊လံဝဲလ၊ပျာ၊လံ၊လံ၊လီ၊ ဘဉ်ဆဉ်အ၊တကွ၊မု၊ဝဲမိ၊လု၊ပ၊လံ၊တဖဉ်လီ၊ တ၊လု၊ခုးသးခုးအံ၊တ၊စးထီဉ်မ၊အီ၊ဖဲဆံးမု၊လ၊ခူးဖဲတ၊ကံ၊စုကွ၊ကလ၊အလ၊န့ဉ်လီ၊ ပု၊ကစ၊ခိဉ်ဖိတဖဉ်လု၊ခုးသးခုးဝံ၊စးထီဉ်ဝဲတ၊ကံ၊စုကွ၊ကလ၊ဒ်ပစံးတ၊အသီးအိဉ်ဆံးမု၊လ၊ခူးယု၊ဝံကွ၊ကလ၊န့ဉ်လီ၊ တ၊လု၊ခုးသးခုးအံ၊မု၊ဝဲတ၊ကွ၊န့ဉ်ဘုဖိဟုဖိအကလ၊မု၊ဒဉ်တ၊မ၊န့ဉ်ဘုဖိတဖဉ်အယ၊၊အယံ၊လီ၊ ဒ်သီးတ၊ဖိလံ၊ဖိယံ၊သုတမ၊ဟးဂီ၊ဘုဖိဟုဖိတဂု၊လီ၊ တ၊ကိ၊တ၊ခုဉ်မု၊တဘဉ်လီ၊ဘဉ်စးသန၊ကွ၊ဘုဖိဟုဖိသုတဟးဂီ၊တဂု၊အဂီ၊လီ၊ ဘုအံ၊မု၊ဝဲပု၊ကညီအသးသမူမု၊တ၊အိဉ်မိ၊ပု၊အယံ၊ယုးယီဉ်ဟံ၊ကဲဘုဒိဉ်မးလီ၊ ဒ်သီးဘုဖိဟုဖိတဖဉ်ကဘဉ်ဘျုးဘဉ်ဖိဉ်ဒီးကဂု၊ကဝါဝဲအဂီ၊အဝဲသုဉ်လု၊ထီဉ်ဟံ၊ထီဉ်ဝဲဒဉ်တ၊န့ဉ်လီ၊ ပု၊ကညီဖိတဖဉ်ဒ်အတ၊စု၊တ၊နဉ်ဒဉ်ဝဲအသီးတ၊လ၊အဝဲသုဉ်ယုးယီဉ်ဟံ၊ကဲဘုအိဉ်ကတ၊မု၊ဝဲကစ၊ယု၊ဒီးအဂ၊တမံ၊မု၊ဝဲဘုဖိဟုဖိန့ဉ်လီ၊ တ၊လု၊ခုးသးခုးအံ၊မု၊ဝဲတ၊ကွ၊ဘုဖိအကလ၊ဒီးယုဝဲတ၊ဆိဉ်ဂု၊လ၊ဘုဖိအဂီ၊လီ၊ ခုးကစ၊လ၊ကလု၊ခုးသးခုးတဂ၊န့ဉ်ဖိန့ဉ်ဝဲသံးတကိမု၊တမု၊ခံကိဒီးဆိဒီးမိ၊ဖါခံဘဉ်၊ တဘဉ်မု၊ဆိအလွံ၊သုအဝါဘဉ်၊ ဖဲအလု၊ခုးအခါဘျီန့ဉ်ဝဲတ၊လု၊လီ၊တဖျာဉ်လ၊အိဉ်ဒီးအထူဉ်လွံ၊ထူဉ်ဒီးတ၊သးအလီ၊တဖျာဉ်လီ၊ တ၊သးအလီ၊န့ဉ်ထွဲဝဲလ၊ဝဉ်ဒ်က၊အသီးထွဲကဟဉ်ထီဉ်ဝဲအခိဉ်ဝံ၊ကျိန့ဉ်ဝဲဝဉ်ဖိဘျု၊ဘျု၊တဘိကိးဝဲလ၊ဘု၊ ပု၊စ၊ထီဉ်ဝဲလ၊တ၊သးအလီ၊ဝံ၊ကျိန့ဉ်ကဒီးဝဲဝဉ်ဖိတဘိဟံ၊တု၊ဝဲအလု၊တဖျု၊ညွဖိကိးဝဲလ၊ဘုပျီဉ်လီ၊ ဝံ၊ဒီးကျိန့ဉ်ဝဲဝဉ်ဆံးဆံးဖိသ၊ဘိကိးဝဲလ၊မ၊ဆိးက၊ဒီးကျိန့ဉ်ကဒီးဝဲဝဉ်အသိတဘိထဲစုဉ်ကိသုဉ်ဖးဝဲလွံ၊ခိဒီးကိးဝဲလ၊နးအိးခိဒီးတု၊နုဝဲလ၊ဝဉ်တကျိဉ်အံ၊အပူ၊ဒီးကူးဝဲဆိမိ၊အကိးဒီးဖူဝဲဆိမိ၊အသွံဉ်လ၊တ၊လု၊အထူဉ်လွံ၊ထူဉ်ဒီးဆိုးလီ၊ဝဲဆိမိ၊အခိးလ၊တ၊လု၊အန၊ဉ်လွံ၊န၊ဉ်ဝံ၊ဒီးကူးဝဲဆိမိ၊အကိးဒီးအသွံဉ်န့ဉ်ဖူဝဲလ၊တ၊သးလ၊အထွဲန့ဉ်ဝဲတဖျာဉ်န့ဉ်လီ၊ ဝံ၊ဒီးထးဝဲဆိဆူဉ်ယိဝဲသု၊ ချိထးဝဲသုလီ၊ ဝံ၊ဒီးဉ်လီ၊ဆိညဉ်ဖိထီဉ်ဝဲ၊ ဒီးန့ဉ်ဝဲတ၊

ဒီးတၢ်လၢတခါတစဲးဝံဖီယုၣ်ဝဲလၢဆီညၣ်ကျါလီၤ. တၢ်ကသုမံတဘျီကွးန့ၣ်ဝဲဆီညၣ်တစဲးဒီးလၢဟံထီၣ်ဝဲလၢတၢ်လုၢ်တၢ်သးအလီၢ်ဝံတရဲၣ်လီၤသးဒီးထုကဖၣ်ဝဲ, “ကစၢ်ကစၢ်ကလိကစၢ်, ထံကျိထံကွၢ်ကစၢ်, လၢကစၢ်လုကစၢ်, သးယိၣ်မုၢ်ယါကစၢ်စၢ, တနံအံၤပလုၢ်ခးသးခးလီၤ. ပတရဲၣ်န့ၣ်န့ၣ်သးဒီးမုၢ်ဒးလီၤ. အံးထီၣ်ကွၢ်လီၤပတက့ၢ်.” ဝံဒီးအိၣ်သကိးဝဲမုၢ်ဒီးသးဝံကွၢ်သကိးဝဲဆူအဟံၣ်အိၣ်တၢ်ထဲဝဲခိၣ်တဂၤလီၤ. တၢ်မုၢ်ယုၢ်လီၤဒီးဝဲခိၣ်အံၤမၤန့ၣ်ဝဲမုၢ်ခိၣ်ထံခိၣ်, ခးကဲခးဒီးထုကဖၣ်ဝဲ, “ဘုၤစၢပတီၢ်သုၣ်ဖးကဲနၢဝံလံ. မၤဂ့ၤမၤဝါနသးသူထီၣ်သၣ်ထီၣ်ဂ့ၤဂ့ၤတက့ၢ်.” ဝံကွၢ်ဝဲလၢဟံၣ်လီၤ. ခးလၢပုၤခးကဲဝဲအံၤသၢသီအတီၢ်ပူၤပတဘၣ်လဲၤလၢအပူၤနီတဂၤဘၣ်လီၤ.

■ တၢ်ကံၢ်စုကွဲကလၢ (အိၣ်လါခူး)

ပုၤကညီတကလုၢ်အံၤအိၣ်ဒီးအလုၢ်အလၢ်, အထူသန့ၣ်အကတီၢ်ဒုၣ်ဒီးအတၢ်ဟဲလီၤစၢလီၤသ့ၣ်ဝဲအသိးဒ်မိၢ်ပံဖဲလၢပျၢၤတဖၣ်န့ၣ်ဒီးဟံလီၤတၢ်န့ၣ်ဝဲဖီလံၤတဖၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်မၤဝဲဒ်မိၢ်ပံဖဲဟံလီၤတၢ်ဝဲအသိးလီၤ. ပကွၢ်ကဒါကွၢ်လၢပမ့ၢ်ပပုၤအလုၢ်အလၢ်ထူသန့ၣ်အကျါဘၣ်ဃးတၢ်ကံၢ်စုကွဲကလၢလုၢ်လၢထူသန့ၣ်အံၤမုၢ်လုၢ်လၢထူသန့ၣ်တမံၤလၢအထူးဖိၣ်တဖိၣ်ကွၢ်ပုၤကလုၢ်တခါလီၤ. တၢ်ကံၢ်စုအမူးအံၤဘၣ်တၢ်မၤအံၤလၢလါခူးအယိတၢ်ကိးအံၤလၢ “အိၣ်ဆံးမုၢ်လါခူးယုၢ်ဘုကွဲကလၢ” န့ၣ်လီၤ. တၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ကွဲကလၢအလါဒီးသဝီတဖျၢၣ်ဒီးတဖျၢၣ်ဒ်အသ့ၣ်မုၢ်န့ၣ်မုၢ်သီအသိးကွဲစၢ်ကိးဝဲတၢ်သကိး, ပုၤဝဲဘူးတၢ်လၢတၢ်လီၤအဂၤတဖၣ်လီၤ. ထံခိၣ်ကီၢ်ခိၣ်လၢသဝီပူၤတဂၤဘၣ်တၢ်ကွဲအံၤလၢအဆိကတၢ်ဝံဟးကွဲကွဲဝဲဟံၣ်တဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ်ယုၢ်ဒီးသဝီသးပုၤအဂၤတဖၣ်လီၤ.

ပုၤသ့ၣ်ကွဲသးပုၤလၢအဘၣ်တၢ်ကွဲအံၤတဖၣ်ဟံၣ်ကစၢ်ကတီၢ်ဟံန့ၣ်အံၤလၢန့ၣ်တဖျၢၣ်ဒီးလၢန့ၣ်ဖိတဖျၢၣ်အပူၤထၢန့ၣ်ဝဲဆီဒီးမိၢ်ဖါခဲဘၣ် (တဘၣ်မုၢ်ဆီဝါဘၣ်) ဒီးသံးခံကိ, သဘျုၣ်သၢယါ, မုၢ်တီၤသၢခီ, ဘုလၢ်ဒီးပိၢ်မုၢ်ပိၢ်ခွါအဆုကၤအသီတဘျီစုၣ်စုၣ်လီၤ. အဆိကတၢ်ပုၤသးပုၤလၢတၢ်ကွဲအံၤတဖၣ်လဲၤယီၤဝဲဆူယီထိးနါဒီးထၢန့ၣ်လီၤထံလၢလီၤခိၣ်ပူၤဒီးတရဲၣ်လီၤထံအံၤလၢယီတၢ်လီၤကယီကယီဒီးထု

ကဖှပ်ဝဲ, “ယီမုာ်ယီဘိကစၢ်, ပှၤယီၢ်နခိၣ်ယီၢ်နချၢသ့စုပျါမၢ်နကဘၣ်ကိးက့ၤပှၤဝံ
ပှၤကလၢဝံၤဟံးထီၣ်သံးတဂၤတကိ, ရဲၣ်လီၤသံးဒီးပှၤသးပှၤလၢအကွဲတၢ်ခံၤအံၤ
ဟံးထီၣ်နီၣ်ဒိကွၢ်တဂၤတဘျီတကျိၣ်ယီတၢ်ဒီးထုကဖှပ်ဝဲ, “ဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်, က
ပံာ်ကစၢ်, ခွဲၣ်ဖိကစၢ်န့ၣ်ဖိကစၢ်, ကစၢ်ကစၢ်, ကလိကစၢ်, သ့ၣ်ကစၢ်, ဝဲၣ်ကစၢ်,
လၢကစၢ်, လုကစၢ်, ထံကျိထံကွၢ်ကစၢ်စၢ်ဆံးမုာ်လၢခူးအံၤဟဲက့ၤအိၣ်သံးခိၣ်မုာ်
ခိၣ်” ဝံၤဒီးဒုၣ်လီၤသံးတဂၤတဘျီဒုးအိၣ်လီၤသးတဂၤတစဲးဝံၤဒီးဖိၣ်ထီၣ်နီၣ်ဒိ
ကွၢ်ဒီးတကျိၣ်ယီတၢ်ဒီးထုကဖှပ်ဝဲ, “ပြုကလၢဟဲက့ၤ, ပြုကလၢဟဲက့ၤ, တၢ်
ဘၣ်ဆံးမုာ်တၢ်ဘၣ်လၢခူး, ထံဒိၣ်ခိၣ်ယွၤ, ထံကလၢန့ၣ်န့ၣ်, ကၢ်ကလၢန့ၣ်န့ၣ်,
ဟဲက့ၤအိၣ်လၢဟံၣ်, ဟဲက့ၤအိၣ်လၢယီ, ဟဲက့ၤအိၣ်လၢကစၢ်ခံ, ဟဲက့ၤအိၣ်လၢ
ကစၢ်လီၤ, ပြုကလၢဟဲက့ၤ...” ဝံၤဒီးဆၢထၢၣ်ဖိၣ်ယာ်ဝဲန့ၣ်ကရီဖိတဒုဒီးစံးဝဲ,
“ဟဲက့ၤလံၤစၢ်. မံၤနီၤလံၤစၢ်.” ဒီးပှၤအိၣ်လၢဒးပှၤတဖၣ်စံးဆၢဝဲ, “ဟဲက့ၤလံၤ,
ဆုၣ်နီၤလံၤ, မံၤနီၤလံၤ...” သၢဘျီစုာ်စုာ်လီၤ.

ဝံၤဒီးပှၤကွဲကလၢတဂၤဟဲက့ၤန့ၣ်လီၤလၢဖၣ်ကွၢ်ထံးဒီးဟံးထီၣ်နီၣ်ဒိကွၢ်ဒီး
ကံၢ်န့ၣ်ဝဲတကံၢ်တၢ်အကလၢလီၤ. ဒီးစံးဝဲ, “ပြုကလၢစၢ်, အိၣ်လၢတယာ်ခံတဂ့ၤ,
အိၣ်လၢတယာ်လီၤတဂ့ၤ, ဟဲက့ၤအိၣ်လၢကစၢ်ခံ, ဟဲက့ၤအိၣ်လၢကစၢ်လီၤ” ဝံၤ
ဒီးဟံးထီၣ်ဝဲဆုကတဂၤ, ဆိတဂၤဒီးဝံၤလီၤန့ၣ်ဝဲပှၤကလၢလီၤ. စးထီၣ်ဝံၤလီၤန့ၣ်
ပှၤကလၢစးထီၣ်လၢပှၤအဆံးဆုပှၤအိၣ်တဂၤဝံၤတဂၤလီၤ. ဝံၤဒီးဟံးထီၣ်ဆိလၢ
န့ၣ်ကရီပှၤဒီးဝံၤသံဝဲ, ယိဝဲဒီးဘျီဝံၤဒီးဒိၣ်လီၤဝဲဒီးကံၢ်ဝဲဆိယံလီၤ. ကံၢ်ဝဲဆိယံဝံၤ
ဒုၣ်လီၤသံးဒုးအိၣ်ပှၤအဆံးကတၢ်တဂၤဝံၤဆုပှၤအိၣ်တဂၤဘၣ်တဂၤလီၤ. ဆိ
ညၣ်လၢတၢ်ဒိၣ်လီၤအိၣ်တဖၣ်ဖိကပိာ်ဝဲသ့, ဖိယာ်ဝဲသ့, ဖိဒီးလှီၤသုၣ်ဒီးဖျိခုၣ်ခိၣ်
န့ၣ်ခိၣ်သ့ဖဲအဲၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲဖိဝဲသ့ခဲလၢ်လီၤ. တုၤကသုၣ်မံၤဒီးဘျီလီၤဝဲဆိအ ခိၣ်,
အခိၣ်, အသုၣ်, အပံာ်ဒီးဆိကံၢ်ဒုၣ်ဆုလီၤခိၣ်ပှၤဝံၤအဲးလီၤဝဲမုာ်တၢ်မုာ်တဖျၢၣ်မုာ်
တၢ်ခွါတဖျၢၣ်ဆုလီၤခိၣ်ပှၤန့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးကွၢ်ဝဲသံးလၢအကွဲတၢ်လၢညါလၢအဟံာ်တၢ်
ယာ်ဝဲဝံၤဟံးထီၣ်ဝဲလုၣ်, ဘုလုၣ်, ဘံပကံးယုာ်ဝဲတပှၤယီဝံၤ, ထိးဝဲလၢမုာ်ခိၣ်က
သုခိၣ်လၢတၢ်ဘျီလီၤအိၣ်လၢလီၤခိၣ်ပှၤဒီးကံၢ်န့ၣ်ဝဲပှၤစုလၢအထွဲတခါစၢ်ထီၣ်ဝဲလုၣ်
ဒီးပြုန့ၣ်ဝဲအကလၢလီၤ. ပှၤလၢအကံၢ်န့ၣ်ပှၤစုတဖၣ်စးထီၣ်ကံၢ်ဝဲလၢပှၤအဆံးတ

ဂၤဆူအဒိၣ်တဂၤဝံၤတဂၤလီၤ. လုၣ်ဒီးဘုလုၣ်လၢအကံၢ်ပှၤစုဒီးမၤတံၢ်ဝဲအထိးနါ
တဖၣ်ဟံထီၣ်ဝဲလၢပှၤအဆံးကတၢၢ်တဂၤအခိၣ်လီၤလီၤ. ဒီးစံးဝဲ, “ဗြူကလၢဧၤ
ဟဲက့ၤအိၣ်လၢပျူတဂ့ၤ, အိၣ်လၢတယူတယၢ်ကျါတဂ့ၤ, အိၣ်လၢသ့ၣ်ခံဝံၣ်ခံ
ကပၤတဂ့ၤ. အိၣ်လၢကစၢ်ခိၣ်ကလိခိၣ်တဂ့ၤ, ဟဲက့ၤအိၣ်လၢဟံၣ်အိၣ်လၢဒၤဒီး,
ဟဲက့ၤအိၣ်လၢကစၢ်ခံကစၢ်လီၤ, တၢ်မုၢ်လၢဟံၣ်တၢ်မုၢ်လၢဒၤဒီး, ဟဲက့ၤဟဲက့ၤဝံၤ
ဒီးလုၣ်ထိးလၢအမၤတံၢ်ဝဲတဖၣ်ဟံထီၣ်ဝဲလၢပှၤလၢအဒါတဂၤအခိၣ်လီၤ” ဒီးဗြူ
န့ၢ်က့ၤဝဲအကလၢဒီးထုကဖၣ်ဝဲဒ်အံၤ, “နကအိၣ်ကၢနကအိၣ်ခိး, နခိၣ်သူကဝါဒ်
လုၣ်အသိး, နထွၣ်ဆူၣ်ကဝါလီၤထဲးဝါလီၤထဲးဒီးဗြူန့ၢ်ဝဲအကလၢပှၤထီၣ်သၢဘျီ
လီၤ. ဝံၤဒီးအိၣ်သကိးအိၣ်သကိးဝဲဝံၤဒီးစးထီၣ်အိၣ်အုထီၣ်လီၤ.

ထါအံၣ်အု

၁. ထံကစၢ်သုးမုၢ်သံၣ်ဘိ	၂. စိၣ်လီၤဘၣ်လၢဖံခိၣ်ဒီး
ကီၢ်ကစၢ်သုးမုၢ်သံၣ်ဘိ	စိၣ်လီၤဘၣ်လၢဖုခိၣ်ဒီး
အိၣ်သံးခိၣ်ပတရဲၣ်လီၤ	ဖံဆိၣ်ပဂုၤထီၣ်ဂုၤသီ
အိၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ပတရဲၣ်လီၤ	ဖုဆိၣ်ပဂုၤထီၣ်ဂုၤသီ

ထါလၢအဖီဝါဝဲအံၤဖီဝါဝဲထါဖိဗြူ, ထါဒီးထါတဲာ်, ထါသိၣ်ဖိသိၣ်လံၤဒီးထါအူလံး
တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သူၣ်က့ၤသးပှၤတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤနီၣ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အိၣ်ဆံးမုၢ်လါ
ခူးလီၤ. တၢ်ကံၢ်စုကွဲကလၢအံၤစးထီၣ်မၤအီၤလၢကီၢ်ဘၣ်မဲးမုၢ်ပျီသယုၢ်တဘျီအ
ပှၤလီၤ.

■ ပမံၤပပှၤအတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထုတဖၣ်

၁. ထီၣ်ကိးလၢမုၢ်နၤခီတဂ့ၤဘၣ်. ပှၤသးပှၤစံးဝဲတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအါဒီးတၢ်တတၢ်
တနါဟဲဘၣ်ပှၤသ့ဒီးညီလီၤ.
၂. ဖဲပအိၣ်မ့ၢ်အခါပတဘၣ်ကတိၤတၢ်ဘၣ်. စံးဝဲလၢပဒုၣ်အါကမၢ်အါ, ပလိးအီၤ
တန့ၢ်ဘၣ်.
၃. အိၣ်ဘျးပှၤတသီပှၤတဘၣ်လဲၤတၢ်က့ၤတၢ်လၢအယံၤဘၣ်. စံးဝဲလၢပတၢ်လဲၤထီ
(ပကျဲထီ)

၄. လါထီၣ်တသီပတဘၣ်ပှၤတၢ်ဘၣ်, ပတဘၣ်ဟံးလိၣ်တၢ်ဘၣ်, ပကမၢ်အါ.
၅. ပှၤလူလီၤထံသီၣ်ပီး, ပှၤသးပှၢ်စံးဝဲလၢပကအိၣ်ဘၣ်ကသူလီၤ.
၆. ပဟးလၢဟါခိ (မုၢ်နၢခိ) ပမ့ၢ်ဟဲက့ၤတုၤဆူဟံၣ်ကရၢၢ်ပှၤပကဘၣ်တပျုၣ်တပျီၤလီၤကွံာ်ပကူပသိးဒ်သိးတၢ်ဖိလံၤဖိယၢ်, တၢ်တဂ့ၤတဝါတဖၣ်ကလီၤတဲာ်ကွံာ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်အါတၢ်သီမၤအါဖိသၣ်သုတန့ၢ်တဂ့ၤအဂီၢ်.
၇. ပှၤတၢ်စုမ့ၢ်, ခိၣ်မ့ၢ်တဘၣ်လီၤတဲာ်ဆူဟံၣ်ဖိလၢာ်ဘၣ်, စံးဝဲပဖှိၣ်တုာ်ပဖှိၣ်ထာဝဲလီၤ.
၈. သပၤဟီၣ်ခိၣ်, အခိၣ်ခွးခံဘၣ်ပတဘၣ်ကျၢၢ်ကထၢတၢ်အီၤဘၣ်. စံးဝဲတဂ့ၤဘၣ်, ဘီၣ်သီၣ်အ့ၣ်ပှၤ.
၉. ပှၤအိၣ်မ့ၢ်ခါထူးတလူးန့ၣ်ဂ့ၤဝဲလီၤ. စံးဝဲလၢပကအိၣ်ဘၣ်ကသူအသီတဘျီန့ၣ်လီၤ.
၁၀. မ့ၢ်ကလၢာ်ဝဲသပၤခါၣ်သးစံးဝဲတမ့ၢ်ကဟဲလီၤ.
၁၁. လံာ်ဂီၤမ့ၢ်ကိးလၢမ့ၢ်နၢခိန့ၣ်စံးဝဲလၢတဂ့ၤဘၣ်. ပှၤဖုလံၤဖုပှၢ်အကလၢက့ၤဆူပျုၤန့ၣ်လီၤ.
၁၂. ဖဲပှၤလဲၤတၢ်အခါတၢ်ဟိမ့ၢ်စံၣ်ခိကျဲန့ၣ်စံးဝဲလၢတဂ့ၤဘၣ်. ပကဘၣ်သဂၢၢ်ဒီးတၢ်ကိာ်တၢ်ဂီၤ, ပကထံၣ်ဘၣ်တၢ်နးန့ၣ်လီၤ.
၁၃. ဖဲပှၤအိၣ်မ့ၢ်အခါပှၤတကၤမ့ၢ်ကဆဲဘၣ်ဖုဒီးပှၤတအိၣ်လၢမ့ၢ်နီတကၤဘၣ်.
၁၄. ဖဲပှၤလဲၤတၢ်က့ၤတၢ်အခါဂ့ၢ်မ့ၢ်ခိတဲာ်ကျဲဒီးပှၤတလဲၤလၢတၢ်ဘၣ်, က့ၤကဒါက့ၤဆူအဟံၣ်လီၤ.
၁၅. ထီၣ်တပှၤမ့ၢ်နံၤ (မ့ၢ်ကိး) န့ၣ်တၢ်ဒုးနဲၣ်ဝဲလၢဒူသဝီပှၤတၢ်မၤကမၢ်မုၢ်ကမၢ်ခွါအိၣ်လံန့ၣ်လီၤ.

■ ပှၤသူၣ်ကုသးပှၢ်အတၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ဃါ

၁. တုၤပနၢ်ဟူကီၤဝုၤ (တၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်) ပှၤလံန့ၣ်နကဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢဘုအနီၢ်အိၣ်ဝဲလံလီၤ.
၂. တၢ်ဒီးပအူးတဖၣ်မ့ၢ်လဲၤတၢ်လၢကျဲပှၤန့ၣ်နကဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢတၢ်ယီၤထီၣ်န့ၣ်လီၤ.

၃. တၢ်သ့ၣ်စိုၣ်ဖိလံၤန့ၣ်ဘူးလၢတၢ်ကစူၤလီၤဝဲလီၤ.
၄. နါမ့ၢ်ခးတၢ်အါအါန့ၣ်စံးဝဲလၢတၢ်ဂီၢ်ဒိၣ်မးလီၤ.
၅. လၢထံကျိၣ်န့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ဘိၣ်အအါမ့ၢ်ထီၣ်, သ့ၣ်ဖိဝဲၣ်ဖိမ့ၢ်အါန့ၣ်ထံကဒိၣ်ဝဲလီၤ.
၆. ကပီၤလၢတဖၣ်မ့ၢ်ဒံဝဲဒံဝဲလၢကလံၤကျါန့ၣ်တၢ်ကယီၤဒံးဝဲလီၤ.
၇. နါကီၢ်လံၤယူၤမ့ၢ်ဖုၣ်န့ၣ်တၢ်ကစူၤလီၤဝဲလီၤ.
၈. တၢ်အါၣ်တဖၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဖျါၣ်ကစၢၢ်ကလိၣ်, တၢ်လူၢ်တၢ်တြီၤတဖၣ်လၢမူကပိၣ်လီၤ
န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပနီၣ်လၢတၢ်ကစူၤ, အိၣ်ဒီးကလံၤမ့ၢ်သိၣ်ဂီၢ်မ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ်
ပှၤသးပှၤအတၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ဃါဘၣ်ဃးမူခိၣ်ကလံၤသိၣ်ဂီၢ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်
န့ၣ်လီၤ.

• • • • •

အိပ်ဒုန်ကတီးလု၊ အိပ်ညှဉ်ကတီးကွံ

လာ-လုနာစီပေါ၊ ဖု.ဘီလူးတီးတော်သးကွံ၊ မဲလးအူဒဲကတီး

W သုဉ်နီဉ်ထီဉ်လာယနီဉ်ဆံးအခါဖဲတော်မုဉ်တော်ပာၤဒီးလာယသဝီအခါ၊
ယအိဉ်မူဝဲဒုဉ်လာတော်အိဉ်မူလာအမုဉ်အခုဉ်၊ တအိဉ်ဘဉ်ဒီးတော်ကီဉ်
တၢ်ဂီၤတၢ်ကီတၢ်ခဲတဖဉ်ဘဉ်။ သဝီကွံမုဉ်အံၤမုဉ်သဝီတဖျဉ်လာအိဉ်လာထံခံကွဉ်
စီး၊ တၢ်တမုဉ်လဲၤမုဉ်ကွၢ်အလီၤ၊ ဘဉ်ဆဉ်တုၤမုဉ်ပုၤမုဉ်လဲၤတုၤန့ဉ်ပုၤတအဲဉ်ဒီးဟး
ဖးဒီးအိၤလာဘဉ်။

ယပါတဲစၢၤယလာသါနီဉ်ဆံးခါ၊ တၢ်လီၤအံၤမုဉ်တၢ်လီၤလာဒုဉ်ဖိညဉ်ဖိအါ၊
ဆဉ်ဖိကီဉ်ဖိတၢ်မံၤလၢတဖဉ်အိဉ်အါမးလီၤ။ ဆဉ်ဖိကီဉ်ဖိလာထံ၊ ဆဉ်ဖိကီဉ်ဖိလာခိ
အိဉ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ။ ပုၤသဝီဖိလာတၢ်လီၤအံၤမုဉ်ပုၤမၤကလုာ်အိဉ်ကစုမၤလာ
ဂီၤအိဉ်လာဂီၤ၊ မၤလာဟါအိဉ်လာဟါ၊ တအိဉ်လုဉ်ကိအိဉ်လုဉ်ကဟ်တၢ်ဘဉ်။ အဲ
သုဉ်တဖဉ်မုဉ်မိဉ်အိဉ်အသးလာညဉ်န့ဉ်လဲၤယုအိဉ်ဝဲလာဟါဒီးဟဲကွၢ်ဖိအိဉ်ဝဲဟါ
တၢ်အိဉ်ဂီၤ၊ မုဉ်မိဉ်အိဉ်အသးလာဂီၤဒီး လဲၤယုအိဉ်ဝဲလာဂီၤခိဒီးဖိအိဉ်ဝဲဂီၤတၢ်အိဉ်
န့ဉ်လီၤ။ တဘဉ်ကီဉ်ဘဉ်ဂီၤဘဉ်ယိဉ်သးအုးနီတဘျီဘဉ်။

သဝီကွံမုဉ်အံၤမုဉ်တၢ်လီၤလာအမုဉ်၊ တၢ်ပာၤလီၤကဘျဉ်ဝဲဒုဉ်တကဝီၤကအိဉ်
ယံၤမံၤလၢဝးဝးဒီးအယၢၤဝးဝးန့ဉ်ဘဉ်တၢ်ကဝီၤယၢ်အိၤလာလုဒီးကစၢ်သုဉ်တ
ဖဉ်န့ဉ်လီၤ။ ထံကျိကွံမုဉ်ကျိအံၤဟဲယုလီၤဝဲလာသဝီအံၤအခါသးလီၤ။ ပမုဉ်အိဉ်

လၢသဝီအဂးဒီးကွံစိယီတတ်လီၤအံၤလီၤကံလၢတတ်တမုၢ်လဲၤမုၢ်က့ၤ, တၢ်ဘံခိၣ် ပၤလီၤ, လုသူလုဂီၤအကျါလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ပလဲၤတၢ်န့ၣ်တမ့ၢ်ဒီးပဆိကမိၣ်အ သိးဘၣ်. မုၢ်လီၤကံဒီးမုၢ်ယါအထံအကီၢ်အသိးလီၤ. သဝီဖိတဖၣ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသး သမူလၢတၢ်ထူအိၣ်စံၢ်, ဖးအိၣ်ခူး, မၤအိၣ်ကျိးဒီးတၢ်ညၣ်ထူဒီးတၢ်ဘၣ်အိၣ်ဖိၣ်အိၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲသဝီအံၤအိၣ်ဝဲဒုဒီးဖိၣ်ယဲဆဲခိၣ်တကလီၤ. ဖိၣ်ယဲအံၤပှၤကိးအီၤလၢစီၤသး ဂ့ၤဒီးဖဲအတချုးအိၣ်ဖျၢၣ်ဒီးအခါအဟံၤသံသဒုၣ်ကွံၢ်အီၤဒီးဖဲအအိၣ်ဖျၢၣ်လီၤဝံၤသၢန့ၣ် အမိၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်သမူးဖိတၢ်ဆါဒီးခိဖျိအိၣ်ဘၣ်တၢ်လၢတဖိးဒီးတၢ်ဆါအံၤအယိ သံကွံၢ်ဝဲဒုန့ၣ်လီၤ. စီၤသးဂ့ၤအံၤအဖဲဘၣ်လုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်က့ၤအီၤလၢတၢ်ဖျိၣ်တၢ်ယၢ် အပူၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပှၤသဝီဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ယူတၢ်ဖိး, တၢ်ဆဲၣ်တၢ်ကွံကဒဲကဒဲ အယိ, တိစၢၤမၤစၢၤဝဲဖဲသးပှၤအံၤလၢကလုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်စီၤသးဂ့ၤအဂီၢ်လီၤ.

ဖိသၣ်စီၤသးဂ့ၤဒိၣ်ထီၣ်ဝဲကယိကယိလၢပှၤအါဂၤတၢ်အံးထွဲကွံၢ်ထွဲတၢ်ကဟု ကယၢ်အဖိလၢန့ၣ်လီၤ. စီၤသးဂ့ၤအံၤအမံၤဒီးအကစၢ်ကကီၢ်လိာ်အသးဂ့ၤမး လီၤ. မ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢအိၣ်ကစုဖိ, သူၣ်ဂ့ၤသးဝါဒီးဖျၢၣ်ခါလၢသူၣ်လၢသးတဂၤဒီး ပှၤအါဂၤအဲၣ်ဘၣ်အီၤလီၤ.

စီၤသးဂ့ၤဖိၣ်သၣ်ခွါထီၣ်လံ, မ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, န့ၣ်ဒုက့ၢ်ဂီၤဂ့ၤမးတ ကလီၤ. ဖဲတၢ်ကီၢ်ခါပှၤဖဲဒုးအဆၢကတီၢ်ပှၤသဝီဖိတဖၣ်ဟးဖဲဒီးဖဲကၣ်လိာ်သးဒုး လီၤ. ဖဲဒုးဝံၤပှၤလိကီၢ်အကတီၢ်မုၢ်ဆါခိစီၤသးဂ့ၤတအိၣ်ဘျးဘၣ်. အဝဲကွဲထီၣ်ဒီး ထွံၣ်ဖိတဖု, စိာ်ထီၣ်ပျံၤဖိတဘိ, ယဲာ်, တြၢတဖျၢၣ်ဒီးလဲၤဝဲဆူပှၤပူၤလီၤ. အဝဲဟး လူၤအိၣ်ဝဲတခူးလၢပှၤပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲလဲၤတၢ်လၢပှၤမုၢ်သီထီၣ်အပူၤဒီးအထွံၣ်ဖါ သူဖိဟးဖးဒီးအီၤန့ၣ်လီၤ. တစိာ်ဖိအဝဲန့ၢ်ဟူတၢ်ကလုၢ်သီၣ်ကိ-ကိ-ကိ, ထံၣ်ဝဲလၢ ထွံၣ်ဖိတဖုဖိၣ်တကီၢ်ထီၣ်သ့ၣ်ဒီးကွံၢ်ထီၣ်တၢ်ဆူသ့ၣ်ခံဒီးမိၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် ညါဝဲလီၤတၢ်လၢတၢ်အံၤမ့ၢ်တခူးန့ၣ်လီၤ. အဝဲကွံၢ်ထံကွံၢ်ဆးသ့ၣ်ဒုသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး လၢခံထံၣ်န့ၢ်ဝဲတခူးအိၣ်လၢသ့ၣ်ဒုစိးခံန့ၣ်လီၤ.

အဝဲမေချ့ဒီးကျိန့်ဝဲဝဲဝဲဖိကဘဉ်သာချံတဘိ, စာတက္ကသိုလ်ပျံဖိဒီးစာတံလံာ်ဝဲ
လာဝဲဝဲဖိအစီးနီဝဲလဲလဲထီဝဲဒုသုဉ်န့ဉ်လီၤ. တုၤအလဲၤဘူးထီဝဲဒီးတရူးန့ဉ်ဒီး
ဘူးဝဲတရူးန့ဉ်အကိာ်ဘိဒီးပျံန့ဉ်ဒီးမေ့န့ဉ်တရူးန့ဉ်လီၤ. အဝဲလဲၤဝဲဆူညါတတိာ်
ဒိဉ်ဒိဉ်ဒီးမေ့န့ဉ်ကဒီးတရူးအဂၢတဘိကဒီးလီၤ. မေ့န့ဉ်တရူးတဖဉ်တုၤအဝဲဝဲလဲၤဝဲ
ဒီးဟဲက့ၤဝဲဆူဟံဉ်န့ဉ်လီၤ. အဝဲဟဲက့ၤနီၤလီၤအိဉ်ဝဲပုၤသဝိဖိတဖဉ်ဂၢစးဂၢစး
တုၤသဝိဖိတဖဉ်အိဉ်ဘဉ်ဝဲန့ဉ်လီၤ. ဒ်ပုၤသးပုၤစံးဟဲဝဲ, “တၢ်အိဉ်အိဉ်နီၤတၢ်ဆံး
အိဉ်ပံ” အသိးစီၤသးဂ့ၤအံၤအိဉ်မူဝဲအဂ့ၤကတၢၢ်ဒီးပုၤကိးဂၢဒးအဲဉ်ဘဉ်အီၤလီၤ.

တၢ်စံးဝဲလၢသဝိအံၤအသဝိခိဉ် (စကီၤ) တကၢ်အိဉ်ဝဲဒုဒီးအဖိမုဉ်ကနီၤယံ
လၢမးတကၢ်လီၤ. ပုၤဖိဉ်သုဉ်ခါလၢသဝိပုၤတဖဉ်မုဉ်ဂ့ၤ, ပုၤလၢတၢ်လီၤအဂၢတဖဉ်
မုဉ်ဂ့ၤန့ဉ်တုၤမုဉ်အထီဉ်ဘဉ်စကီၤဖိမုဉ်အံၤအတၢ်ယံတၢ်လၢန့ဉ်ထုးန့ဉ်ဘဉ်အသး
ကိးဂၢဒးလီၤ. လၢအကျါစီၤသးဂ့ၤအံၤအဲဉ်ဘဉ်ဝဲစကီၤအဖိမုဉ်အံၤဒိဉ်မးလီၤ.
ဘဉ်ဆဉ်အဝဲသးဆံးလီၤအသးလၢအမုဉ်ဖိဉ်ယဲဆဲခိဉ်အယိတဲဖျါထီဉ်အတၢ်အဲဉ်
ဆူစကီၤဖိမုဉ်တကၢ်အံၤတဘူဉ်ဘဉ်. ဘဉ်ယိဉ်ဝဲလၢ, ပုၤတအဲဉ်အီၤဘဉ်အမဲဉ်ညါ
ပုၤကဒုဉ်ခွဲဉ်စံးအါအီၤတခီလီၤ. အဝဲအိဉ်ဝဲဒုကစုဒုဖိဒီးအဲဉ်ဘဉ်နူသုဉ်ဝဲစကီၤဖိ
မုဉ်အံၤထဲတကၢ်လီၤ. ပုၤတသုဉ်ညါန့ဉ်အီၤနီတကၢ်ဘဉ်. စကီၤဖိမုဉ်အံၤစးထီဉ်လၢ
အိဉ်ဖျါထီဉ်လံၤလံၤန့ဉ်မုဉ်ပုၤလၢခိဉ်သုဂ့ၤခိဉ်လၢဂ့ၤမး, ဒိဉ်တၢ်ဂ့ၤမးတကၢ်အယိ
အပၢပျိဉ်န့ဉ်အမံၤလၢနီၤဘုသိဉ်ဖိဝါကဆုဉ်န့ဉ်လီၤ.

စီၤသးဂ့ၤဖိအံၤအဝဲဝဲဒုးဘူးလိာ်အသးဒီးနီၤဘုသိဉ်ဖိဝါကဆုဉ်ကွၢ်ဆၢဉ်မံာ်
လိာ်သးတၢ်လုာ်ခိဉ်ဝါလီၤ. တၢ်စူၤလီၤလံ, ပုၤကိးဂၢဒးကတၢၢ်ကတီၤထီဉ်ဘုချံလၢ
ကထီဉ်လီၤဒုးအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. မုဉ်ကနီၤဖိဉ်သုဉ်ခါသုဉ်တဖဉ်ဟးထီဉ်ဒီးထီဉ်ကဉ်
လိာ်သး, ဖိဉ်သုဉ်ခါတဖဉ်စိာ်ဒီးမုဉ်ဘိဒီးထီဉ်ဝဲဒုးလီၤ. မုဉ်ကနီၤတဖဉ်ဝဲဒုးကုကံဉ်
ဖိဂၢဒုဂၢဒုဒီးဘျဉ်လီၤဘုချံလၢမုဉ်ပုၤလီၤ. ထီဉ်ဒုးတခီခီ, ဘျဉ်ဘုချံတခီခီ, တဲသ
ကိးတၢ်, မၤလုာ်အုဉ်ထါ, မၤဒီးလိာ်သးထါ, ဖိဉ်ဆၢလိာ်သးထါမုဉ်ဒိဉ်မးလီၤ.

နီၤဘုသိဉ်ဖိဝါကဆုဉ်စ့ၢ်ကိးအဲဉ်ဘဉ်နူသုဉ်ဝဲစီၤသးဂ့ၤလီၤ. ခီဖျါမုဉ်မိာ်မုဉ်တ

ဂါအယိကတဲဖျါထီၣ်အတၢ်အဲၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်ညီဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ခံၣ်ဂၢထီၣ်ခးဒီးတဲသကိးတၢ်လၢတၢ်သးဖုံ, လၢတၢ်အဲၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ဘၣ်လိာ်သးအပူၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တဲဖျါလိာ်သးတၢ်အဲၣ်ဘၣ်ဆၣ်ဖဲမဲၣ်ချံဖိတဖၣ်ဘၣ်သဂၢၢ်လိာ်သးအခါတၢ်အဲၣ်, တၢ်သးအိၣ်အမဲၣ်ချံဖိတဖၣ်တဲဘၣ်အိၤလၢတၢ်အဲၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤသးဂ့ၤတဘျီအံၤသ့ၣ်ညါဝဲလၢနီၢ်ဘုသိၣ်ဖိဝါကဆၣ်အဲၣ်ဘၣ်အိၤအယိန့ၣ်ဘၣ်ဝဲအခွဲးအယၢ်လၢကတဲဖျါထီၣ်ဘၣ်အတၢ်အဲၣ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ခံၣ်ဂၢအဲၣ်လိာ်ဘၣ်အသးလၢတၢ်အဲၣ်အစီဆုံန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ယီၤထီၣ်လံ, ဘုတဖၣ်ဖိထီၣ်သၣ်ထီၣ်ဒီးဂီၤထီၣ်ဝဲကယီၤကယီၤန့ၣ်လီၤ. ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိဒ်အမ့ၢ်ယုၢ်, ပဲဒဲမံၤ, တၢ်ယီၤ, ထိးမံၤ, တၢ်အုးတဖၣ်ဟဲအိၣ်ဝဲဘုလၢခးပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိတဖၣ်မၤဟးဂီၤဘုကစၢဝဲအဂီၢ်ပှၤဘၣ်လဲၤမံခိးဝဲအဲၣ်ခးဒီးမၤသိၣ်မၤသဲတၢ်န့ၣ်လီၤ. စီၤသးဂ့ၤလဲၤမံခိးဝဲအခးဒီးမၤန့ၢ်ဝဲကွၢ်တဆၣ်ဒုတဖျါလီၤ. အဝဲအူသိၣ်ဝဲလၢမ့ၢ်န့ၣ်ဒ်သိးတၢ်ဖိလံၤဖိယၢ်တဖၣ်မ့ၢ်န့ၣ်ဟူဝဲဒီးကယုၢ်ကွံာ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲမၤန့ၢ်စ့ၢ်ကိးဒီးဘိးဒီးဟံဝဲလၢခးခၢၣ်သး, စၢၢ်န့ၢ်ဝဲအပျံးဖးထီတုၤလၢအခးဒီးထုးသိၣ်ဝဲဒီးဘိးလၢမ့ၢ်န့ၣ်ခိအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

နီၢ်ဘုသိၣ်ဖိဝါကဆၣ်စ့ၢ်ကိးလဲၤမံအိၣ်ခိးအခးဒီးထုးသိၣ်ဝဲဒီးဘိးဒ်န့ၣ်အသိးစ့ၢ်ကိးလီၤ. နီၢ်ဘုသိၣ်ဖိဝါကဆၣ်ဒီးစီၤသးဂ့ၤခံၣ်ဂၢအတၢ်အဲၣ်အံၤဒိၣ်ဝဲတုၤဒ်လဲာ်ပတဲအဂ့ၢ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘုသၣ်ဂီၤထီၣ်လံ, ပှၤကိးဂၢဒီးကတီၢ်ထီၣ်ထးကဲာ်လၢကကူးဘုလီၤ. မ့ၢ်ကနီၤဖိၣ်သၣ်ခွါတဖၣ်ဟးကူးဒီးလိာ်သးဘုန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်သၣ်ခွါတဖၣ်စိာ်ယုၢ်ဒီးကွၢ်ဂၤဖျါဂၤဖျါဒီးအူသကိးဝဲသိၣ်သဩးမးလီၤ. ဖဲဂီၤခိခံန့ၣ်ရံၣ်သၢန့ၣ်ရံၣ်အကတီၢ်မ့ၢ်ကနီၤဖိၣ်သၣ်ခွါတဖၣ်ပိာ်ထီၣ်လိာ်အခံ, ဖိၣ်သၣ်ခွါတဖၣ်အူထီၣ်ဝဲကွၢ်ဒီးလဲၤတၢ်လီၤ. ပိာ်ထီၣ်အခံဒီးတနီၤမၤထါ, တနီၤသးဝံၣ်တၢ်, တနီၤတဲနံၤတဲအ့တၢ်မ့ၢ်ဒိၣ်မးလီၤ.

နီၢ်ဘုသိၣ်ဖိဝါကဆၣ်ဒီးစီၤသးဂ့ၤစ့ၢ်ကိးထီၣ်ဘိာ်ပုၤလၢပှၤသကိးလီၤ. စီၤသးဂ့ၤအကွၢ်တဆၣ်ဒုဖိအံၤသိၣ်ထီၣ်အကလုာ်လီၤဆီန့ၢ်ပှၤကွၢ်ပနၢ်နၢၤအဂၢတ

ဖုန်လီၤ. အယိအဝဲမုၢ်အူထီၣ်အကွဲၤတဘျီလၢလၢ, ပှၤသ့ၣ်ညါလၢအမ့ၢ်စီၤသးဂ့ၤ
အကွဲၤန့ၣ်လီၤ. စီၤသးဂ့ၤအံၤအူကွဲၤသ့ၣ်ပှၤကန့ၣ်မုၢ်ဒီးဖဲအူထီၣ်ဝဲကွဲၤတဆံၣ်ဒုဖိ
တဘျီလၢလၢပှၤဖိဒ်ဖိသ့ၣ်, မုၢ်ကနီၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါတဖၣ်ကဝီၤအိၤဘၢမးလီၤ. အဝဲမုၢ်
စ့ၢ်ကိးပှၤတဂၤလၢအခုၣ်ပှၤသးပှၤစံးဝဲ, “ထိးတံၢ်မံတယုၢ်, ပှၤဖါမံတသါ” အသိး
စီၤသးဂ့ၤအံၤမံၤဆၢထၢၣ်ဂီၤမး, ဂဲၤဆၢထၢၣ်ဆိန့ၢ်ပှၤဂၤဒီးဖိအိၣ်တ့ၤအိၣ်, ဘိၣ်
မ့ၢ်ဘိၣ်ထံ, ကတဲၢ်ကတီၤသးဝံၤခဲလၢၣ်ဒီးအူထီၣ်ကွဲၤတဆံၣ်ဒုဖိဒီးလဲၤလၢခုးလၢ
သံၣ်န့ၣ်လီၤ.

တုၤပှၤမုၢ်ကနီၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါတဖၣ်န့ၢ်ဟူအကွဲၤကလုာ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢစီၤသး
ဂ့ၤလဲၤတၢ်လံၣ်န့ၣ်တဘျီယိဖိကရီ, အိၣ်ကရီ, ဘိၣ်ကရီထီၣ်မ့ၢ်ဝံၤဒီးပိာ်ထွဲဝဲစီၤသး
ဂ့ၤအခံလီၤ. တုၤခဲအံၤပှၤမၤလီၤတဲာ်ဝဲလၢထီၣ်ဒီးစံးဝဲ,

စီအူထီၣ်ကွဲၤတဆံၣ်ဒု,

နီၢ်စံၣ်ဘိၣ်မ့ၢ်လၢအဆ့...န့ၣ်လီၤ.

ပှၤမၤဘုမၤဟုဝံၤလံ, ပှၤကိးဂၤဒီးအိၣ်ဘုးအိၣ်သါဝဲလီၤ. ဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဝဲလၢ
တၢ်ကိာ်ကတီၢ်ဒီးကလံၤခုၣ်လၢကလံၤစိးဟဲအူထီၣ်တၢ်ကဖိကဖိဟဲစိာ်ယုာ်ဒီးဖိတ
ဖၣ်အတၢ်နၢမူဒီးနမ့ၢ်လဲၤဆ့ၣ်နီၤအိၣ်ဝဲတဂၤလၢလုၤဖးထီၣ်ခိၣ်ဒီးကွၢ်စိယိၤကစၢ်က
လိတဖၣ်အတၢ်ယံတၢ်လၢန့ၣ်လီၤသယုာ်နးမးလီၤ. မုၢ်ဆါခိကတီၢ်ပှၤမုၢ်တဖၣ်စိာ်
ထီၣ်သ့ဖိ, ဝံထီၣ်ဒီးကုဖိဒီးလဲၤကတဲာ်အိၣ်ညါလၢထံကျိဖိအပူၤလီၤ. ပိာ်ထီၣ်လိာ်
အခံ, ခံဂၤသၢဂၤတပူၤ, အီထီၣ်ဒီးမိာ်ကျိဂၤဖျၢၣ်ဂၤဖျၢၣ်မၤန့ၢ်ဒုၣ်ဖိညါဖိ, ဆ့ၣ်သ
ဒိၣ်တဖၣ်ဒီးဟဲကွဲၤဖိအိၣ်ဝဲဟါတၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါ, ပှၤဖုပှၤတနီၤစိာ်
ထီၣ်ဒီးပှၤဒီးလဲၤဝဲဆူထံကျိကွံမုၢ်ကျိဒီးလဲၤဟုးအိၣ်ဝဲပှၤန့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်စီၤသးဂ့ၤ
အံၤတၢ်တအိၣ်စုအိၣ်ခိၣ်အီၤနီတမံၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်န့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်ဘၣ်တုတဖၣ်အိၣ်
လၢအိၣ်ပှၤလၢအဂီၢ်လီၤ. အဝဲတဘၣ်ကိာ်ဘၣ်ဂီၤလၢတမၤန့ၢ်အိၣ်ဘၣ်ညါဘၣ်.
အဝဲကျိန့ၢ်ဝဲဝဲဒီးထွဲန့ၢ်ဝဲဘၢတဖၣ်ဒီးလဲၤဟံလီၤဝဲလၢထံကျိပူၤန့ၣ်လီၤ. တုၤညါ
တဖၣ်ပှၤလဲၤဟုးအီၤလၢပှၤဒီးယုာ်အိၣ်ခူသ့ၣ်ဝဲလီၤ. တနီၤလဲၤယုာ်န့ၣ်ဆူစီၤသးဂ့ၤ
အဘၢပူၤလီၤ. အဝဲမၤန့ၢ်ဘၣ်ညါတဖၣ်ဒီးဟဲကွဲၤအိၣ်သကိးဝဲဒီးအဖဲပှၤဒီးတၢ်

သုန်ဖုံသးညီထီဘိလီ၊

တၢ်ဂီၢ်ခါအလါအံၤဘျါလၢလုပူၤတဖၣ်ဟးထီၣ်ယုအိၣ်ဝဲအဆၣ်လၢမုၢ်နၢလီၤ. လၢမုၢ်ဆါခီအဆၢကတီးဘျါသ့ၣ်တဖၣ်က့ၤမဲၣ်လၢလုပူၤလီၤ. ပှၤဖိဒံသ့ၣ်တဖၣ်ဟးခးအိၣ်ဝဲဘျါဒီးချံၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤသးဂ့ၤတကၤကူၣ်ထီၣ်ဝဲဒ်သိးကမၤန့ၢ်အိၣ်ဘၣ်ဘျါတဖၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ကဘၣ်မၤဝဲဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံကတၢ်အတၢ်ကူၣ်ဟဲထီၣ်ဝဲဒ်လဲၤကျိၣ်န့ၣ်ဝဲဝဲတဖၣ်ထွဲန့ၣ်ဝဲယုဖးလဲၤတုၤအဘၢလုပူၤန့ၣ်ဒီးဟံၣ်တကိလၢကဒီးဘၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲမၤဝဲဒ်န့ၣ်ဒီးတုၤဘျါတဖၣ်ဟးထီၣ်န့ၣ်လဲၤန့ၣ်လီၤဝဲဆူဘၢပူၤန့ၣ်လီၤ. တုၤအဘၢပူၤပှၤထီၣ်ဒီးဘျါတစုအဝဲထုးထီၣ်က့ၤအဘၢဒီးဘျါအဂၤတဖၣ်ဟးထီၣ်ယုအိၣ်ဝဲဒ်အဆၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲမၤဒ်အံၤတနံၣ်တဘျီကိးနံၣ်ဒီးလီၤ. တုၤအမၤန့ၢ်ဘျါန့ၣ်ဒီးဟဲက့ၤနီၤလီၤဒုးအိၣ်ဝဲပှၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဂၤဖးဂၤဖးတုၤပှၤသဝီအိၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်ကမၤကမၣ်ဝဲလၢစီၤသးဂ့ၤတကၤမၤန့ၢ်ဘျါအါထဲအံၤမ့ၢ်အမၤဝဲဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံပှၤမၤလၢထိးဝါမုၢ်တကၤမ့ၢ်ပှၤလၢသဝီအဂၤတဖျၢၣ်လၢဟဲထီၣ်ဖိန့ၢ်မါဖဲသဝီအံၤလီၤ. အဝဲအဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢမုၢ်စီၤသးဂ့ၤမၤဝဲဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲလဲၤကွၢ်စူၣ်ဝဲစီၤသးဂ့ၤဒီးလၢခံသ့ၣ်ညါဝဲလီၤ. အဝဲဟးဝဲဘၣ်န့ၢ်စ့ၢ်ကိးပှၤဂၤတဖၣ်လၢစီၤသးဂ့ၤမၤဝဲဒ်လဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. စီၤသးဂ့ၤတခိၣ်အညီၣ်န့ၢ်အသိးတုၤအမၤန့ၢ်ဘျါဒီးဟးနီၤလီၤဝဲပှၤသဝီဖိတဖၣ်လီၤ. တုၤအတုၤလၢစီၤထိးဝါမုၢ်အအိၣ်ဒီးအတၢ်ဝဲအီၤလၢ, “တလိၣ်နဟဲဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ယၢဘၣ်. ယတၢ်မ့ၢ်မိၣ်အိၣ်ယသးန့ၣ်ယကစၢ်လဲၤမၤန့ၢ်အိၣ်သ့လီၤ. နတၢ်အံၤတမ့ၢ်ဘျါအိၣ်ယဟံၣ်ဖိယီဖိဘၣ်.” စီၤသးဂ့ၤတဝဲအါတၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်.

စီၤထိးဝါမုၢ်တကၤမၤဝဲဒ်စီၤသးဂ့ၤမၤဝဲဒ်အသိးဒီးမၤန့ၢ်ဝဲဘျါတဖၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ယုန့ၢ်ဝဲတနီၤ, ဟံၣ်သံသိဝဲတနီၤဒီးဟးဆိတလဲအိၣ်ဝဲဒ်တၢ်လၢအလိၣ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်လၢသဝီအဂၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤဂ့ၤပှၤဂၤတဖၣ်စ့ၢ်ကိးခီဖျိသ့ၣ်ညါဝဲလၢပှၤဖိၣ်ဘျါဒ်အံၤန့ၢ်အယိမၤသကိးဝဲဖဲအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်အသးအသိးလီၤ. လၢခံဘျါတဖၣ်ပှၤမၤအိၣ်အီၤအါအယိလီၤစၢၤဝဲကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤခဲအံၤပှၤမ့ၢ်မၤအိၣ်န့ၣ်တဘျီန့ၢ်ဒ်လွံၢ်ပီၢ်ယဲၢ်ပီၢ်မီၤ, တလၢအိၣ်လၢသဝီဒိတဖျၢၣ်လၢဘၣ်.

လာထံကျိကွံမုာ်ကျိအပူၤတခီတနံၣ်ခံၣ်ကျိအိၣ်ဒီးတၢ်မၤအိၣ်ညၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုာ်မုာ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်စူၤခါကတီၢ်တၢ်ခိးညၢ်မတူၤ, တၢ်ကိၢ်ခါကတီၢ်တၢ်မၤဝဲတၢ်ဆဲးကွံန့ၣ်လီၤ. မ့မုာ်တၢ်ဆၢကတီၢ်အဂၤတခီပုၤမၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲညၢ်ဂၤမံၤမ့ၢ်ပုၤတၢ်သ့အိၣ်ဒီးအိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

ညၢ်သ့ၣ်တဖၣ်တလီၤစ့ၤဘၣ်အိၣ်အါဝဲထီၣ်တိၣ်လီၤ. ဒိဖျိပုၤသ့ၣ်ကုသးပုၤတဖၣ်တြိဝဲတၢ်ယူၤခးညၢ်လၢထးခး, တၢ်ဒီးစၢၤဒီးတၢ်မၤပိၤဖးမ့ၢ်ပိၤလၢထံကျိအယိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စူၤလီၤလံ, ထံကျိဖိတဖၣ်ဟဲဒိၣ်ထီၣ်ဝဲထံကျိကွံမုာ်ကျိအထံဒုထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ကလံၤလၢကလံၤထံးလၢပိၣ်လဲၣ်နံၤတဖၣ်ဟဲစိၣ်ဆူၤထီၣ်ဝဲတၢ်အၢၣ်ဖိတဖၣ်လီၤ. တၢ်အၢၣ်ထီၣ်ခံးလီၤ, လီၤပိၤလီၤသဲးဒီးဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်ကထံၤလီၤကွးလီၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအအိၣ်ဒီးစိၣ်တနီၤ, ထံၤလီၤကွးလီၤတၢ်လီၤ. ဒ့ၣ်မုာ်ဒ့ၣ်ဘီ, ဒ့ၣ်ယုဒ့ၣ်နီၤ, ဒီးဒ့ၣ်အကလုာ်ကလုာ်ကိးပသုထီၣ်, သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢတၢ်လၢမုာ်နၢဒိသီၣ်သထူၣ်မးလီၤ. ပုၤမုာ်ကနီၤဖိၣ်သၣ်ခွါ, မုာ်လံၤဖုပုၤ, ဖိဒဲးဖိသၣ်, သ့ၣ်ကုသးပုၤတဖၣ်မၤန့ၣ်သကိးဆှံ, န့ၣ်ကပီၤထီၣ်ဝဲဒီးလဲၤလ့အိၣ်သကိးဒ့ၣ်လၢစံာ်ပူၤကပြုၤငါငါ, နကွၢ်စိၣ်ယီၤဒီးလီၤကံးမးဆၣ်ထီၣ်လၢမူကပိၣ်လီၤအသိးန့ၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်အဝဲအံၤညၢ်တဖၣ်ဒံၣ်ဝဲဒီးထီၣ်ဒံၣ်ဝဲလၢစံာ်ပူၤ, ထံဖိကျိအပူၤလီၤ. ပုၤလ့ကျိန့ၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးညၢ်န့ၣ်လီၤ. ညၢ်မတူၤတဖၣ်ထီၣ်ဒံၣ်ဝဲလၢထံကျိဖိအပူၤလီၤ. စီၤသးဂ့ၤတဂၤကွၢ်နီၣ်ဝဲမူခိၣ်မူဒိတၢ်အၢၣ်, တၢ်ဆၢကတီၢ်တၢ်အိၣ်သးတဖၣ်လၢညၢ်မတူၤထီၣ်ဒံၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်စူၤအါအကတီၢ်တၢ်မုာ်ကိၢ်လီၤဘီဘီန့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢညၢ်မတူၤထီၣ်ဒံၣ်န့ၣ်လီၤ. ညၢ်မတူၤထီၣ်ဒံၣ်န့ၣ်စံးဝဲလၢညၢ်မတူၤမူၤန့ၣ်လီၤ.

စီၤသးဂ့ၤမုာ်ပုၤကူၣ်တၢ်သ့ဒီးတဘျီအံၤအဝဲတဟ်ခူသ့ၣ်လၢအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်ဘၣ်. အဝဲကိးဖိၣ်ဝဲအသကိးဖိၣ်သၣ်ခွါတဖၣ်ဒီးစံးဝဲ, “တံၤသကိးသ့ၣ်ဒၢ, ခဲအံၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်လံၤလၢညၢ်မတူၤကမူၤလီၤ. အယိ, ပကလဲၤမၤသကိး

တော်၊ မှ်ပုလသုကျိတဂါဂါအိပ်ဒီးတော်ကမူကမန်တဂါဂါခါ။” အသကိးခွါခဲ လက်ဝဲဆာဝဲလၢတအိပ်ဘၣ်။ အယိအဝဲသ့ၣ်လဲၤဆူထံကျိပူၤကျိန့ၣ်ဝဲဝဲဒီးထွဲန့ၣ် သကိးဝဲစံး၊ မၤန့ၣ်ဝဲထံမိၤဘိတဖၣ်လီၤ။ ကတိာ်ကတီးတၢ်ခဲလၢဂံၢ်ဒီးအိပ်ဘဲးအိပ် သါခိးကွၢ်ညှပ်တဖၣ်လၢကဟဲထီၣ်ဒံၣ်အဂီၢ်လီၤ။ ညှပ်တဖၣ်ဟဲထီၣ်ဝဲတဂီၢ်တဂီၢ် ဒီးထံတဖၣ်ခးမးဝါဝါလီၤ။ တုၤညှပ်တဖၣ်ထီၣ်တလၢဝဲဒီးစိၤသးဂ့ၢ်ကိးယီၤအသ ကိး၊ “သကိးသ့ၣ်စၢ၊ မၤချ့ချ့ဟ်လီၤထံမိၤဘိတက့ၢ်။” အဒိသကိးတဖၣ်ဟ်လီၤ ဝဲထံမိၤဘိဝံၤဒီးလီၤဝဲစံးလၢထံလီၤဆူန့ၣ်လီၤ။ တုၤညှပ်တဖၣ်ဟဲက့ၢ်လီၤဝဲဒီးဘၣ် ဟဲက့ၢ်လီၤကျဲလၢထံမိၤဘိအပူၤန့ၣ်လီၤ။ တုၤစံးတဖၣ်ပွဲၤဒီးထူးကွၢ်ထံမိၤဘိဒီး ညှပ်လၢအိပ်လီၤတၢ်တဖၣ်က့ၢ်လီၤက့ၢ်ဝဲဆူထံကျိမိၤပှ်အပူၤလီၤ။ အဝဲသ့ၣ်မၤဝဲဒ် အံၤသန့က့ၢ်၊ ညှပ်တဖၣ်တလီၤစ့ၤဘၣ်၊ ဒိဖျိမၤအိပ်ဒ်ဝဲတနီၤ၊ ဒီးညှပ်လၢမၤန့ၣ် အိပ်ဝဲတဖၣ်အံၤဒ်လီၤဝံၤဒီးဟဲက့ၢ်လီၤက့ၢ်အယိမၤန့ၣ်အိပ်ဝဲလီၤ။ ညှပ်အဒံၣ်တ ဖၣ်ဖးထီၣ်ဒီးကဲထီၣ်ကဒီးညှပ်အသိတနံၣ်ကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ။

တၢ်မၤအိပ်ညှပ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်ခံၣ်တဘျီအံၤဘၣ်တၢ်မၤအိၤလၢတၢ်ယီၤခါအက တီၢ်န့ၣ်လီၤ။ လၢတၢ်ယီၤခါအကတီၢ်၊ စိၤသးဂ့ၢ်ကိးလိာ်အသးဒီးအသကိးတဖၣ် လဲၤသကိးဝဲဆူထံကျိပူၤဒီးကျိန့ၣ်ဝဲသ့ၣ်တရုဝဲတရုတဖၣ်၊ စၢထီၣ်ဝဲအခံၣ်ဒီးလၢဂံၢ် ဒီးဟ်လီၤဝဲလၢကွံၤပူၤန့ၣ်လီၤ။ ညှပ်တဖၣ်ဟဲအိပ်ဝဲသ့ၣ်ဘၣ်၊ သ့ၣ်လၢအုၣ်ဝဲ လၢအုၣ်ဒီးအိပ်ဖျိဝဲဝဲကွံၤပူၤအံၤန့ၣ်လီၤ။ ဟ်ယာ်ဝဲသ့ၣ်တရုဝဲတရုတဖၣ်လၢကွံၤ ပူၤကယံာ်တလါယၣ်ယၣ်ဒီးကိးဖျိလိာ်အသးဒီးသဝီဖိတဖၣ်ဖုပှ်၊ ဖိၣ်သၣ်ခွါ၊ မုၢ်ပှ်၊ မုၢ်ကနီၤ၊ ဖိးဖိသၣ်တဖၣ်လဲၤသကိးဝဲလၢထံကျိပူၤဒီးစိာ်ယုာ်ဒီးကွံး၊ ပှ်၊ ဘၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ။ အဝဲသ့ၣ်ထွဲန့ၣ်ဝဲတၢ်နဲတဖၣ်ဒီးမၤတံာ်ဝဲကွံၤအခိၣ်အခိၣ်ခဲလၢဂံၢ် ဝံၤထူးထီၣ်ကွံၤဝဲသ့ၣ်တရုတဖၣ်ခဲလၢဂံၢ်န့ၣ်လီၤ။ ခိးဝဲတုၤတၢ်ခဲလီၤတုာ်ဒီးစးထီၣ် ဆိၣ်ယီၤဝဲထံတဖၣ်ဆူကွံၤပူၤဒီးဟူးပှ်တနီၤဟူး၊ ဒီးကွံးတနီၤဒီး၊ ဟိာ်မုၢ်ပှ်တဖၣ် လၢထံကာ်နံၤဆဲးသိအိပ်ဝဲဒ်ကိာ်တဖၣ်လီၤ။ တုၤပှ်ဟူးပှ်ဘျီဒီးပှ်ဟဲက့ၢ်ထီၣ် အိပ်သကိးဝဲကိာ်လီၤ။ ပှ်မုၢ်ကမဲလၢနီၢ်တဂၤစုတခီတဖၣ်ဘၣ်လဲအိပ်ဝဲညှပ်ဒီး ကိာ်န့ၣ်လီၤ။ ပှ်ကိးဂၤဒဲးမၤန့ၣ်အိပ်ဘၣ်ဝဲဒ်သိးသိးကိးဂၤဒဲးလီၤ။ အဝဲသ့ၣ်မၤဝဲဒ် အံၤန့ၣ်ကိးဝဲလၢပှ်ဆိာ်ကွံၤန့ၣ်လီၤ။ လၢပစိၤခဲအံၤပှ်မၤဒဲးဝဲဒ်၊ ဘၣ်ဆၣ်ညှပ်တ

န့အါအါလာဘဉ်.

ဆာကတီခဲအံခိဖျိတလဲထီဉ်လဲထီအါဝဲအလိ, ပှကညီတဖဉ်သုဝဲတံပီး
တလိလာကမန့အိဉ်ညဉ်အဂီအကလုာ်ကလုာ်လီ. တံတိတံလိစှာလီ, တံ
ဟံကဲခိဉ်န့သုဉ်ကုသးပှကလုာ်စှာလီအလိ, အဝဲသုဉ်မဟုဉ်အိဉ်ညဉ်လာတံ
တြိတဖဉ်ဒ်အမ့, တံဒီးစာ, တံယုာ်ခးညဉ်လာထးခး, တံမဟိဖးမုဉ်ဟိတဖဉ်
န့ဉ်လီ. လာပျာပှကညီတဖဉ်မန့ဝဲထုဉ်ကမုဉ်, ထာနုဝဲလာဝဉ်ကျုဉ်ပီအ
ပှ, ဘိဉ်ထီဉ်ဝဲအခိဉ်လာလဉ်ဆးဖျိဝဲတစးဖိတစးဖိ, ဆံးဆံးဖိဝဲလဲကွာ်လီဝဲ
လာကွံပှ, တုထံလဲန့ထုအပှဒီးဟိဖးထီဉ်ဝဲလီ. အဝဲသုဉ်မဝဲဒ်အံဒီးမန့ဝဲ
ညဉ်စ့ကီးလီ.

စါသးဂုမ့မုဉ်ပှဖျိတကဘဉ်ဆဉ်, ခိဖျိတကညဉ်သုအိဉ်ဒီးအါအလိပှအါဂါ
အဉ်ဘဉ်အါ, ယုးယိဉ်ဟံကဲအါလီ. ဒ်အဝဲအဉ်လိာ်အသးဒီးစကီအဖိမုဉ်နီဘု
သိဉ်ဖိဝါကဆုဉ်အသးမိာ်ဟံတဖဉ်တတြိအါတကတံဒုဉ်ခဲအါအါ, တကွာ်တ
လီအါဘဉ်အမဲဉ်ညါဘဉ်သုဉ်ဘဉ်သးဝဲတခိလီ. လာခိဖျိမိာ်ဟံသုဉ်ကုသးပှတ
ဖဉ်အတံကျဲအလိအဝဲသုဉ်ဒီးတုဒီးဖျိအသး, အိဉ်ဃုာ်ဆိဃုာ်, ထီဉ်ဖိနီလံ, တု
ခဲအံဘဉ်တံတဲယဲဒီးအဂုဒီးဘဉ်တံသုဉ်ညါဟံကဲအါဒီးအမ့ “ဖးဒိဉ်စါ
သးဂု” န့ဉ်လီ.

• • • • •

မူးတမူးလာ ထံထပ်သဝီ

လာ-နီဟါနံ၊ နီဂံ (၁) တီထီကို၊ မဲလးအူဒဲကတီ

ဝ ထပ်သဝီအံ့မ့ၣ်ကညီဇူသဝီတဖျာၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အိၣ်မူဟံးဃာ်ဂၢ် ကျၢၤဒီးကညီလုၢ်လၢ်ထူသနူတဖၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိးထံခံသဝီစ့ၢ် ကိးအိၣ်တဘူးတယံၤဒီးထံထပ်သဝီစ့ၢ်ကိးဘၣ်. သဝီတဖၣ်အံ့မ့ၣ်ကညီဇူသဝီအ ဃီအဝဲသ့ၣ်အိၣ်မူဟံးဃာ်ဂၢ်ကျၢၤဒ်ကညီလုၢ်လၢ်ထူသနူတဖၣ်လီၤ.

ထံထပ်ဒီးထံခံသဝီခံဖျာၣ်အံၤခိဖျိလၢအိၣ်ဘူးလိာ်အသးအယိအတၢ်စံးတၢ်က တီၤ, တၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးတၢ်န့ၣ်တၢ်ထုတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤပလိာ်လိာ်အသးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်, မၤဒီးမၤကၢ်လိာ်အသးတုၤဝဲထီၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ. ဖိမုၢ်ဖိ ခွါတဖၣ်လဲၤဖံးသကိးမၤသကိးတၢ်ထီၣ်ဘိလီၤ. ဖဲလၢတၢ်ဖဲးဒုးဝဲးသံၣ်အခါမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ထီၣ်ဒုးထီၣ်သံၣ်အခါမ့ၢ်ဂ့ၤဒီးလၢတၢ်ကူးဘုကူးဟုအဆၢကတီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤလဲၤမၤဒီး မၤကၢ်လိာ်အသးလီၤ.

တၢ်တဲဝဲဒၣ်တဘျီလၢထံထပ်သဝီန့ၣ်သးပှၢ်စီၤထူအိၣ်တဂၤ, အဝဲအိၣ်ဒီးအဖိ မုၢ်ခံၤဒီးအဖိခွါတဂၤလီၤ. ဖိမုၢ်ခံၤအံၤဒိၣ်ထီၣ်လံးဒီးမ့ၢ်ဖိမုၢ်လၢယံၤလၢလီၤ အဲၣ်ဝဲ, ဘၣ်ဆၣ်လၢဖိမုၢ်ခံၤတဂၤလၢအမ့ၢ်နီၢ်မူဂ့ၤန့ၣ်ဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤန့ၣ်အနီၣ်ဒီးလီၤ. တၢ်တဲဝဲဒၣ်ကယဲၢ်ပိာ်ခွါဖိလၢအထံၣ်ဘၣ်အီၤတဖၣ်ဆၢဒီးန့ၣ်ဝဲအတၢ်အဲၣ်ကိးဂၤ လီၤ. သးပှၢ်စီၤထူဒီးအပှၢ်ဟံၣ်ဖိယိမ့ၢ်ပှၢ်လၢအတၢ်အိၣ်တၢ်ယၤ (ထူးတီၤ) တဂၤ

လီၤ. အဝဲမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးသဝီသးပုၢ်လၢထံထံၣ်သဝီအပူၤလီၤ. ဖဲအဝဲဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, မၤမ့ၢ်ဂ့ၤ အဖိအလံၤဒီးအနူဖိသဝီဖိတဖၣ်ဒိကန့ၣ်မၤထွဲဝဲလီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ်တဖၣ်လဲၤတရံးအသးတဆိဘၣ်တဆိဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ် ပုၤမၤအိၣ်မ့ၢ်မၤအိၣ်ဝဲၤအယိခဲအံၤန့ၣ်ဘၣ်ဖဲတၢ်ကူးဘုကူးဟုအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်သဝီခံဖျါၣ်လဲၤမၤဒီးမၤကၣ်လိာ်အသးလီၤ. ထံခံသဝီစ့ၢ်ကိးဖိဒ်ဖိသ့ၣ်သ့ၣ် ဘီၣ်သးစၢ်တဖၣ်လဲၤကူးဒီးကူးကၣ်လိာ်အသးစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. လၢထံခံသဝီအံၤသး ပုၢ်စီၤမူအိၣ်စ့ၢ်ကိးတဂၤ, အဝဲအိၣ်ဒီးအဖိမုၢ်ခံဂၤဒီးဖိခွါခံဂၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဖိမုၢ်ဒိၣ်ခံ ဂၤထီၣ်ပုၢ်လံ. အိၣ်တ့ၢ်က့ၤလၢပိာ်ခွါခံဂၤလီၤ. ဖိခွါဒိၣ်တဂၤအမံၤလၢစီၤဂ့ၤကပီၤ လီၤ. စီၤဂ့ၤကပီၤအံၤမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးပိာ်ခွါတဂၤလၢဒိၣ်တၢ်ပွဲၤဒီးဖံးဒီးညၣ်ဘၣ်ဒုၣ်ဘၣ်ဒု ဂ့ၤမးလီၤ. ဖဲအဝဲဖံးမၤတၢ်အခါပုၤကွၢ်အိၣ်ကျၢၤသးဂ့ၤမးလီၤ. ဖဲတၢ်ကူးဘုအက တီၢ်ဘၣ်ဒီးအဝဲလဲၤမၤဒီးဝဲထံထံၣ်သဝီဖိတဖၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲလဲၤကူးဘုအခါထံၣ် လိာ်အသးဒီးနီၢ်မူဂ့ၤဒီးနီၢ်မူဂ့ၤအတၢ်ပံတၢ်လၢတဖၣ်ထုးန့ၢ်အသ့ၣ်အသးဒိၣ်မး လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တဝဲဖျါဝဲဒီးဘၣ်. တုၤပုၤကူးဘုဝံၤဟါခိပုၤကွၢ်ဒီးအဝဲကွၢ်အိၣ်မ့ၢ် အိၣ်ထံဝံၤကွၢ်န့ၣ်လၢအလီၢ်မံခိၣ်လၢကကွၢ်မံလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မံဝဲတန့ၢ်ဘၣ်. ထဲအ ဆိကမိၣ်ထီၣ်ကွၢ်ဝဲနီၢ်မူဂ့ၤအတၢ်ပံတၢ်လၢတဖၣ်ဒီးမံသပုၤဘၣ်အသးတစိၢ်ဖိဒီး ဆိဖါအိၣ်အိထီၣ်လီၤ.

လၢအဟံၣ်ပူၤအဝဲကဲထီၣ်ကွၢ်ပုၤအိၣ်ကတၢ်အယိအဝဲဝဲၤထၢၣ်ဖိမ့ၢ်ဖိထံ, အိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထံဝံၤလဲၤကူးကဒီးဘုလၢထံထံၣ်သဝီပူၤဒီးထံၣ်လိာ်ကဒီးအသးဒီးနီၢ်မူ ဂ့ၤအယိအဝဲသးခုသးမုၢ်ဒီးအဝဲကူးယုလိာ်အသးလၢဘု (အခိပညီပိာ်ခွါကူးပိာ် မုၢ်ယုဘုကဒိၣ်, မ့တမ့ၢ် ပိာ်မုၢ်ကူးပိာ်ခွါယုဘုကဒိၣ်) အယိအသးမုၢ်ဒီးတသ့ၣ် နီၣ်တၢ်ဘျးတၢ်တီၤအသးလၢၤဘၣ်.

အဝဲသ့ၣ်ရူလိာ်အသးယံာ်ထီၣ်ဒီးစီၤဂ့ၤကပီၤကွဲးယုအဲၣ်ဝဲနီၢ်မူဂ့ၤလီၤ. ခိဖျိ လၢအဝဲရူလိာ်ဘၣ်တ့ၢ်လံအသးအယိအၢၣ်လီၤဝဲစီၤဂ့ၤကပီၤလီၤ. လၢတၢ်သ့ၣ်ခု သးခုအပူၤအဝဲသ့ၣ်အဲၣ်လိာ်ကွဲးလိာ်အသးဘၣ်ဆၣ်တမၤကမၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ

ဘဉ်. အိဉ်မူဝဲတိတိလိလိၤအမိၤအဖၤအဖုအိဉ်မူစၢၤအိၤအသိးလိၤ.

တုၤဖဲပုၤမၤတၢ်ဝံၤဒီးစိၤဂ့ၤကပိၤမၤဝဲပုၤလဲၤတလိၤန့ၢ်အိၤလၢနီၢ်မူဂ့ၤဒီးပုၤလဲၤဝဲဘဉ်ဆဉ်တကဲထီဉ်ဘဉ်. မ့ၢ်လၢနီၢ်မူဂ့ၤအနီတထီဉ်ပုၢ်ဒီးအယိလိၤ. ဖဲပုၤလဲၤသံကွၢ်သးပုၢ်ထူဂ့ၤလၢကဖျိဝဲအဖိမုဉ်နီၢ်မူဂ့ၤဒီးစိၤဂ့ၤကပိၤအခါ, သးပုၢ်ထူဂ့ၤတဲဝဲ, “ပဲဒုပတၢ်စုၢ်တၢ်န့ၢ်အိဉ်ဝဲလၢဘုဖိန့ၢ်ပတၢ်ဖျိအတိၤဖၤဘဉ်. ပတၢ်လိၤအိဉ်အိၤတဆိဘဉ်တဆိလိၤ.” ထဲန့ၢ်တဘျီပုၤဟဲက့ၤတဲဘဉ်စိၤဂ့ၤကပိၤဒီးအဝဲတတဲတၢ်နီတမံၤဘဉ်. အဝဲအိဉ်နီၢ်မူဂ့ၤလိၤလိၤ, အတၢ်အိဉ်တဖၣ်တဆံးလိၤစ့ၤလိၤဘဉ်. အဝဲအိဉ်ခိးတုၤနီၢ်မူဂ့ၤအနီထီဉ်ပုၢ်ကွံာ်ဝဲတစုလိၤ.

တုၤနီၢ်မူဂ့ၤအနီထီဉ်ပုၢ်ဝံၤလၢခံတနံၣ်မးအဝဲသ့ၣ်အိဉ်ဒီးတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤလၢကဖျိအသးလိၤ. ဖဲစိၤဂ့ၤကပိၤအိဉ်ဒီးအတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤအခါအဝဲတဲဘဉ်ဝဲအမိအပါလၢကဖျိအသးဒီးနီၢ်မူဂ့ၤလိၤ. မ့ၢ်လၢမိၢ်ပၢ်ဘဉ်သးအယိတချးလၢပုၤကလဲၤတလိၤဒ်တၢ်အခါအဝဲမၤထီဉ်ဝဲသးလိၤ. ပုၤဖိသးတခီအဂ့ၢ်အကျိၤဟဲဒ်အံၤ-

တၢတပတီၢ်- ဖိသး (ကျဲဉ်ကျိထီဉ်ဝဲသးပိးလိ)

ခံတပတီၢ် - တၢဉ်အထွ (လူအါထီဉ်ထံဝံၤဟဲသၢသီ)

သၢတပတီၢ်- ဒ်ထီဉ်ဝဲ, ဖိဝဲသးယံာ်တနံၣ်လိၤ.

ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဖိသးဝံၤတဘျီန့ၢ်သးပုၢ်စိၤမူယုထၢထီဉ်ဝဲတလိၤပၢ်တၢတဂၤသးပုၢ်စိၤဂ့ၤ, ခံတဂၤသးပုၢ်စိၤဝါဒီးယုထၢထီဉ်စ့ၢ်ကိးဝဲတလိၤဖိတဂၤလၢအမ့ၢ်ဝဲစိၤဂ့ၤကပိၤအသကိးစိၤသးဝါန့ၢ်လိၤ. အဝဲသ့ၣ်တၢ်ယုထၢထီဉ်အိၤဝံၤတဘျီဒ်အလုၢ်အလုၢ်အိဉ်အသိးအဝဲလဲၤဆူနီၢ်မူဂ့ၤအသဝီပုၤဘဉ်ဆဉ်တလဲၤထီဉ်ဝဲလၢနီၢ်မူဂ့ၤအဟံဉ်ဘဉ်. မ့ၢ်လဲၤဆိဝဲလၢပုၤဂၤအအးတဖျၢဉ်လိၤ. (မ့ၢ်နီၢ်မူဂ့ၤအမၤတၢ်ထူခုဉ်အဟံဉ်). ဖဲန့ၢ်တဘျီစိၤထူခုဉ်လဲၤဆူနီၢ်မူဂ့ၤအဟံဉ်ဒီးတဲးဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဝံၤဒီးနီၢ်မူဂ့ၤအပါစ့ၢ်ကိးယုထၢထီဉ်ဝဲတလိၤပၢ်ခံဂၤဒီးတလိၤဖိစိၤဂ့ၤကပိၤယုထၢဝဲအသိးလိၤ. ပုၤလၢတၢ်ယုထၢအိၤတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲသးပုၢ်စိၤထူဘီ, သးပုၢ်မူထူးစိၤဂ့ၤသးန့ၢ်လိၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်တၢ်ယုထၢအိၤဝံၤဒီးလဲၤစၢတၢ်ယံာ်ဝဲနီၢ်မူဂ့ၤအတြၢလိၤ. ဖဲန့ၢ်အဆၢကတီၢ်ဘဉ်လၢမုၢ်ဟါလိၤအကတီၢ်လံ, “တလိၤပၢ်လၢပိာ်ခွါတကပၤပကိး

လာတလိပ်လာကီယံ၊ မ့မိုးပိန်မုန်တလိပ်န့ပကိးလာကီပူတလိပ်လီ။

တုပှာစာယာတြာဝံတဘျီကီယံတလိပ်တဖှ်ကဘဉ်လဲအိးထီဉ်တြာ
လီ။ ဖဲအဝဲသ့ဉ်အိးထီဉ်တြာအခါကီပူတလိပ်အခိဉ်တဂါတဲထီဉ်ဝဲ-

ကီပူ - မုခံးမုဟါသုဟဲမာတဲမနုလဲဉ်။

ကီယံ - ပခိဉ်ပနံမာပဟဲအယိပဟဲလီ။

ကီပူ - မုဖဲယဲပှာမာနုခါ။

ကီယံ - မုဝဲ၊ အယိပဟဲလီ။

ကီပူ - အာဉ်...အဝဲမာပှာလဲအိးထီဉ်တြာဒီးတလိပ်ကီယံတဖှ်ဟဲန့လီဝဲ
လီ။ ဒီးအဝဲသ့ဉ်တဖှ်အိဉ်သကိးတဲသကိးတဲတစါဖိဒီးစးထီဉ်ဝဲအတဲဟဲတလိပ်
တဲအဂ့လီ။

ကီပူသံကွာ - သုဟဲလာမုခံးမုနုအံတဲလိဉ်မနုအိဉ်လဲဉ်။

ကီယံ - အိဉ်ဝဲသဉ်...ယခိဉ်ယနံမာလီတဲတခါအံဒုယကဘဉ်တဲနုလီ။

တဲဂုတဲဂျါအံယမ့တတဲနုန့တသ့ဘဉ်။

ကီပူ - အာဉ်...ဒီးတဲမိဉ်...တဲလာပမာစာနုမုသ့ကမာစာ၊ မုတသ့တခီပက
ယုတံယုသကိးကသ့လာကျဲတဘိဘိစ့သဉ်။

ကီယံ - အာဉ်...ယကတဲနုပအိဉ်လာပထံလီကီပူ၊ ပခုဉ်ချဲန့ဉ်ချဲတအိဉ်၊ တ
လာတပှာအယိယခိဉ်ယနံမာယဟဲယုလာနုအိဉ်လီ။

ကီပူ - ဂုလံ။ မ့မုဒ်န့နသးလီပှာလိဉ်လဲဉ်။

ကီယံ - တလိဉ်လီ။ တအါဘဉ်။

ကီပူ - ဂုလံ...ယမုဟ့ဉ်နုန့တဲယုတဲဖိးလာနုဂီဘဉ်ကအိဉ်စ့ခါ။

ကီယံ - အိဉ်ဝဲသဉ်...မ့တအိဉ်န့ပကဟဲယုခါ။

ကီပူ - အဝဲအံယဟ့ဉ်နုလံ...အယိပှာလာအဆုဉ်နီဖဲအံတဖှ်နုဟူဝဲကိး
ဂါဒီးခါ။

ပှာအိဉ်ဟံဉ်ပူ - မု...ပနံဟူလီ။

တဂါတဲထီဉ်ဝဲ - “သုမုနုဟူဒီးဘဉ်သုဉ်ဘဉ်သးန့ဉ်ဒဲသုစု” ဒီးအဝဲသ့ဉ်ဒဲသကိး
အစုသထံဉ်ဝံကိးထီဉ်ဝဲ (ဘဉ်သးလံ) သထံဉ်စ့ကိးလီ။

ဝံးဒီးတလိပ်လၢကီၢ်ပူၤတကလဲၤလီၤလၢဟံၣ်ဖိလၢ်ဒီးဖိၣ်ထီၣ်ဝဲဆီၣ်ခဲၣ်ဘၣ်
ဒီးဆီၣ်ခဲၣ်ဘၣ်ဝံးဟဲက့ၤထီၣ်ဝဲသံလီၤဝဲ, ဖိအိၣ်ဖိအိၣ်ဝဲဝံးတဘျီယီၤမၤလီၤမ့ၤ, မၤ
လီၤထံးဒီးပိၣ်မုၢ်တလိပ်လၢန့ၣ်ဘျီၣ်န့ၣ်ဝဲပိၣ်ခွါအတလိပ်လၢဆီၣ်ခဲၣ်သ့ၣ်သံးဒီးမ့ၢ်
ဆီၣ်ခဲၣ်ဒီးဆီၣ်ခဲၣ်န့ၣ်ဘျီၣ်န့ၣ်ဝဲပိၣ်ခွါအတလိပ်လၢန့ၣ်လီၤ. ဝံးဒီးတချူးအိၣ်ဒ်ဘၣ်
န့ၣ်တလိပ်လၢကီၢ်ပူၤမၤလိၣ်ထွဲဝဲတလိပ်လၢကီၢ်ယံၤအတၢ်လီၤ.

ကီၢ်ပူၤ- နဟဲတၢ်အံၤ, နအိၣ်တၢ်အံၤနသ့ၣ်ညါအဂ့ၢ်အကျါစ့ၢ်ခါ. ယကတဲသ့ဘၣ်
ယးဆီၣ်ခဲၣ်ဖျါၣ်အံၤန့ၣ်တလးမူးပိၣ်ခွါမ့ၢ်စံၣ်ဖျိးန့ၣ်သ့ဘၣ်လိးဆီၣ်ခဲၣ်
တဖျါၣ်န့ၣ်လၢစ့ယဲၤကထိလီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိးမ့ၢ်လၢတလိပ်လၢဖိအဂီၢ်တခီဆီ
ကထိဒီးဆီၣ်ခဲၣ်ဒ်န့ၣ်တလးမူးပိၣ်ခွါမ့ၢ်စံၣ်ဖျိးနကဘၣ်ကွၢ်က့ၤတလးမူး
ပိၣ်မုၢ်လီၤ. သုအၢၣ်လီၤကဲစ့ၢ်ခါ.

ကီၢ်ယံၤ- မ့ၢ်...ပအၢၣ်လီၤကဲအယိပဟဲလီၤ.

အဝဲသ့ၣ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤလိၣ်သးဝံးဒီးဖဲကအိၣ်ထီၣ်မ့ၢ်အခါ, တလိပ်လၢအိၣ်လၢ
ကီၢ်ပူၤတဖၣ်ဟံးထီၣ်ဝဲမ့ၢ်ခွးလၢအပၣ်ယုၣ်ဆီၣ်ခဲၣ်သ့ၣ်သံးဒီးဆီၣ်ခဲၣ်မ့ၢ်သၢထံၣ် (ဟံး
ထီၣ်မ့ၢ်ယုၣ်ယီၤဝဲဆူကီၢ်ယံၤတလိပ်လၢဝဲထုးက့ၤဝဲမၤဝဲဒ်န့ၣ်သၢထံၣ်) ဒီးကိးထီၣ်
ဝဲကြၢဝံ...ကြၢဝံ...ကြၢဝံ...သၢထံၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. တလိပ်လၢဖိစ့ၢ်ကိးမၤဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ဝံး
ဒီးအိၣ်သကိးအိၣ်သကိးဝဲမ့ၢ်, အီၤယုၣ်ဒီးသံးလီၤ. အိၣ်မ့ၢ်ဝံးအိၣ်သံးဖိဝါထီၣ်တနုၤ
လီၤ. တုၤမ့ၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်ကိးဖျိၣ်လိၣ်အသးဒီးတၢ်ပိၣ်တၢ်ပိၣ်တၢ်ဖျိအဂ့ၢ်အ
ကျါလီၤ. ဝံးဒီးသ့ၣ်မ့ၢ်နံၤဖးမ့ၢ်သီဝဲတၢ်ဖျိအဆၢကတီၢ်အမ့ၢ်နံၤမ့ၢ်သီလီၤ.

ဒ်အလုၢ်အလၢ်အိၣ်ဝဲအသိး, နီၢ်မူဂ့ၤဟ့ၣ်လီၤဝဲဖဲတဘျီဒီးသဘျုၣ်ခံယါလၢတ
လိပ်လၢကီၢ်ယံၤအစုပူၤလၢကက့ၤဆုၤန့ၣ်ဝဲစီၤဂ့ၤကပီၤလီၤ. မ့ၢ်ဝဲတၢ်ပနီၣ်တခါလီၤ.
တလိပ်လၢကီၢ်ယံၤတဖၣ်က့ၤကဒါက့ၤဝဲဒီးက့ၤဆုၤန့ၣ်ဝဲစီၤဂ့ၤကပီၤအတၢ်ဖိတၢ်လံၤ
လၢနီၢ်မူဂ့ၤဆုၤဝဲဒီးစီၤဂ့ၤကပီၤဟံးထီၣ်ဝဲလံၤထီၣ်ဝဲဖဲဒီးအိၣ်ဝဲသဘျုၣ်ယါန့ၣ်လီၤ.
ဖဲတဘျီအံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ပနီၣ်တခါလၢအဝဲဘၣ်ဟံးတုၤအဖိအိၣ်မးဘၣ်ဟ့ၣ်ဒုးလံၤဝဲ
အဖိန့ၣ်လီၤ.

ဒ်အသ့ၣ်နံၤဖးသီလၢတၢ်ဖျိတၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဒီးစီၤဂ့ၤကပီၤကွဲထီၣ်ဝဲအတံၤ

သက်းဒီးသုဉ်ကုသးပှ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ. တချူးဒ်လၢအကလဲၤအခါစီၤဂ့ၤကပီၤအမိၤ
ဟဲဒါလီၤချီဉ်လၢယီၤခိဉ်ထံးဒီးပှၤကိးလီၤဝဲစီၤဂ့ၤကပီၤလၢကဟဲလီၤဝဲအဂီၢ်လီၤ. ဝံ
ဒီးဟဲစိၢ်လီၤဝဲသံးလၢအမၤဟဲဝဲတကိးဒီးမၤဝဲစီၤဂ့ၤကပီၤခွဲးသံးအခိဉ် (အခိပညီတ
ချူးအီထုကဖဉ်သုဉ်ကမဲၤ) ဝံအီသကိးဝဲတုၤအလၢဂံၢ်တကိးဝံမးစးထီဉ်လဲၤဝဲ
လီၤ. ခိဖျိစီၤဂ့ၤကပီၤအတၢ်တိာ်တၢ်မုၢ်လၢထီဉ်ပှၤထီဉ်အယီၤအတၢ်သကိးမုၢ်ခွါ
စးထီဉ်လၢသးပှၤတုၤသးစၢ်လဲၤသကိးပှၤဒီးတၢ်သုဉ်ဖုံသးညီတၢ်သုဉ်ခုသးခုလီၤ.
အဝဲသုဉ်လဲၤသကိးဝဲတချူးတုၤဒ်နီၢ်မူဂ့ၤအဟံဉ်အခါ, ဖဲထံကျိဖိတတီၤန့ဉ်အဝဲ
သုဉ်ဆုဉ်နီၤအိဉ်ဘျးအိဉ်သါဝဲဒီးကၢ်ဝဲသုဉ်ဒုတကၢ်တဒု (ဒ်သိးပှၤကသုဉ်ညါဖိဝါ
လဲၤတၢ်အနီဉ်ဂံၢ်) ဝံဒီးတလီၢ်ပၢ်အခိဉ်သးပှၤစီၤဂ့ၤတကၢ်သိဉ်လီၤသီလီၤတၢ်လီၤ.
ဖဲအသိဉ်လီၤသီလီၤတၢ်အခါမၤအကလုာ်နူစယဲးလီၤပျံးဒ်မးလီၤ. အဝဲဝဲထီဉ်ဝဲ,
“ခဲအံၤယကသိဉ်လီၤသီလီၤသု. ဒိကန့ဉ်မၤထွဲအီၤတက့ၢ်. သုမုၢ်လဲၤတုၤလၢပှၤနူ
ပှၤသဝီန့ဉ်နူတဂ့ၤဟ့တဂ့ၤ, ပှၤမုၢ်ထီပခိဉ်ဟ်ဒ်အမုၢ်ပှၤထီသုဉ်ခိဉ်ဆၢဉ်, ပှၤမုၢ်ဒဲပ
မဲၢ်ပ ဂ်ဒ်အမုၢ်ပှၤဒဲသုဉ်ခိဉ်ဆၢဉ်အမဲၢ်တက့ၢ်. မုၢ်သုနုၢ်ဟူစုၢ်စါ.” ဖိဝါဖိတဖဉ်တဲ
ထီဉ်ဝဲ, “မုၢ်..နုၢ်ဟူလံ..နုၢ်ဟူလံ...နုၢ်ဟူလံ...” သၢထီဉ်န့ဉ်လီၤ. ဝံဒီးအဝဲသုဉ်
လဲၤဝဲလီၤ. လၢနီၢ်မူဂ့ၤအအိဉ်တကပၤစုၢ်ကိးသုဉ်ညါလၢဖိဝါဟဲဘူးထီဉ်လံအယီၤ
အဝဲသုဉ်လဲၤသကိးဝဲအခိဉ်ဒီးမိၤဖိစုၢ်စုးဖိတဖဉ်ဒီးဟိခွါဖိဝါတဖဉ်စုၢ်ကိးဖဲဟဲဘူး
ထီဉ်ဟံဉ်ယၢတဘျီမၤသိဉ်ထီဉ်စုၢ်ကိးဝဲစုၢ်စုးမိၤဖိန့ဉ်လီၤ.

လၢနီၢ်မူဂ့ၤအဟံၣ်စ့ၢ်ကိးပှၤဒါလီၤဝဲချီၣ်လၢယီၤခိၣ်ထံးဒီးစီၤဂ့ၤကပီၤမၤဝဲအသး
လီၤ. တလိၢ်ပၢ်လၢကီၢ်ပူၤဆုၣ်နီၤအိၣ်ခိးဝဲတဖံၤတဖၣ်အခိၣ်ယုၣ်ဒီးသံးကတံၤဖိတ
ဖျၢၣ်ဒီးဘံၤဘဲအခိၣ်အကထၢတဖၣ်အကထၢလီၤ. တုၤမ့ၢ် တလိၢ်ပၢ်လၢကီၢ်ယံၤ
ဒီးအဖီအလံၤတဖၣ်ဟဲတုၤဒီးတလိၢ်ပၢ်ကီၢ်ချၢတကၢအံၤဘၣ်ယုၣ်ဘၣ်လီၤဝဲအခိၣ်လၢ
ထၢအကျိၣ်တဆိဝံၤတဆိတုၤအလၢဂံၤတလိၢ်ပၢ်လၢကီၢ်ပူၤထီလီၤဝဲဒီးဟ့ၣ်ဝဲဆူ
ကီၢ်ယံၤတလိၢ်ပၢ်အအိၣ်ဒီးမၤဝဲအထုကဖၣ်သၣ်ကမဲၤဝဲလီၤ. တလိၢ်ပၢ်ကီၢ်ယံၤထု
ကဖၣ်သၣ်ကမဲၤဝဲဒီးဝဲဝဲ, “တၢ်ထံကစၢ်တၢ်တိကစၢ်, ကစၢ်ကစၢ်ကလိကစၢ်,
သ့ၣ်ကစၢ်ဝဲကစၢ်, ထံကျိကစၢ်ထံကွၢ်ကစၢ်, ခဲအံၤယကဖျီယဖီယလံၤ, သုက
ဟဲအိၣ်သုကဟဲအိ, ဟဲအံးက့ၤက့ၢ်က့ၤဘၣ်အံၤဒီးဟဲအိၣ်ဟဲအိၣ်ဘၣ်တက့ၢ်. ဝံဒီး

ပုဂံတဖန်စွဲကိးအိပ်တကတစဲတကတစဲခံမေးဒီးလဲထိုင်ဝဲဆူဟံဉ်ပူလီၤ. ဖဲစီဂူကပီလဲထိုင်လၢနီၢ်မူဂ့ၤအဟံဉ်အခါ, ပုလူအိလၢထံဒီတကတူအစီဉ်သံဝဲကရဲဒဲန့ဉ်လီၤ. ဖဲပုလူအိလၢထံအခါအသုဉ်ချဉ်သးချဉ်လီၤတကးဘဉ်ပုလဲအာကဒီးအိဆူနီၢ်မူဂ့ၤအဒီးဖိအမဲဉ်ညါဒီးပုဒုးကူဒုးကၢထိုင်အိတၢ်ကူတၢ်ကလၢနီၢ်မူဂ့ၤမၤဟံဉ်န့ၢ်အိတဖန်ခဲလၢန့ဉ်လီၤ. ဝံဒီးတလိၢ်ပၢ်ထုးဆုဉ်နီၤလီၤအိလၢဒီးဖိမဲဉ်ညါ, ဒုဉ်လီၤသံးထုကဖန်သဉ်ကမဲၤဝဲဝံနီၢ်မူဂ့ၤဘဉ်ဟ့ဉ်လီၤသံးလၢစီဂူကပီအအိဉ်ဒီးအိသကိးဝဲတကူၢ်သုဉ်လီၤ.

တစိဖိဝံဒီးတလိၢ်ပၢ်လၢကီၢ်ပူၤကိးထိုင်ဒီးမၤဝဲပုၤကတဲာ်ကတိၤလီၤတၢ်အိဉ်တၢ်အိမ့ၤမိၤထံမိၤဝံဒီးဆုဉ်နီၤသကိးဝဲလၢကအိဉ်မ့ၤအဂီၢ်လီၤ. တဘျီအံၤကသူမ့ၢ်ဝဲထိးကဟံ (ထိးလၢတၢ်ဖိအိတဖန်အံၤကိးဝဲလၢထိးတလိၢ်ခိဉ်လီၤ.) ပုဆုဉ်နီၤဝံဒီးဘျီလီၤထိးအခိဉ်ဟ့ဉ်လီၤဝဲတလိၢ်ပၢ်ကီၢ်ယံၤ, မ့မ့ၢ်ထိးအခိဉ်အခိဉ်ဟ့ဉ်လီၤဝဲဆူတလိၢ်ဖိကီၢ်ယံၤလီၤ. တချုးအိဉ်မ့ၤဆိဉ်လိာ်အသးဒ်အမၤဝဲလၢအပူၤကွံာ်အသိးကိးထိုင်ဝဲ (ကြၢဝံ) သၢထံဉ်ဝံဒီးအိဉ်ဝဲလီၤ. တုၤမုၢ်ဟါလီၤဒီးဟးကွဲးဟးဝဲစီဂူကပီလၢပုၤဟံဉ်အဂုၤအကတဖန်ဟးအိဉ်သကိးဝဲဒီတနၢညါလီၤ.

မၤကဒီးလၢမုၢ်ဆုဉ်တနၢပုၤဒိသံလီၤထိး, ဖိအိဉ်တုၤအိဉ်ဝံကိးလိာ်အသးဒီးဟဲက့ၤအိဉ်ကဒီးမ့ၤလီၤ. ဖဲန့ဉ်တလိၢ်ပၢ်ကီၢ်ပူၤကတိၤဟံဝဲထိးခိဉ်သဉ်လၢကဆုၢ်ဝဲစီဂူကပီအမိၢ်အဟံလီၤ. ဒီးလၢအဝဲသုဉ်ကဟဲက့ၤစွဲကိးပုၤမၤန့ၢ်အိမ့ၤတသပၤ, ကသူတသပၤ, သံးခံကိ, တၢ်ကွံာ်စုဉ် (သံးတဘျဉ်) ဒီးဆိကဉ်မံခံဘျဉ်လၢကက့ၤအိဉ်ဝဲလၢကျဲအဂီၢ်လီၤ. အဝဲသုဉ်က့ၤတုၤကျဲတတၢ်ဒီးတလိၢ်ပၢ်ဟံးထိုင်ဝဲဆိအခိဉ်, အခိဉ်, အကထီ, အသုဉ်ဒီးတၢ်လၢအဟဲက့ၤစိဝဲတဖန်တခါတစဲဝံလဲၤဟံဝဲလၢကျဲစိးဒီးကျဲထံးဒီးထုကဖန်သဉ်ကမဲၤဝဲဝံဟဲက့ၤအိဉ်သကိးမ့ၢ်, ကသူလၢဟဲက့ၤဘိဉ်ဝဲတဖန်လီၤ. အိဉ်ဝဲဝံက့ၤဝဲဒီးတချုးတုၤဒီးစီဂူကပီအဟံဉ်ပုၤဟဲမၤလီၤချိဉ်ဒ်လၢအကလဲၤတၢ်အခါအသိးလီၤ. ဝံဒီးက့ၤထိုင်ဝဲဆူဟံဉ်ပူၤဟ့ဉ်လီၤဝဲတၢ်လၢပုၤဆုၢ်တဖန်ဆူစီဂူကပီအမိၢ်အဟံအိဉ်လီၤ. စီဂူကပီအဟံဉ်ဖိစွဲကိးကတဲာ်ကတိၤဟံတၢ်အိဉ်တၢ်အိပုၤဟဲအိဉ်ဟဲအိ, အိဉ်သကိးအိ

သကိးဖိဝါထါဒီတနံၤစွာ်ကိးလီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါစီၤဂ့ၤကပိၤတဟဲက့ၤဒ်ဘၣ်, မံတုၢ်ဝဲလၢအမါအအိၣ်သာသီဝံၤမးဟဲက့ၤလၢအဟံၣ်, မံတန့ၤဝံၤဘၣ်လဲၤကဒါက့ၤကဒီးလၢအမါအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဝံၤဒီးသ့ၣ်ကဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢကဘၣ်ဟဲက့ၤကံၢ်က့ၤအစုလီၤ. စီၤဂ့ၤကပိၤဒီးနီၢ်မူဂ့ၤကွဲဲအသကိးတနီၤလၢကဘၣ်ဟဲက့ၤကံၢ်က့ၤအစုလီၤ. တၢ်ကံၢ်စုတခီအိၣ်ဝဲသာပတီၢ်လီၤ. တုၤနီၢ်မူဂ့ၤဟဲတုၤအမံၤပုၢ်အဟံၣ်ဒီးအမံၤပုၢ်ကံၢ် န့ၢ်က့ၤအစုလီၤ. တၢ်တနံၤန့ၣ်ပုၤကံၢ်န့ၢ်နီၢ်မူဂ့ၤအစုဒီးခံနံၤတနံၤကံၢ်န့ၢ်ဝဲစီၤဂ့ၤကပိၤအစုဒီးသာနံၤတနံၤကံၢ်န့ၢ်ဝဲပုၤခဲလၢၢ်အစုလီၤ. ဖဲတၢ်ကံၢ်စုအဆၢကတီၢ်စီၤဂ့ၤကပိၤအမိၢ်အဟံၣ်ဒ်အမ့ၢ်ပုၤတၢ်အိၣ်တၢ်ယၢၤအသိးဟဲဟံၣ်လီၤဝဲထံဖျံၣ်, နၢ်ဒီး, ခိၣ်ကျိၤ, ဖဲထူဖဲစ့, ဒီးတၢ်ကူတၢ်ကၢတဖၣ်လၢစီၤဖၢၣ် (တၢ်ဒါ) အပူၤလၢကဟ့ၣ်ဝဲအဒဲၣ်မုၢ်အဂီၢ်လီၤ.

သးပုၢ်စီၤမူဒီးအပုၤဟံၣ်ဖိသ့ၣ်ခုသးခုလၢအန့ၢ်ဘၣ်ဝဲအဒဲၣ်မုၢ်ယံလၢလီၤ. အဲၣ်လီၤကွံတဂၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးလၢပုၤသးခုခဲလၢၢ်အကျိၤပုၤသးခုဒိၣ်ကတၢ်မ့ၢ်ဝဲစီၤဂ့ၤကပိၤမ့ၢ်လၢအတၢ်မုၢ်လၢလၢပုၤလံအယိလီၤ. တၢ်တုၤတၢ်ဖျိတဘျီအံၤမၤဝဲဒ်ပုၤကညီလုၢ်လၢထူသန့အကျိၤအကျဲအယိပကွၢ်ယံလၢမုၢ်သးဘၣ်ပုၤဒိၣ်မးလီၤ.

• • • • •

ထံပုံကုကညီဖိ အတၢ်အိၣ်မူလၢကီၢ်ကညီ

လၢ-နီၣ်ထံသဝံသုမိၣ်, နီၣ်ဂံၢ် (၂) တီၤထီၣ်, ဓါးလးအူဒဲကဝီ

ဟ -သိဝါနကလဲၤဖဲလဲၣ်. မ့ၢ်လၢမ့ၢ်ထူကိးသိဝါအယိသိဝါအိၣ်ကတီၢ်
ဝဲဒၣ်လီၤ. “မ့ၢ်ထူဧၤ, ယဆိကမိၣ်လၢယကလဲၤဟးပှၢ်တဖဲးလီၤ.
မ့ၢ်နကလဲၤဒီးယၤဧၤ.” မ့ၢ်ထူစံးဆၢအိၣ်, “မ့ၢ်ဘၣ်လဲၤဒီးယကလဲၤလီၤ. နၢ်က့ပ
ကတဲသကိးတၢ်ဒီးနီၤ.”

သိဝါဒီးမ့ၢ်ထူခံၣ်ဆၢနီၤတဲသကိးတၢ်ဖဲချၢၣ်ဖးဒိၣ်တထူၣ်အိၣ်ထံးတံတံတူ
တူလီၤအံၣ်လီၤအူမးတဘီလီၤ. မ့ၢ်ထူသံကွၢ်သိဝါလၢတနံၣ်ညါအံၣ်မ့ၢ်ကလဲၤဆၢၣ်
ဆၢၣ်သံၣ်ကိးဖဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. သိဝါတခီနံၣ်ကမ့ၢ်ထီၣ်ဒီးတဲဘၣ်မ့ၢ်ထူလၢတနံၣ်အံၣ်
သဝီသးပှၢ်တဲလဲၤကလဲၤဖဲအိၣ်သကိးခဲးဖဲထံဝံၣ်ဘူခဲန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ထူတခီသ့ၣ်ပိာ်
သးဝးဒီးသ့ၣ်ခဲးခဲးဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢထံဝံၣ်ဘူခဲတၢ်လီၤန့ၣ်ထံဂ့ၢ်နီၤ, ဟီၣ်
ခိၣ်ကဟံၣ်ဂ့ၢ်, ဒီးဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိအိၣ်အါမး, နဟးယုဆဲးအိၣ်ခဲးအိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်မးအယိ
န့ၣ်လီၤ. ဒီးထံဖိကျိတဖၣ်အထံဆၢၣ်ဂ့ၢ်မး, ခုၣ်ဒိၣ်မးဒီးဒုၣ်ဖိညၣ်ဖိဆဲၣ်ဖိသဒိၣ်ဖိ
အိၣ်ဝဲအါမးန့ၣ်လီၤ. ပှၢ်ဒီတံၤဒီးသကိးခံၣ်အံၣ်တဲသကိးတၢ်တခီနီၤ, ကွၢ်စိကွၢ်တူၤ
တၢ်ဆူကစၢ်လူၢ်လၢဟ့တဖၣ်တခီနီၤန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ဖိလံၣ်ဖိတဖၣ်ကဲၤစံၣ်စိၤသီၣ်
သယုၢ်သတူၤ, လံၣ်ပအိၣ်ဖိတဖၣ်ကိးသီၣ်ကတီးကတီးဒီးကလံၤဖိတခီမၤအမူအါ
ယံယံလၢလၢ, ဟဲအူထီၣ်မးဝဲကဖိကဖိစိၣ်ယုၢ်ဒီးဖိမိတဖၣ်အတၢ်နၢမူဒီးနသးဖိ
ခုၣ်ဝဲဒ်ပှၢ်အိၣ်လီၤထံခုၣ်ကီၢ်လိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ပှၢ်ဒီတံၤဒီးသကိးခံၣ်အံၣ်တဲသကိး

တတ်တသွန်နီၣ်လၢအကဘၣ်လဲၤတၢ်လၢၤဘၣ်.

“ဟါ-မုၢ်ထူပကလဲၤတခါခဲကၢ်မုၢ်ကဟါန့ၢ်ပှၤလီၤ.” “မုၢ်မုၢ်သိဝါ, ပကလဲၤတခါနီၤ.” ပှၤဒီတံၤသကိးခံၣ်အံၤပိၢ်ထီၣ်လိာ်အခဲဒီးလဲၤသကိးဝဲဆူဝၣ်ဘျီကျါ, ဝၣ်ဘျီကျါ, သိယဲာ်ကျါန့ၢ်လီၤ. ဒီးဟးဝဲကယီၤကယီၤဟးကစၢၤဝဲထီၣ်ကံၢ်ဆီမံၤတဖၣ်န့ၢ်လီၤ. မုၢ်ထူအကျိၣ်ပိၢ်ထီၣ်ဒီးသိဝါအကျိၣ်ပိၢ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ကျိၣ်ပိၢ်သိၣ်မးတထီၣ်ဝံၤတထီၣ်တစီၢ်ဖိမံၤက့ၤသကၢ်လိာ်က့ၤအသးလီၤ. သိဝါအဆီမံၤန့ၢ်ခဲဘျီဒီးထီၣ်ကံၢ်န့ၢ်ဝဲတဘျီလီၤ. မုၢ်ထူတခါအဆီမံၤန့ၢ်တဘျီဒီးထီၣ်ကံၢ်ဖါတဘျီလီၤ. ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဟဲက့ၤပိၢ်လိာ်အခဲဒီးတဲန့ၢ်တဲအ့တၢ်တုၤအဟံၣ်ဒီးက့ၤဝဲတကၤဆူအဒီးဒၣ်ဝဲန့ၢ်လီၤ.

နီၢ်ဝါဂ့ၤမုၢ်ဖိမုၢ်ဖိထဲတက, ဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤလီၤစီၤတဘီလီၤ. ခွါလိၣ်ဘိတဖၣ်ထံၣ်ယီၤအီၤတဘျီယီၤထာမံၣ်ထာမုၢ်ဘၣ်အသးကိးဂၤဒီးလီၤ. ခွါလိၣ်ဘိအါဂၤသံသ့ၣ်လီၤသး, မဲာ်ဘၣ်သးစီၣ်ဝဲနီၢ်ဝါဂ့ၤအံၤအိၣ်တသ့ဆိးတသ့, သူသူလုာ်, ဘီဘီလုာ်, ထွၣ်တလုာ်ထီၣ်ထွၣ်တလုာ်လီၤဝဲန့ၢ်လီၤ. မံတန့ၢ်ဂဲၤတန့ၢ်လၢအတဒီးန့ၢ်ဘၣ်နီၢ်ဝါဂ့ၤအတၢ်အဲၣ်အယီၤလီၤ. လၢအကျါစီၤမုၢ်ထူပၣ်ယုာ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တဝဲဖျါအတၢ်အဲၣ်ဆူနီၢ်ဝါဂ့ၤအအိၣ်နီတဘျီဘၣ်, အဲၣ်နူသ့ၣ်ဒၣ်နီၢ်ဝါဂ့ၤလၢအသးပှၤလီၤ. နီၢ်ဝါဂ့ၤမုၢ်မုၢ်ကနီၤသိသိဖိတဆံးယိးနံၣ်တကၤလီၤ. မုၢ်ကနီၤအတၢ်ယံတၢ်လၢလၢပှၤဒီးအီၤ, နံၤလၢအးဆဲးလၢဘျီၣ်, နံၤလၢဘျီၣ်ဆဲးလၢအးလီၤ. မုၢ်ကနီၤအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်လၢပှၤဒီးအီၤခဲလၢာ်, ဒီးမုၢ်ပှၤလၢအခုဖဲးခုမၤအစုတအိၣ်ကလီၤနီတဘျီဘၣ်တက, ဒီးမုၢ်ပှၤလၢအကဒုလီၤတၢ်တကၤလီၤ. မုၢ်ဖိမုၢ်လၢအနၢ်လီၤသးဆဲးတကၤဒီးသ့ယူးယိၣ်ဟံးကဲမိၢ်ဟံးသ့ၣ်က့ၤသးပှၤန့ၢ်လီၤ. ဒိကနၣ်အမိၢ်အဟံးအကလုာ်ဒီးအမိၢ်သိၣ်လိအီၤလၢကအိၣ်မူဆဲးဆဲးလၢလၢ, ဒီးဟံးယာ်မုၢ်လိၣ်ဘိအလၢကပီၤန့ၢ်လီၤ. တဟံးအဲၣ်တီဒီးပှၤနီတကၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ရ့ဒီးပှၤသ့ကိးဂၤဆဲးဆဲးလၢလၢန့ၢ်လီၤ.

နီၢ်ဝါဂ့ၤအဟံးမုၢ်သဝီသးပှၤဖဲထံဝၣ်ဘျီထၣ်န့ၢ်လီၤ. နီၢ်ဝါဂ့ၤအိၣ်ဘၣ်ကိဖဲအ

သဝီအံတုအဖျိန္တတီးန့လီ၊ မှ်လၢထံဝံတုထံသဝီအံတုအိပ်တုအံတု
အယိနီဝါဂုဘၣ်ဟးထီၣ်ကိးဒီးသိၣ်လိကတၢ်န့လီ၊ နီဝါဂုအံၣ်ဒီးအိပ်ဒီးကိ
ဆုမံၣ်ညါဘၣ်ဆၣ်မှ်လၢသဝီတဖျါဒီးတဖျါအိပ်စီစုလီၣ်အသးယံၤဒိၣ်မး၊ ဒီး
တၢ်လၢတၢ်ကုကီကိခဲအယိအဟံတဆၢအီၤကိလၢဘၣ်၊ သဝီထံဝံတုထံမှ်
သဝီလၢအမုၢ်ဒိၣ်မးတဖျါလီ၊ အိပ်သ့ၣ်လီၤအသးဖဲထံကျိထံဝံတုအထံဒီး
တၢ်လီၤပၤယုၤပၤယုၤဒိၣ်မးန့လီ၊ ပုၤသဝီဖဲထံဝံတုထံတဖၣ်အိပ်ဒီးအစံာ်
လီၤပုၤလီၤဒီးသးကျိးမိကျိးတဖၣ်န့လီ၊ သးကျိးတဖၣ်အပူၤတၢ်သ့ၣ်လီၤသး
ထူၣ်၊ ဃီထူၣ်၊ သဘျုၣ်ထူၣ်၊ မးအိထူၣ်၊ တယုၣ်ထူၣ်၊ ပနီကျဲထူၣ်၊ သၣ်သ့
ထူၣ်တဖၣ်န့လီ၊ တၢ်သ့ၣ်လီၤစ့ၢ်ကိးဖိထီၣ်ကိးလၢသးကျိးအကပၤဝးတရံးန့
လီ၊ တၢ်န့ၣ်န့ၣ်ထံဘီ၊ ပုၤတီတမၢၣ်ယၢထံဒီးဘီလီၤထံဆူထံဘီပုၤဒီးပျဲလီၤထံ
ဆူသးကျိးပုၤန့လီ၊ ဒီးတၢ်မှ်တၢ်ဘိတဖၣ်လၢဟ့ၣ်ဒၣ်ထီဘီန့လီ၊ သးသၣ်တ
ဖၣ်ပုၤမၤအိၣ်အီၤတနံၣ်တဘျီန့လီ၊ ဖဲတၢ်စုၤလီၤသီအဆၢကတီၢ်ပုၤကျိပျီကွံာ်
နီၣ်တဖၣ်ဒီးပုၤသ့ၣ်လီၤအါထီၣ်ကိးသးအထူၣ်တဖၣ်ကိးနံၣ်ဒီးန့လီ၊ မှ်လၢ
ပုၤကတဲာ်ကတီၢ်အီၤဂုၤဂုၤအယိပုၤအိၣ်ဘၣ်သးသၣ်အဆၢတလီၤတၢ်တူၣ်ဘၣ်
န့လီ၊

ထံဝံတုထံသဝီအံထူးတီၤလၢသးသၣ်၊ သဘျုၣ်၊ တၢ်သ့တၢ်သၣ်ဒီးတၢ်
ဆံၣ်အကလုာ်ကလုာ်န့လီ၊ တကးဒီးဘၣ်ထူးတီၤစ့ၢ်ကိးလၢဘုဖိဟုဖိ၊ ဒီးတၢ်ဒီး
တၢ်လုာ်အကလုာ်ကလုာ်န့လီ၊ ဒုၣ်ဖိ၊ ညၣ်ဖိ၊ တၢ်မံၤလၢအညၣ်ပုၤအိၣ်ဘၣ်
အဆၢတလီၤတၢ်တူၣ်ဘၣ်၊ ပုၤသဝီဖဲထံဝံတုထံတဖၣ်ဖဲအိၣ်မၤအိၣ်ဘၣ်တၢ်
မှ်မှ်ခုၣ်ခုၣ်ပုၤဖျဲးဒီးတၢ်လီၤပျဲလီၤဖုးအလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့လီ၊ ပုၤလၢအစံာ်အိၣ်
တဖၣ်ကွးအိၣ်စံာ်၊ ဒီးပုၤလၢအစံာ်တအိၣ်တဖၣ်ဖဲအိၣ်ခုးန့လီ၊ ပုၤလၢအကွး
အိၣ်စံာ် (ထူစံာ်) တဖၣ်မှ်ဂုၤဒီးပုၤလၢအဖဲအိၣ်ခုးတဖၣ်မှ်ဂုၤ၊ မၤဒီးမၤကၢၣ်လီၢ်
အသးယၢ်ခိယၢ်ခိယၢ်တနံၣ်အဂီၢ်တနံၣ်အဂီၢ်တၢ်ကိတဲာ်ခဲတအိၣ်ဒီးပုၤနီ
တကၢဘၣ်၊ ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်မှ်လီၤနးလီၤကျဲၤခိဖျိအဘုတလၢဟုတလၢဘၣ်န့ၣ်ပုၤ
ဒီးသဝီတိစၢၤမၤစၢၤအီၤ၊ ခုးအိၣ်ကလိအီၤတနီၤ၊ ခုးလီၢ်ခုးခိအီၤတနီၤန့လီ၊ ပုၤ
တကွၢ်တလီၤလီၢ်အသးဘၣ်၊

ထိဘိသဝီသးပှ်သိင်္ဂုဖိသဝီဖိတဖှ်လၢ “ပမ္မာပပှ်စံးဝဲပယူမးပပှ်၊ ပပှ်မးပပှ်၊ ပှ်မ့ၢ်လီၤယံၤဝဲၣ်ထီၣ်၊ ဝဲၣ်မ့ၢ်လီၤယံၤပှ်ဝဲၣ်ထီၣ်၊ အိၣ်ယူအိၣ်ဖိး၊ အိၣ်တပိၣ်တလိၣ် ပဒဲတဒုတဂ့ၤ. ပမ့ၢ်တယူတဖိးဘၣ်န့ၣ်ပဒုၣ်ပဒါကမၤနၢၤမၤယၣ်ပှ်၊ ပကသံက ပှ်၊ ပကသၣ်ဝံၤလီၤဒီန့ၣ်လီၤ. အယိလဲၤသကိးက့ၤသကိးယူယူ၊ ပမံသကိးလၢ၊ ပအိၣ်သကိးဝံၣ်လီၤ.” သဝီသးပှ်မ့ၢ်ပှ်လၢအအဲၣ်ဖိသဝီဖိကိးဂၢၢ်သိးသိးအယိ ဖိသဝီဖိတဖှ်အဲၣ်အီၤဟံကဲအီၤ၊ ဒီးဒိကန့ၣ်အကလုာ်န့ၣ်လီၤ. သးပှ်သိဝါပှ်ဒီး သးပှ်ဝါဂ့ၤပှ်ရဲလိာ်မုာ်လိာ်အသးဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. သးပှ်သိဝါပှ်မၤအဖိခါလဲၤဟး ဆူသးပှ်ဝါဂ့ၤပှ်အဟံၣ်တဘျီတဘျီဒိးသိးကသ့ၣ်ညါလိာ်ဘၣ်အဂ့ၢ်ဒီးရဲလိာ်မုာ် လိာ်ဘၣ်အသးန့ၣ်လီၤ.

“ဖါတံၢ်နအိၣ်ခါ.” သးပှ်ဝါဂ့ၤပှ်ဘၣ်ဖဲအဘျီၣ်ဆါအခါန့ၣ်လီၤ. နာ်ဟူပှ်ကိး အီၤတကဒီးကွၢ်လီၤတၢ်ထံၣ်လၢစီၤသိဝါဟဲကိးအီၤလီၤ. “အိ-ဖိဒိၣ်ခါသိဝါခါ.. ဟဲထီၣ်ဟဲထီၣ်.” စီၤသိဝါဟဲထီၣ်ဝဲဆူဒီးပူၤဒီးဆုၣ်နီၤပိၣ်သကိးဝဲသကိးတၢ်ဖဲ ဒီးပျီပူၤဒီးဘျီၣ်စၢၤဖါတံၢ်ဝါဂ့ၤပှ်အဆါန့ၣ်လီၤ. မုာ်ဂံၢ်ဝါဂ့ၤမိၢ်တခီဟဲဟံလီၤသ ဘျီၣ်သဲးသၣ်, ထံချီ, နီမုာ်ထဲသးပှ်ဝါဂ့ၤပှ်ဒီးစီၤသိဝါဝဲသကိးတၢ်အကဟန့ၣ် လီၤ. ဒီဖါတံၢ်ခံၣ်အံၤဝဲသကိးတၢ်တတီၤဒိၣ်ဒိၣ်ဒီးဟါလီၤခီၤသန့ၣ်ရံၣ်ဘၣ်ဝဲဒီး ကိၣ်စံၣ်လီၤဝဲဒုၣ်လီၤ. ပှ်ကိၣ်ဖိတဖှ်က့ၤတကဆူအဟံၣ်တကဆူအဟံၣ်လီၤ. သ ရံၣ်မုာ်ဝါဂ့ၤဟဲက့ၤလီၤလၢကိၣ်ပှ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ခသးခမ့ၢ်လၢအကိၣ်ဖိတဖှ်မၤလံာ်ဘၣ် ဂ့ၤမးဒီးနာ်လီၤအယိလီၤ. သရံၣ်မုာ်ဝါဂ့ၤဟဲက့ၤထီၣ်ဆူဟံၣ်ပူၤတသိၣ်တသဲဘၣ်. က့ၤကစုဒုဆူဒီးမိၢ်ပှ်အပူၤဘ့ၣ်လီၤအထၢၣ်, ဘျးထီၣ်ဝဲလၢဝဲလီၤဝံၤ, ဟံးထီၣ်ကီၢ် လဲာ်, လူာ်လီၤဘုဒီးယီၢ်ဘုဝဲးစးလီၤ. သိဝါကွၢ်ကျၢ်သရံၣ်မုာ်ဝါဂ့ၤလၢအမဲာ်တူၢ် လာ်တဘျးဝံၤကတိၤတၢ်ဒီးအဖါတံၢ်ဝါဂ့ၤပှ်ဒီးဆၢဂ့ၤဆၢဝါလိာ်အသးဝံၤက့ၤဝဲဒုၣ် န့ၣ်လီၤ.

စီၤသိဝါမုာ်ဖိၣ်သၣ်ခါဒုၣ်ဂ့ၤဒုၣ်, မုာ်ပှ်ဖျီၣ်ပှ်ချ့, ပှ်ခပှ်ဆါ, ထုတၢ်ကးတၢ် သ့အကလုာ်ကလုာ်, ဒီးမုာ်ပှ်လၢအဆဲးအိၣ်ခးအိၣ်တၢ်သ့ဂ့ၤမး, ဒီးမုာ်ပှ်နၢၤပှ်တ ကန့ၣ်လီၤ. တမုာ်ပှ်လၢအအိၣ်ကလီတကဘၣ်. မုာ်ချုးတဝဲးမၤတဝဲး, ဒီးမုာ်ပှ်က

ဒုလိတံ၊ မှ်ပုလုအမာတံအစုယံးခိဉ်ယံး၊ စုလိဂုခိဉ်လိဂုမးတကလိ။ ဒီး မှ်ဖိထဲတကအယိအမိအပံအဲဒ်အိဒ်မး၊ ဒီးဖိခွါအံလိသးဆးဒ်မးလိ။ တလိဉ်အမိအပံကဘဉ်မာအမာတံဘဉ်။ တံလုအလိဉ်တဖဉ်အကစါမာဒ်ဝဲ စးစးန့ဉ်လိ။ မုဉ်ကနီဖဲထံဝဉ်ဘူထဉ်သဝီတဖဉ်အိဉ်ဒီးအတံမှ်လုကွါစိလုစါ သိဝါအအိဉ်လိ။ မုဉ်ကနီဖိတကလုလုထံအိဒ်ဒီးကွါစုဉ်ဝဲသိဝါအံလုအမဲဉ် တုဉ်ခံကိးကဒီးလိ။ မှ်လုမးဝဲလုကန့ဉ်ဘဉ်ပုခုပုဆုတကအံဒီးခွါယံလုတ ကအံန့ဉ်လိ။ ဘဉ်ဆဉ်စါသိဝါတခိတံလုအသးပုအိဉ်ဝဲတမံလုအထံဉ်ယံ မုဉ်ယံလု၊ လုပုတကဘဉ်ဆဉ်တတဲဖျါဝဲအတံအဲဒ်နီတဘျီဘဉ်။ တဲဝဲတဘျီ ဘဉ်။ မှ်ပုလုအဒိကန့ဉ်အမိအပံအတံသိဉ်တံသိ၊ ဒီးအိဉ်မူဟံးယံခွါလိဉ်ဘိ အကံအစိအလုကပီတကန့ဉ်လိ။

သဝီသးပုတဲဝဲလုခဲမှ်ဆုဉ်ကလဲဆုဉ်ဒုဆုဉ်သံဉ်အယိ၊ ဒုဖိသဝီဖဲလုကတဲ ဘဉ်လိအသးလုကလဲဆုဉ်ဒုဆုဉ်သံဉ်န့ဉ်လိ။ ကိစုကိးဘူးထိဉ်လုကပျါလံ။ ပုကိဖိဒီးစးလံန့ဉ်လိ။ အယိတံဆုဉ်ဒုဆုဉ်သံဉ်ဒီးတံဖးလိခးဘဉ်ဝဲလံန့ဉ်လိ။ မှ်ဆုဉ်သံလိထိဉ်ပုဘိဉ်ထိဉ်မုဘိဉ်ထိဉ်ထံဒီးဒးတဖျါတကပိဉ်ထိဉ်လိအခံ ဝံထိဉ်ဒီးမုလုကပုဝံထိဉ်ဒီးယံကဘဉ်ကဘဉ်ဒီးလဲဝဲဒ်တကုဉ်သုဉ်ဆူထံဝဉ် ဘူခံန့ဉ်လိ။ ဆုဉ်သကိးဒုဒီးတဲသကိးလိအသးတကမးတုဖဲလဲဉ်၊ အတက ဖးတုဖဲလဲဉ်တကဘဉ်တကပုဒီးတံသုဉ်မံသးမှ်၊ တံသးယုယိဉ်လိပလိဉ်ဝံ မှ်ထုဉ်ဒီးအိဉ်မုအိဉ်ထံလိ။ အိဉ်မုအိဉ်ထံဝံဟဲကုဟးယုဒီးအိဉ်ဝဲတံဒီးတံလု လုကကျဲတဆံးတကုဝံဟဲကုဝဲဒ်တကဆူအဟံဉ်ဒ်ဝဲန့ဉ်လိ။

ပုကွံတနွံယဉ်ယဉ်ဝံသဝီသးပုဒီးသဝီဖိတဖဉ်တဲလိကဒီးအသးလုက လဲဝဲလိဒုခံန့ဉ်လိ။ မှ်ဆုဉ်ထိဉ်ဒီးဟံဉ်ဖိယိဖိတန့ဉ်ဘဉ်တန့ဉ်ပိဉ်ထိဉ်လိအ ခံဒီးလဲဝဲဆူထံဝဉ်ဘူခံလုကပဲလိဒုခံန့ဉ်လိ။ စါဂီဟုတကအဖိကဆဲအယိ ဘျးလိကွံအထာဉ်၊ ဟံလိကွံအယုတြာဒီးဆုဉ်နီအိဉ်ဝဲတစါဖိလိ။ ဝံဝံထိဉ် ကုအထာဉ်အယုတြာဒီးလဲလုပိဉ်စါကုပုခံလိ။ ပုကိးကဒီးတုဖိဉ်ဝံဟဲ လိသကိးဝဲန့ဉ်တဘျီယိလိ။ ဟံလိဒုခံဝံစါလုထိတကဟဲကုလုကကျဲအခါဘုး

နှစ်ညှပ်လံာ်တဘိ၊ ဆွဲခံဘွင်သာဘွင်၊ ဒီးဒုင်ဘုယံာ်ဘွင်လီၤ။ သးပှ်သိဝါပာ်တဲအိၤ၊ “ဖိဒိင်ခွါစၢ၊ တနံၤအံၤပဲာ်လီၤန့ၣ်အံၤပအိၣ်ညှပ်လံာ်၊ ဆွဲခံ၊ ဒုင်ဘုတဂ့ၤဘၣ်။ ပှၤပဲာ်လီၤန့ၣ်တဂၤလၢလၢကဘၣ်ဒုင်အိၣ်ညှပ်လံာ်၊ ဆွဲခံ၊ ဒုင်ဘုလၢတနံၤအတီၢ်ပှၤလီၤ။ မ့ၢ်ခဲဂီၤတနံၤန့ၣ်ပအိၣ်ဂ့ၤဝဲလီၤ။ ပမ့ၢ်တဒုင်အိၣ်ဘၣ်လၢတနံၤအတီၢ်ပှၤဘၣ်န့ၣ်ပမ့ၢ်အိၣ်ဘုမၤအိၣ်ဟ့တဂ့ၤဝဲဘၣ်။ ပမိၢ်ပပာ်လၢညါတဖၣ်တဲယုၤပှၤအယိခဲအံၤယတဲဘၣ်က့ၤစ့ၢ်ကိးန့ၤလီၤ။” စီၤလုတီသးခဲဒိၣ်မးလၢသးပှ်သိဝါပာ်တဲဘၣ်အိၤပမ့ၢ်ပပှ်အတၢ်ဒုင်တၢ်ထုတခါအံၤအယိလီၤ။

မုၢ်ဟါလီၤကယီၢ်ကယီၢ်မုၢ်ထူလဲၤယီၤဝဲဒုင်ဆူသိဝါအဟံၣ်ဒီးသံကွၢ်သိဝါလၢမ့ၢ်အကလဲၤဖဲဒီးကိးသဝီသးပှ်အခဲၤန့ၣ်လီၤ။ သိဝါတဲဆၢအိၤလၢကလဲၤဝဲန့ၣ်လီၤ။ မုၢ်ထူတဲလၢသဝီသးပှ်အဖိမုၢ်ကလဲၤစ့ၢ်ကိးအယိအဝဲအဲၣ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်သဝီသးပှ်အဖိမုၢ်န့ၣ်လီၤ။ ဆီဖါအိၣ်အိထီၣ်တဘျီပိာ်မုၢ်တဖၣ်ယီၢ်ဘု၊ ဖိမ့ၢ်၊ ဝံထံဝံဘိၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဘိၣ်ထီၣ်ထံ၊ ဒီးပှၤကိးဂၢၤဒီးအိၣ်မ့ၢ်အိထံဝံဝံထီၣ်မ့ၢ်ဘိၣ်ထီၣ်ထံ၊ ဝံထီၣ်ကုဝံထီၣ်ယဲာ်ဒီးလဲၤသကိးဝဲဒုင်ပှီၢ်ပှီၢ်န့ၣ်လီၤ။ ပှၤလဲၤသကိးဒီးသဝီညါအယိပှၤနီၣ်ဂံၢ်ကအိၣ်ပှၤအဂၤယံာ်ဆံယၣ်ယၣ်ညါန့ၣ်လီၤ။ ပှၤလဲၤသကိးမုၢ်မုၢ်ခွါခွါမုၢ်ပှ်ဖုပှ်ပိာ်နံၤတဲနံၤတၢ်၊ နံၤကတဲာ်ပျီၢ်ကဒီးသိၣ်သတြးမးပှၤတၢ်လုာ်တၢ်ဒုလီၤ။ သဝီသးပှ်ဖိအိၣ်စၢပှၤဟဲဝဲဒီးခဲတဖၣ်လၢထိးဖးဒိၣ်တဒု၊ ဒီးဆီအဘွင်တဆံန့ၣ်လီၤ။ သရၣ်မုၢ်ဝါဂ့ၤဖိအိၣ်ကသူလၢအနီၢ်ကစၢ်ဒီးပှၤကွီဖိပိာ်မုၢ်မၤစၢၤအိၤတဂၤခံဂၤန့ၣ်လီၤ။ ထိးညၣ်ကသူဖိဝဲဒီးခုၣ်တၢ်၊ တၢ်နၢမူနၢဆီအကလုာ်ကလုာ်နၢမူနၢခဲဒိၣ်မးလီၤ။ မ့ၢ်ဆီညၣ်တခီဖိဝဲဒီးဒံသၣ်န့ၣ်လီၤ။ ပှၤဖိအိၣ်တၢ်တဖၣ်ဖိဝဲဘဲဘဲဖိဒီးအတၢ်မံချ့မးန့ၣ်လီၤ။

ပှၤဖဲထီၣ်ခဲတကပျၢၤခံကပျၢၤဝံၤအိၣ်ဘွံးတစိၢ်ဖိဖဲးကဒီးတကပျၢၤခံကပျၢၤဝံၤဒီးမုၢ်ထူၣ်စၢ်ထီၣ်ဝဲလီၤ။ အယိသရၣ်မုၢ်ဝါဂ့ၤကိးက့ၤပှၤဖဲးခဲဖဲလၢာ်လၢကတဲက့ၤအိၣ်သကိးမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ။ ကွးလီၤကသူလၢကျိးပှၤဝံၤပှၤကိးဂၢၤဒီးဘၣ်လီၤ (ယဲာ်လီၤ) အမ့ၢ်ဘိၣ်ဒီးဆုၣ်နီၤသကိးဝဲဝဲကဝီကျိးဒီးအိၣ်သကိးမ့ၢ်ဝံၣ်ဝံၣ်ဘဲဘဲန့ၣ်လီၤ။ မုၢ်ထူတဂၤမၤအသးအမဲာ်ဆုးတဖဲးဖဲးကွၢ်တကျၢ်သရၣ်မုၢ်ဝါဂ့ၤလၢအမဲာ်

8 6 6 86 6 6

တချို့၊ ဒီးဟးပုၤဒးတမုၢ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်. မ့ၢ်ဒၣ်ဖိထဲတဂၢအယိအမိၢ်အပၢအဲၣ်အိၤဒီး ကဲထီၣ်အမိၢ်အပၢအကံၢ်အဘၢလီၤ. မိၢ်ပၢခံၣ်အံၤသးခုဒိၣ်မးလာအဖိမုၢ်ထဲတဂၢ ဧါအံၤကန့ၣ်အကလုာ်, မၤကစုအိၣ်ကစု, မ့ၢ်ပုၤရူၤပုၤနဲၤ, ပုၤခုပုၤဆုၤတဂၢအယိ န့ၣ်လီၤ.

တုၤဒၣ်ညါအလါဟဲတုၤယီၤလံးဒီးမ့ၢ်လၢပုၤဂီၢ်ခုးဝံၤဝဲလံးဒီးပုၤသ့ၣ်လီၤဖျးလီၤ တၢ်ဒီးတၢ်လၢအကလုာ်ကလုာ်, ဖုံလီၤနီၣ်တၢ်ချံ, သဘၣ်ချံ, သ့ၣ်လီၤခုၣ်ခိၣ်န့ၣ် ခိၣ်တဖၣ်လၢခုးပုၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤသ့ၣ်လီၤယုာ်ဒီးဘုခု, ဘဲဆံၣ်, တကီၤ, တကီၤ ဆံၣ်, ဒီးဟ့ၣ်ပိာ်ဖိယဲ, နီၣ်ဝီၤတပိာ်, နီၣ်ဝီၤဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတုၤပုၤထီၣ်လီၤခုး တဘျီပုၤယါယုာ်ဒီးချံ, မိၢ်ဟဲသ့ၣ်အချံလၢဘုချံကျါန့ၣ်လီၤ. ပုၤကိးဂၢဒဲးမၤဝဲဒ်အ မိၢ်အပၢလၢညါတဖၣ်မၤယုၤအိၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢပုၤကထီၣ်လီၤခုးအယိပုၤပိာ်မုၢ် တဖၣ်ဆွံဟဲသံး (သံးမိ) ဒီးထီၣ်ဟဲသံးမံန့ၣ်လီၤ. ပုၤထံဝံၣ်ဘုထံၣ်သဝီဖိတဖၣ် ဟးထီၣ်ဒီးလိာ်အခုးတလီၢ်ဘၣ်တလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ထီၣ်ခုးဝံၤန့ၣ်ဟဲက့ၤ သကိးဝဲဒၣ်ဆူဒဲပုၤအိၣ်သကိးမၤ, ဖိအိၣ်ထိးညၣ်ကသ့, အိၣ်သကိးသံးမံသံးမိပျီၤပျီၤ န့ၣ်လီၤ. ဒးကိးဖျၢၣ်ဒဲးမၤဝဲဒ်ပုၤဂၤမၤဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.

တဟါအံၤသဝီသးပုၤဒိတကိၣ်တၢ်အယိပုၤသဝီဖိဟဲသကိးပျီၤပျီၤလီၤ. သဝီသး ပုၤတဲထီၣ်ဝဲတၢ်ဆၢကတီၢ်တုၤယီၤလံးဝဲလၢကိၣ်ကထီၣ်လံးအယိပကတုၤသကိးကိၣ်ယု ယုဖိးမိးလီၤ. သဝီဖိတဖၣ်သ့ၣ်ခုးဒီးတုၤသကိးကိၣ်ယုယုဖိးမိးဒီးကိၣ်ကဲထီၣ်ဝဲဂ့ၤ ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်စးထီၣ်ကိၣ်လံ. ကိၣ်ဖိတဖၣ်ဟဲဆဲးလီၤသကိးအမံၤန့ၣ်လီၤ. ကိၣ်အံၤ အိၣ်တုၤန့ၣ်တီၤအယိကိၣ်ဖိခဲလၢကိၣ်အိၣ်ခံကယၤဂၤယၣ်ယၣ်လီၤ. ဒီးကိၣ်သရၣ်သ ရၣ်မုၢ်ခဲလၢကိၣ်အိၣ်ဝဲတဆံခံဂၤလီၤ. သရၣ်မုၢ်ဝါဂ့ၤထီၣ်ကဒါက့ၤကိၣ်ဒီးစးထီၣ် သိၣ်လိက့ၤတၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်ဖုံသးညိအပူၤကဒီးလီၤ.

တၢ်စူၤလီၤထံဖိနီၣ်နီၣ်လံးအယိပုၤထီၣ်လီၤကွးလီၤစံးဒီးသ့ၣ်လီၤဘုမ့ၢ်ဖိတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအစံးအိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်လၢအလဲၤဝဲဒီး, ဂီၢ်ဒီး, ထီၣ်ဒီးပုၤခုးအယိပုၤဟဲ ကွးစၢၤက့ၤအတၢ်, သ့ၣ်စၢၤက့ၤအဘု, ပုၤဟဲမၤကၣ် (မၤစၢၤက့ၤ) အိၤန့ၣ်လီၤ.

ထံဝှ်ဘုထှ်သဝီဖိတဖှ်ယူဒိဉ်မး, မးဒီးမးကုလိာ်အသးယာ်ခိယာ်ခိန့ဉ်လီၤ. ဒီးတုၤယီၤပှၤအိဉ်ဂီၤဘုတဘျီဟံၣ်ခွါလၢတထီဉ်ဘဉ်ကိတဖှ်ထုချိဉ်, ထုကုန့ဉ်လီၤ. မ့မ့ဟံၣ်မုဉ်လၢတထီဉ်ဘဉ်ကိတဖှ်အိဉ်လၢဟံဉ်လၢယီၤဒီးထါန့ဉ်, ထါဆုန့ဉ်လီၤ. တုၤဘုဂီၤထီဉ်တဘျီ, ဆိဖါအိဉ်အိထီဉ်ဟံၣ်မုဉ်တဖှ်ယီၤဘု, ဖိမုၤ, ဘိဉ်မုၤဘိဉ်ထံ အိဉ်မုၤအိထံဝံဒီးဟံၣ်ခွါတဖှ်အူထီဉ်ကွၢ်ဒီးပှၤဟံၣ်ထီဉ်လိာ်အခံဒီးလဲၤကူးသကိး ဘုလီၤ. တနံဉ်အံၤဘုလၢခးပူၤဂ့ၤ, ဘုလၢစံာ်ပူၤဂ့ၤပှၤမးအီၤဝံလံန့ဉ်လီၤ. ပှၤဟံ ဖှိဉ်ကုၤဘုဝံဒ်ဒ်ကိးဂးလၢသိဉ်ပူၤဖိပူၤန့ဉ်လီၤ. သးပှၤဝါဂ့ၤဟံၣ်ဒီးအသဝီမိးကိး ဂးဒီးအဘုတကးယိး (ပှၤဘုဖိ) ကိးဂးလီၤ. မ့ၤလၢတၢ်ဖဲးတၢ်မးဝံဒ်လၢတနံဉ် အတီၢ်ပူၤလံအယိဟံၣ်ခွါတဖှ်ကျိသ့ဉ်ကျိဝှ်, ကျိလုဉ်လၢပှၤဒုးဟံဉ်ခိဉ်ဒီးတုဟံဉ် တုယီၤန့ဉ်လီၤ. မ့မ့ပှၤဟံၣ်မုဉ်တဖှ်ဒိဉ်ဟံသ့ဉ်မုဉ်, ဝံဟံသ့ဉ်မုဉ်လၢကဆူးကဲၤဝဲ လၢနံဉ်လၢအကဟဲတနံဉ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

ဘဉ်တဟါနီၢ်ဖိဖိလဲၤစံဉ်ယီၤဆူစီၤမုၢ်ထူအအိဉ်ဒီးကိးစိယီၤဝဲ, “မုၢ်ထူဒေ...န သ့ဉ်ညါလံဒါ.” “သ့ဉ်ညါမနုၤလဲဉ်.” “အီ...ပှၤအိဉ်န့ၢ်သရဉ်မုဉ်ဝါဂ့ၤဒီးသိဝါ အဆိဝံလံ. လါသလုၤထီဉ်ယဲၤသီန့ဉ်ပှၤကဖျိအဝဲသ့ဉ်လီၤ. ပှၤသ့ဉ်ကုသးပှၤတ ဖှ်ဘဉ်သးဝဲဒီးကျဲၤတၢ်ခဲလၢာ်ဝံလံလီၤ.” စီၤမုၢ်ထူအသးချဉ်လီၤထံခုဉ်ကိဉ် လိဉ်အသိးလီၤ. တသ့ဉ်နီဉ်ကသါလၢဘဉ်. ကီၤပအုးမးဝဲတစီၤဖိဖိအနုၤဟူနီၢ်ဖိဖိ အတၢ်ကတိၤအခါလီၤ. မုၢ်ထူဝဲဖိဖိအံၤ, “ပမ့ၢ်အိဉ်ဘဉ်ထိးညဉ်ဒီးပသးခု သာဉ်.” ဖိဖိန့ၢ်ထီဉ်, “ဟါဟါ..” ဒီးတဲမုၢ်ထူအံၤ, “နတဲနသးခုဒုမ့ၢ်ပျဉ်လဲဉ်... ယဆိကမိဉ်နသးကစံဉ်မးပြုးပြုးလီၤ.” “ဟါ, နတတကတဲနါစိတၢ်တဂ့ၤ...ယ သကိးကဖျိအသးန့ဉ်ယသးခုသာဉ်.” ပှၤကိးဂးဒီးတုၤအနုၤဟူစီၤသိဝါဒီးနီၢ်ဝါဂ့ၤ ကဖျိအသးတဘျီအသ့ဉ်ခုသးခုဒီးဆွံသးဖိမုၤကိးဂးလီၤ. ပှၤအါဂၤသးခုဝဲဘဉ် ဆဉ်ပှၤလၢအသးအုးခုသ့ဉ်အိဉ်ဝဲတဂၤလီၤ. မုၢ်ထူအတၢ်မုၢ်လၢလၢာ်ခဲလၢာ်သနုၢ် ကုတမၤတံာ်တံာ်တုတုဖျိအံၤဘဉ်. လဲၤသကိးဝဲလၢဖိဝါအကျါမးအသးဒ်ပှၤ သးဖှ်ဒိဉ်မးတဂၤအသိးလီၤ. မုၢ်ထူအိဉ်ဘဉ်သရဉ်မုဉ်ဝါဂ့ၤအံၤမတၢ်သ့ဉ်ညါတ ဂၤလဲဉ်. သရဉ်မုဉ်ဝါဂ့ၤအကစၢ်ဒ်လဲာ်တသ့ဉ်ညါဝဲဘဉ်. အိဉ်ခုသ့ဉ်ဒ်ဝဲလၢအ သးပူၤယံာ်မးအနံဉ်တဆံညါန့ဉ်လီၤ. ဝါဂ့ၤအတၢ်ဖျိအံၤမးဘဉ်ဒိမုၢ်ထူအသးမး

ကတိတ်မုာ်ထူအသး၊ ဝါဂုးတသ့ညါတၢ်နီတမံၤဘၣ်. ပှၤသ့ညါမုာ်ထဲမုာ်ထူအကစၢ်ဒီးဖိဖိလီၤ. တဘျီမုာ်ထူတဲဘၣ်ဖိဖိလၢသါအဲၣ်ခုသ့ညါဝါဂုးန့ၣ်လီၤ.

သးပှၤသိဝါပၢ်ဒီးသးပှၤဝါဂုးပၢ်ကွၢ်နီၣ်ဃာ်လိာ်အသးလၢကဒိဒိန့ၣ်စးထီၣ်ဖဲအဖိခံၤအိၣ်ဖျါထီၣ်လံၤလံၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တဲဖျါဝဲနီတကနီတဘျီဘၣ်. ဖိခံၤစ့ၢ်ကိးတသ့ညါတၢ်နီတမံၤဘၣ်. ဖဲအဝဲသ့ညါမုာ်ကနီၤ, ဖိၣ်သ့ညါထီၣ်ဒီးအမိာ်အပၢ်တဖၣ်သိၣ်အီၤကစုၤလၢအိၣ်မူဒီးဟံးဃာ်မုာ်ကနီၤ, ဖိၣ်သ့ညါအလၢကပီၤ, အိၣ်မူ ကဘျးကဘျၢ်တဂ့ၤ. တုၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဒီးသုကန့ၢ်ဘၣ်သုမါ, သုဝၤလၢအဂ့ၤဒီးအကြၢးဒီးသုလီၤ. သရၣ်မုာ်ဝါဂုးဒီးစိၤသိဝါမုာ်ပှၤကန့ၢ်အမိာ်အပၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီအယိတုၤအဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဒီးမိာ်ပၢ်ခံၤလၢာ်တဲလိာ်အသးလၢကဒိဒိဒီးသုးကျဲၤတၢ်အယိဖိခံၤအံၤတုၤလိာ်မိာ်ပၢ်အတၢ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲမါလၢအဂ့ၤ, ဝၤလၢအဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. န့ၣ်ဖိသဝီဖိဒီးတံၤဖိသကိးဖိခဲလၢာ်ဘၣ်သ့ညါဘၣ်သးဝဲဒီးသ့ညါသုးသုးသုးဒီးသရၣ်မုာ်ဝါဂုးဒီးစိၤသိဝါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖျီအံၤမုာ်တၢ်ဖျီလၢအယိယိလၢလၢဒီးကဆိဝဲန့ၣ်လီၤ.

● ● ● ● ● ● ● ● ● ●

တၢ်လၢမိၢ်ပၢ်ဖံဗုမၤတၢ်ဝဲ ဒီးအိၣ်ဝဲတုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤတဖၣ်

လၢ-နီၤဖိလၢၢ်ထူ, နီၣ်ဂံၢ် (၅) တီၤထီၣ်ကွီ, မဲၢ်လးဒဲးကတီၤ

မ ညီလုၢ်လၢၢ်ထူသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢမိၢ်ပၢ်ဖံဗုမၤတၢ်ဝဲဒီးအိၣ်ဝဲတုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤတဖၣ်အကျါခံမံၤလၢယအဲၣ်ဒီးကွဲးဖျါထီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်တုၤဖျါတၢ်ထီၣ်တလီၢ်အဂ့ၢ်ဒီးတၢ်ယုဒဒီးအိၣ်တၢ်မံၤလၢလၢပုၢ်လၢၢ်ကျါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တုၤဖျါတၢ်ထီၣ်တလီၢ်အဂ့ၢ်

ကညီလုၢ်လၢၢ်ဘၣ်ယးတၢ်ထီၣ်တလီၢ်အဂ့ၢ်အံၤတချုးတၢ်တုၤဖျါန့ၣ်တုၤဒီးဘၣ်န့ၣ်ဟဲအသးဒ်အံၤန့ၣ်လီၤ. မုၢ်ကနီၤဖိၣ်သၣ်ခါခံမံၤအံၤတနီၤန့ၣ်ကမ့ၢ်မိၢ်ပၢ်ဟံအဲၣ်တီဒီးအဲၣ်န့ၣ်အီၤ, တနီၤကမ့ၢ်အကစၢ်ဟံအဲၣ်တီဒီးတုၤမ့ၢ်ပုၤကွၢ်ဒီးကြးဒီးဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်လံန့ၣ်လၢဟံခါအိၣ်တခါမၤလီၤဝဲတလီၢ်ဒီးပုၤကိးလၢစိတလီၢ်ပၢ်, ပုၤမၤဒ်ဟံခါန့ၣ်လီၤ. တုၤတလီၢ်ပၢ်လဲၤဒီးဝဲတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယးဒီးပုၤခံမံၤအံၤအဂ့ၢ်လီၤ. တၢ်လၢစိတလီၢ်ပၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအမဲအုၣ်ပျံၤသွဲးဒီးကုၣ်သ့တကစၢ်ကိးလီၤ. တလီၢ်ပၢ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်အံၤတုၤဟံမုၢ်တခါပၤအမိၢ်ပၢ်ဒီးဘူးတံၢ်ခဲလၢာ်ဘၣ်အသးလံန့ၣ်သ့ၣ်မုၢ်နံၤမုၢ်သီဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒီးပုၤဖိဒုးအိၣ်စိတလီၢ်ပၢ်အံၤလၢဆီဒီးမိၢ်ဖါလၢအဂ့ၢ်အဘီၣ်ခံဘၣ်အံၤဒီးကိးဝဲလၢတၢ်ဟဲအိၣ်ဆိ, အခိပညီဟဲထီၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဒီးမၤလီၤတံၢ်တၢ်ဖျါအံၤအနံၤသီန့ၣ်လီၤ. တုၤစိတလီၢ်ပၢ်ဟဲက့ၤလံန့ၣ်ဒီးတုၤမ့ၢ်ဟံခါတကပၤသ့ၣ်ညါလၢဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီလံန့ၣ်ဒုသဝီဒီးဖျါသ့ၣ်ခုသးခုဒီးဖိထီၣ်ဝဲသံးတဖၣ်လၢဟံၣ်ကိးဖျါဒဲး, မၤမ့ၢ်န့ၣ်အါဒီးဖိဝဲ

သံးလာကတံးဖးဒိပ်, မှ်မးန့ၣ်စ့ၣ်ဒီးဖိဝဲလာကတံးဆံးလာတံးယူတံးဖိတံးသးတ
ဖျာၣ်ယိခံခိယံးဘးလၢန့ၣ်လီၤ. ဖဲတံးဆၢကတံးတဖျးတုၤဒီးဘၣ်န့ၣ်မုၢ်ကနီၤဖိပ်
သၣ်ခွါခံဂၤအံၤအတံးသကိးတဖၣ်မၤလိာ်ကွဲၤအီၤလၢထါဒ်အံၤ,

ထိပ်ဖိဒၢ, နပျးမုၢ်မး,

ဖိအိပ်တုၤသယုၢ်နးမး...န့ၣ်လီၤ.

ဒီးမုၢ်ကနီၤဖိပ်သၣ်ခွါတဖၣ်လဲၤအိပ်သကိးဝဲတလးမူးပိာ်မုၢ်, တလးမူးပိာ်ခွါအ
ဟံၣ်ဖဲဟါခိလီၤကိးဟါဒီးမုၢ်ဒိပ်မးလီၤ. တုၤမုၢ်တံးဆၢကတံးဘၣ်လံန့ၣ်သဝီဒီးဖျာၣ်
လၢတံးသ့ၣ်ဖဲသးညိအပူၤကတံးကတံးထီၣ်အသးဒီးပိာ်ခွါလၢကလဲၤဆူပိာ်မုၢ်သ
ဝီန့ၣ်ပုၤကိးလၢဖိဝါလီၤ.

ဖိဝါဟးထီၣ်လံတဘျီစီၤတလိာ်ပာ်ကိးပိာ်ဖိဝါဖိခဲလၢဒီးမၤလိာ်ပိာ်လီၤတံးဝံၤ
အူထီၣ်ကွဲၤ, ထံးစၢာ်စံး, အူပံးဒီးဟးထီၣ်ဝဲပွဲၤဒီးတံးသ့ၣ်ဖဲသးညိလၢကွဲၤဒီးဘိညါန့ၣ်
လီၤ. ဖဲကတုၤယီၤဆူပိာ်မုၢ်သဝီန့ၣ်ကိးဝဲလၢဖိသ့သဝီဒီးစီၤတလိာ်ပာ်မၤဖိဝါဖိကိး
ဂၤဒီးဘိးသ့ၣ်ဒုတဂၤတဘိဒီးဖိဝါဖိခဲလၢဒီးဘိးဝဲသ့ၣ်ဒုဝံၤဟဲစိာ်ဆူစီၤတလိာ်ပာ်အ
အိပ်ဒီးကံၤနီၣ်ဝဲနီၣ်ကွဲၤအိပ်ပွဲၤဘိးသ့ၣ်ညါဝဲဖိဝါဖိဟဲပွဲၤဂၤဒီးစီၤတလိာ်ပာ်မၤလိာ်
ပိာ်လီၤဝဲဖိလံၤအံၤ, “မဆါတနံၤအံၤမုၢ်တံးတုၤဖျါနံၤ, မုၢ်နံၤသဘျီမုၢ်နံၤသးဖဲ
အိပ်ဒီးတံးအိပ်အိပ်ဒီးတံးအိပ်သ့ၣ်အိပ်ကသ့ၣ်ပျါ, ကဆိအိပ်ကဆိပျါ, ပုၤက
ညိအိပ်ပုၤကညိပျါအယိ, အိသံးတိာ်သံး, အိပ်မုၢ်တိာ်မုၢ်, ဖိတဂၤမုၢ်တဂၤ, ဝါတ
ဂၤမုၢ်တဂၤ, မါတဂၤမုၢ်တဂၤ, ပုၤမုၢ်ကတံးဆၢထၢၣ်ကတံးဆၢန့ၣ်, ပုၤမုၢ်ကတံး
ဆၢန့ၣ်နီၤကတံးမံလီၤ, အခိပညိမုၢ်ဝဲပကဘၣ်ပလီၤပသးဒီးပုၤန့ၣ်ပုၤဟ့တနီၤဘၣ်
ဆၢပမုၢ်တမုၢ်ပဘၣ်ဆိၣ်လီၤပသးန့ၣ်လီၤ.” တုၤစီၤတလိာ်ပာ်မၤလိာ်ပိာ်လီၤဝံၤဒီး
လဲၤဝဲတုၤယီၤဖိသ့သဝီဒီးဖိသ့ဖိတဖၣ်, မုၢ်ကနီၤဖိပ်သၣ်ခွါ, ဖိဒ်မိသၣ်မုၢ်ပုၤဖုပုၤ
တဖၣ်ဟဲဒီးသဂၢ်ဖိဝါအိပ်ပွဲၤဒီးတံးမုၢ်နီၤဆၢဒီးဟဲဟဲစုကွၢ်မိာ်ဝဲဖိဝါဖိကိးဂၤ
ဒီးဒီးဖိသ့ဖိအိပ်ကတံးကတံးယာ်ဟဲစၢၤတံးအိပ်တံးအိပ်လၢလၢပွဲၤဒီးစးထီၣ်ဒုး
အိပ်ဒုးအီၤ, မၤလုာ်အုၣ်ထါဒီးပိာ်သကိးဝဲသကိးတံးဒီးတနံၤကျၢၤမုၢ်ဒိပ်မးန့ၣ်လီၤ.
တ သဝီဒီးတသဝီတံးဒုးစၢၤမုၢ်ဘူးန့ၣ်ဖိဝါဖိတဖၣ်အိပ်တံးဖျါအမူးဒီးတနံၤညါဒီးဖဲ
မုၢ်ဟါလီၤန့ၣ်ဟဲကွဲၤဝဲတနီၤလၢကဟဲကွဲၤအိပ်ဒီးသဂၢ်ကကွဲၤဖိသ့အိပ်ဒီးဟဲ

ကွၢ်ကတၢၢ်ကတၢၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်၊ တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလီၤကျဲၤန့ၣ်လီၤ။ ဒီးတၢ်နီၤအိၣ်ခိးဝဲမူးကစၢ်ဒီးဟဲကွၢ်သကိးလၢမုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ဒီးဖိသုဖိန့ၣ်လီၤ။

တချုးမုၢ်ကနီၤဖိၣ်သုၣ်ခွါခံၤအံၤကဲထီၣ်နီၤဒီးမၤဝၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ပနီၣ်မုၢ်ဒ်အံၤ၊ လၢပိၤမုၢ်သဝီဖိသုတကပၤန့ၣ်ပှၤတုဝဲဘျီၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်၊ ပှၤဟံၤဒီးကျိၣ်လၢပှၤပိၤကျိၣ်သ့တဖၣ်ပိၤဝဲဒီးပိၤကူၤတဖၣ်လၢပှၤမၤသီၣ်ထဲအယုၢ်အကွၢ်လၢထါဘၣ်ဃးတၢ်တုတၢ်ဖျိတခါဘၣ်တခါ၊ ဝံၤဒီးတၢ်လီၤန့ၣ်ဖိသုဖိလၢတူၢ်လိာ်တမ့ၢ်တပျီၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲအါဂၤဒီးဟံၣ်ကိးဖျၢၣ်ဒဲးဟဲဟံၣ်ဖိၣ်ဝဲအသးကိတဖၣ်ဒီးမ့ၢ်တီၤ၊ မ့ၢ်တီၤဟံၣ်၊ သဘျီၣ်လၢၣ်ဒီးသးသုၣ်ဖဲဘျီၣ်ဒိၣ်အံၤအပူၤဒီးအါတက့ၢ်ပှၤတူၢ်လိာ်တၢ်တဖၣ်မုၢ်မုၢ်ကနီၤဖိၣ်သုၣ်ခွါဒိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်မး၊ ကလုာ်မုၢ်ကထါဆၢမးဒီးပှၤကိးဂၤသးခုလၢမုၢ်တၢ်နီၤအံၤန့ၣ်လီၤ။ ဖဲဖိသုဖိတူၢ်လိာ်ဖိဝါဖိဒီးတမ့ၢ်တပျီၤလၢအဟဲခဲလၢၣ်ဝံၤသးကတံၤဖးဒိၣ်ခံၤဖျၢၣ်လၢတလးမူးပိၤမုၢ်အဟံၣ်န့ၣ်စီၤတလိာ်ပၤဘၣ်ဟဲဝဲလၢသ့ၣ်ဖးဒိၣ်အပူၤဒီးဟဲဟံၣ်လီၤဝဲလၢဘျီၣ်ခၢၣ်သးန့ၣ်လီၤ။ ဝံၤဒီးတလးမူးပိၤမုၢ်ပိၤခွါခံၤအံၤသးပှၤတဖၣ်ဒုးကူဒုးကၤထီၣ်အီၤလၢသးပှၤတၢ်ကူတၢ်ကၤ၊ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ပနီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကဲထီၣ်မုၢ်ပှၤဖုပှၤလံၤဒီးဖျၢၣ်ထီၣ်ဝဲသတိာ်ဝံၤပှၤခံၤအံၤန့ၣ်ဒ်အမ့ၢ်ကညီမုၢ်ကညီခွါလၢအဲၣ်တၢ်တီတၢ်လီၤအသးအဝဲသ့ၣ်ခံၤမၤဆုးစ့ၢ်ကိးလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ခၢၣ်သးန့ၣ်လီၤ။ အဝဲသ့ၣ်ခံၤအံၤ၊ ပိၤခွါကဘၣ်လူလီၤထံလၢကတံၤပူၤဒီးပိၤမုၢ်ကဘၣ်စ့ၢ်ထီၣ်ဝဲကိအခိၣ်ဒီးသးအထံဟဲလီၤန့ၣ်ကဘၣ်ဖိၣ်ဃာ်ဝဲကိအခိၣ်ခံၤဒ်သးသီးဒီးတုၤအပှၤလံၤန့ၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အိၣ်စီၤတလိာ်ပၤအဆိကတၢ်ဒီးသးအခွးဝဲန့ၣ်ကဘၣ်ဖိၣ်ဝဲခံၤဒ်သးသီးစ့ၢ်ကိးလီၤ။ အဆၢကတီၢ်ဝဲအံၤ၊ ပှၤခံၤအံၤကဲထီၣ်ဒီးမၤဝၤလံၤဒီးပှၤလၢအိၣ်ဝဲဘျီၣ်ပူၤအံၤကိးဂၤဒဲးသ့ၣ်ခုသးခုစံၣ်ကျံၣ်အူမိ၊ ပိၤကျိၣ်အယုၢ်အကွၢ်ဘၣ်ထွဲထဲပှၤခံၤအံၤကဲထီၣ်မုၢ်ပှၤဖုပှၤဒီးဆၢဂ့ၢ်ဆၢဝါဝဲန့ၣ်လီၤ။

တုၤကွၢ်ဖဲဟါခိလီၤန့ၣ်မူးကစၢ်ပိၤခွါကဘၣ်လဲၤမံၤလၢတလးမူးပိၤမုၢ်အဟံၣ်န့ၣ်လီၤ။ တချုးမံၤခိမၤဝဲခံၤအံၤဘၣ်အိၣ်သကိးမ့ၢ်ဒီးတလိာ်ပၤ၊ ဒီးပိၤမုၢ်မိၤပၤမ့ၢ်အိၣ်ကဘၣ်အိၣ်သကိးတဘျီၣ်ယီၤဒီးဖိဝါဖိလၢအအိၣ်တုၤတဖၣ်ဒီးဖဲအိၣ်မ့ၢ်အဆၢကတီၢ်မူးကစၢ်ခံၤအံၤထိးခိၣ်သုၣ်ယံၤဒီးဖျၢၣ်လၢပှၤဖိကပိၤဝဲန့ၣ်ဘျီၣ်လီၤဝဲလၢသ

ဘဝတဘျဉ်အပူဒီးပှါခံဂအံကဘဉ်ဖိဉ်ထူးဒူးအိဉ်ဝဲစီတလိာ်ပာ်ဒီးမိာ်ပာ်တဖဉ်
လၢအစုခံဂဒ်သီးသီးန့ဉ်လီၤ. ဝံဒီးပှါထူးဒူးအိဉ်ပှါအိဉ်မ့ၤဖဲန့ဉ်တဖဉ်ကိးဂဒီး
ဒီးပှါခံဂအံလၢခံကတၢ်ထိးခိဉ်ယံလၢအညဉ်ဒီးအခိဉ်န့ဉ်အိဉ်တၢ်ဒီးတဖဉ်က
ဘဉ်အိဉ်ဝဲလၢခွးတဘျဉ်ယီၤအပူတၢ်အလၢာ်ယဉ်ယဉ်ဒီးပှါကိးဂတဲနံၤတဲအ့အဝဲ
သ့ဉ်ဖဲအိဉ်ထိးခိဉ်ယံအခါဒီးအဝဲသ့ဉ်မၢ်ဆူးဝဲဒီးဘဉ်အိဉ်ဝဲကွၢ်ပှါမၢ်တဘျဉ်ဘဉ်,
ဘဉ်ကွၢ်လီၤဝဲထဲခွးတဘျဉ်အပူဒီးအဝဲအံၤဟ်ဖျါထီဉ်ဝဲပှါခံဂအံအံၤလိာ်ကွံ
လိာ်အသးဒိဉ်မးအတၢ်ပနီဉ်န့ဉ်လီၤ. ဝံဒီးမုၢ်နၢတၢ်ခံးယီာ်လံန့ဉ်ပှါမံကိးဂဒီးဒီး
ဂီၤဂီၤဘဉ်ဂဲၤဆၢထၢဉ်ဖိဒူးအိဉ်ဖိဝါတၢ်အိဉ်တၢ်အိဉ်ဝဲဖိသ့ကဘဉ်လဲၤကဒါက့ၤဆူ
ဖိဝါသဝီဒီးဖိသ့စ့ၢ်ကိးမၢ်ဝဲဒ်ဖိဝါတဲတၢ်အသးန့ဉ်လီၤ. ဖဲဖိသ့လဲၤအခါလဲၤစ့ၢ်ကိး
လၢတၢ်သ့ဉ်ဖဲသးညီလီၤ. ဖိဝါဖိလၢအိဉ်တၢ်တဖဉ်က့ၤဆိလၢညါရိးရိးလၢကခိးတူၢ်
လိာ်က့ၤတၢ်အဂီၢ်လီၤ. ဒီးမ့မုၢ်မူးကစၢ်ပိာ်ခွါတခါက့ၤဆိလၢညါတန့ၢ်ဘဉ်, ကဘဉ်
ဟဲက့ၤဒီးဖိသ့တဘျဉ်ယီၤဒီးအခါဘဉ်ပိာ်အခံတဘိယုာ်ယီၤဒီးဖဲကတုၤဆူဖိဝါသဝီန့ဉ်
ဖိသ့ဖိတဖဉ်စ့ၢ်ကိးသးပှါတဂၤမၤလိာ်ပိာ်လီၤတၢ်ဝံ, ဘိးနီဉ်က့ဝံဒီးလဲၤယီၤဆူဖိ
ဝါသဝီဒီးဘဉ်တၢ်အိဉ်ခိးတူၢ်လိာ်ဟံးစုကွၢ်မၢ်ဝဲဒ်အဝဲသ့ဉ်တူၢ်လိာ်တၢ်ဖိဝါအသး
လီၤ. မူးကစၢ်ခံဂအံၤဖဲအတုၤယီၤလၢမူးကစၢ်ပိာ်ခွါအဟံဉ်ခိဉ်ထံးလံန့ဉ်အဝဲသ့ဉ်
ခံဂန့ဉ်ကဘဉ်ပျဲထီဉ်ပှါအဂၤခဲလၢာ်ဝံမးဒီးအဝဲသ့ဉ်ဘဉ်ထီဉ်ဆူဟံဉ်ပှါလၢခံ
ကတၢ်လီၤ. တလးမူးပိာ်မုာ်အံၤထီဉ်တုၤဟံဉ်ဖိခိဉ်တဘျဉ်ယီၤကဘဉ်လဲၤန့ဉ်ပိာ်အ
ဝဲအခံဆူအဟံဉ်ဖိ (ဒးဖိ) ပူၤ, ဟ်လီၤကွံာ်အထၢဉ်, အတၢ်ဖိတၢ်လံၤဝံမးက
ဘဉ်ဟဲထီဉ်လၢဟံဉ်ပူၤဒီးဘဉ်ဟ်ဖျါထီဉ်အတၢ်မၢ်မုာ်နါဆၢန့ဉ်လီၤ. ဖိဝါစ့ၢ်ကိး
တူၢ်လိာ်ဖိသ့ဖိန့ဉ်အသးစ့ၢ်ကိးမုာ်ဒိဉ်မးဒီးဖဲတၢ်တုၤဖျါအဆၢကတီၢ်တဘျဉ်ဘဉ်
တဘျဉ်န့ဉ်တံာ်တံာ်ဝဲတဘျဉ်သီဘဉ်ဆဉ်ကညီဖိတဖဉ်တသးအူးတအ့န့ဘဉ်. လၢ
တၢ်သးတဖျဉ်ယီၤအပူၤ, မုာ်တၢ်မုာ်ဒီးမုာ်တၢ်တိတခါလၢတၢ်တုၤဖျါကညီလုာ်လုာ်ဒီး
မုာ်သးဘဉ်ကညီဖိတဖဉ်ဒိဉ်မးလီၤ. ဖဲဆၢကတီၢ်အံၤန့ဉ်မုာ်ကနီၤဖိဉ်သ့ဉ်ခွါဖိတ
ဖဉ်လၢသဝီတဖျဉ်ဒီးတဖျဉ်အတၢ်ရဲလိာ်အါထီဉ်ဝဲ, မၤသးဖဲအဝဲသ့ဉ်ဒီးတနီၤ
သးတၢ်အံၤအိဉ်ထီဉ်လၢအပူၤလၢတၢ်ရဲလိာ်တဘျဉ်အံၤဒီးအိဉ်သ့ဉ်နီဉ်ပှါမံၤအိဉ်သ့ဉ်
လိာ်အသးန့ဉ်လီၤ. အဝဲသ့ဉ်တဖဉ်သဝီတဖျဉ်ဒီးတဖျဉ်မုာ်ထံဉ်ဒီးသးအိဉ်လိာ်
သးန့ဉ်စးထီဉ်တဲသကိးတၢ်စ့ၢ်ထံဉ်စ့ၢ်ဘီဒီးဖဲကလီၤဖးအဆၢကတီၢ်ဟ့ဉ်လိာ်အ

သးလၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ဖိ, ဟံၣ်မုၢ်ဖိတဖၣ်ဟ့ၣ်ဟံၣ်ခွါဖိလၢထီၣ်အူကံၣ်တနီၤဒီး ခိၣ်ဖၢၣ်ဖိဒီးတၢ်ဂၢၤကလုာ်ကလုာ်, ဒီးမ့ၢ်ဟံၣ်ခွါဖိတဖၣ်ဟ့ၣ်ဟံၣ်မုၢ်ဖိတဖၣ်လၢကူ ကံၣ်ဖိတနီၤဒီးလၢမုၢ်ဒၤ, အဲဒ်ခိၣ်လၢပှၤကဟံၣ်အိၣ်သဘျုၣ်သးသ့ၣ်လၢအပူၤအဂီၢ် ဒီးတၢ်လၢဟ့ၣ်, ကီၢ်လဲၤ, ဒီစီၤ, သိၣ်ကွီၣ်ဒ်ကညီလုာ်လၢတၢ်သးအိၣ်တၢ်အဲၣ်တၢ် ဟ့ၣ်အသးန့ၣ်လီၤ.

တလးမူးဟံၣ်မုၢ်အံၤဟဲမံၤလၢအဝၤအဟံၣ်အဆိကတၢ်တနၢၤန့ၣ်အမံၤပှၤတနီၤ အိၣ်တနီၤသံလံာ်ဘၣ်ဆၣ်ပှၤသးပှၤတဂၢၤပစီၣ်နီၣ်ဝဲဟံၣ်မုၢ်, မါတဂၢၤအံၤကဒုလီၤ တၢ်ဆံးအါတလီၤတၢ်ဆံးအါန့ၣ်လီၤ. မါသီသီဖိတဂၢၤအံၤဖဲကကွၢၤမံးဒီးအဝၤလၢဒၤဒီး ဖိပူၤန့ၣ်ချီၣ်အိၣ်ဒီးအကံၣ်အကွဲးအပျူဒီးပှၤဟံၣ်ခိၣ်ခဲအဲၣ်မါသီသီဖိတဂၢၤအံၤ ဘၣ်ကွၢၤဝဲလီၤတၢ်ဒီးဘၣ်ဒါလီၤဝဲဒီးမံသကိးဝဲပွဲၤဒီးတၢ်သးခုတ်အဲၣ်တၢ်ကွံဒီတနၢၤ ကျၢၤဒီးလၢဂီၤဂီၤန့ၣ်မါအံၤကဘၣ်ဂဲၤဆၢထီၣ်ဂီၤဂီၤဒီးကဘၣ်လဲၤဆုဘုန့ၣ်လီၤ. ဝၤတဘၣ်လဲၤဘၣ်ဒီးအံၤဘၣ်. တချုးလုာ်လီၤဘုန့ၣ်ကီၢ်လဲၤဒၤပှၤဟံၣ်ပုၤဝဲဒီးသ ဘျုၣ်သးသ့ၣ်, ကဘၣ်ကွၢၤဝဲထံထံဆးဆးဒီးလူလီၤဝဲလီၤ. ဖဲလူလီၤဝဲလီၤဖဲအကဆုဝဲ လၢဆၢၣ်ပူၤန့ၣ်အါတကွၢၤပှၤလူဘၣ်စီၣ်ဝဲလၢထံ မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ဒီးဆီဒံၣ်လီၤ. ပှၤမၤ ဝဲအကလုာ်ကလုာ်ဒီးဟံၣ်မုၢ်လၢလီၤတၢ်တဖၣ်တၢ်ပစီၣ်အီၤထဲလဲၣ်ဘၣ်ဆၣ်မၤဝဲဂ့ၤ ဂ့ၤဒီးထံၣ်တၢ်ခဲလၢဒီးပှၤသ့ၣ်ညါလၢပှၤတဂၢၤအံၤလီၤတၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အဲၣ်ပဲ ကညီဖိတဖၣ်ပအိၣ်ဒီးပထူသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢအမ့ၢ်အတီၤဒီးကြးဝဲဘၣ်ဝဲတ ဖၣ်အကျါတၢ်တုတ်ဖျိအံၤမ့ၢ်ပမိၢ်ပံၣ်ဖဲမုၢ်တၢ်ဝဲဒီးဖိလံာ်တဖၣ်မၤဝဲတုၤမုၢ်မဆါတ န့ၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

■ တၢ်ဃုးအိၣ်တၢ်မံၤလၢလၢပှၤလၢကျါ

အကတမံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဃုးအိၣ်တၢ်မံၤလၢလၢပှၤလၢကျါန့ၣ်လီၤ. ပကညီဖိတ ဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်, တၢ်သ့ၣ်န့ၣ်သးန့ၣ်, တၢ်သ့ၣ်ပှၤသးဆါဒီးခိၣ်န့ၣ်လၢအဂ့ၤ တဖၣ်လီၤ. လၢညါမိၢ်ပံၣ်ဖဲတဖၣ်သ့ဝဲချီၣ်ပျါဒီးဆဲးမၤဒီးန့ၣ်န့ၣ်ဝဲတၢ်ပူၤဒီးဝဲထု, ဝဲတၢ်တဖၣ်ဒီးအိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ်ဝဲထီၣ်ဘိစ့ၢ်ကိးလီၤ. လၢပစီၣ်ခဲအံၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အံၤပသ့ၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးဆၢကတီၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အသးပသ့ၣ်စ့ၢ်ကိးကျိတဖၣ်လီၤ. က

ညီမိလၢကစၢ်ခိၣ်တဖၣ်သဝီတဖျၢၣ်အိၣ်ဒီးသဝီသးပှၢ်တဂၢၤပှၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးယု
ထၢအိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. သဝီခိၣ်အံၤမ့ၢ်ပှၢ်လၢအသ့ၣ်ညါသဝီမိအတၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်
ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအဂ့ၢ်လီၤ. သဝီမိတဂၢၤမ့ၢ်ခးန့ၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်မိလၢအဆံးဒ်ယုၢ်,
လံၣ်ပအိၣ်ဒီးယဲတဖၣ်အခါဟဲက့ၢ်ဖိအိၣ်ဝဲဒီးဟံၣ်ဖိယိမိန့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဖိယိမိကိးန့ၣ်
ဒီးအိၣ်ဘၣ်ဝဲကၤဘျီကၤဘျီလီၤ. မ့ၢ်သဝီမိတဂၢၤမ့ၢ်ခးန့ၣ်တၢ်ဟံၣ်တဖၣ်လံၣ်န့ၣ်ဟဲက့ၢ်ဖိ
ဝဲဒီးလဲၤကိးသဝီသးပှၢ်ဒီးသဝီသးပှၢ်ကိးသဝီမိတဂၢၤဒီးဟဲကါအိၣ်သကိးဝဲဝံၤသဝီ
တနီၤဒိၣ်သဝီတနီၤဆံး, သဝီသးပှၢ်တခါဟံၣ်ဖိယိမိလၢအအါဒိၣ်န့ၣ်ဝဲအါတစဲးမ့ၢ်
စ့ၤဒီးဒိၣ်ဝဲစ့ၤတစဲးပှၢ်ခဲလၢၣ်သးလီၤပလီၢ်ဒီးဒ်ပှၢ်သးပှၢ်စံးဝဲတၢ်ဒိၣ်အိၣ်နီၤ, တၢ်
ဆံးအိၣ်ပံၤအသိးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်အခိၣ်ယံးဒီးအစုအခိၣ်, အပှံၣ်ကဖုန့ၣ်ပှၢ်ခးတၢ်က
စၢ်ကဘၣ်ဖိအိၣ်လၢအဟံၣ်ဒီးသဝီမိလၢအဟံၣ်ဘူးတဖၣ်ဟဲကါအမ့ၢ်ဒီးအလီၤခိၣ်
ဝဲဒီးဟဲအိၣ်သကိးမ့ၢ်လၢပှၢ်ခးတၢ်ဖိတဂၢၤအဟံၣ်တမ့ၢ်လၢအဘဲလီၤဆီဘၣ်. မ့ၢ်ဝဲ
တၢ်ယုတၢ်ဖိတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံတၢ်ပနီၣ်တမံၤဒီးတဘျီတခိၣ်န့ၣ်ပှၢ်ခးန့ၣ်ဝဲတၢ်မၤလၢၣ်
အမ့ၢ်တၢ်ယီၤ, တၢ်ဘီနၢၤ, တၢ်ဖးတဖၣ်န့ၣ်မၤဝဲဒ်အံၤအသိးန့ၣ်လီၤ. ကညီမိလုၢ်
လၢၣ်သိးအံၤတဖၣ်မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤလၢတၢ်လီၢ်တနီၤနီၤန့ၣ်တၢ်တမၤလၢၤအိၣ်ဘၣ်
သန့က့ၢ်လၢကစၢ်မ့ၢ်ထီၣ်တခါအိၣ်ဒီးဝဲအယိတ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢပကြးဒုး
အိၣ်ထီၣ်ဒီးဝဲဘၣ်က့ၢ်ပဖိပလံၤလၢခံတစါဘၣ်တစါန့ၣ်လီၤ.

• • • • •

သားပုၤနီၣ် ဘၣ်ကသ့ၣ်

လာ-နီၣ်ဖီအဆူၣ်, မဲၢ်ရၢမိၢ်ဒဲကတီၤ

တၢ်တၢ်လာမုၢ်ဂၢၢ်ဝဲၣ်တၢ်ကၤန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလာအသးပုၤနီၣ်တၢ်ဆူၣ်ဒိၣ်မးလီၤ. တၢ်လီၤတပူၤ, ဟးယုတပူၤ, ဟးလူၤယုတၢ်လာအစိၣ်ယၢ်ဝဲလာအစ့အိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. အသးအိၣ်အနီၣ်ယၢ်ဆံဘၣ်ဆၣ်အခိၣ်ဝါအါန့ၢ်ပုၤအနီၣ်ယုဆံလီၤ. မ့ၢ်လာအတၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤအါအယိၣ်. အဆိကမိၣ်တၢ်အါအယိၣ်. မ့ၢ်လာအတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထုတၢ်အယိၣ်. အမိၢ်သံသဒုၣ်ကွၢ်အီၤဖဲအသးအိၣ် ၄၉ နံၣ်ဖဲအတအိၣ်ဟံၣ်အခါဖုးသံပျီၢ်သံဘၣ်မးအသးလီၤ. အဝဲဒီးအပုၤနီၣ်မုၢ်ဟဲက့ၤတုၤတဟါယီဘၣ်ဆၣ်တနၢ်ဟူဘၣ်လာအမိၢ်အတၢ်ကတီၤဘၣ်. လၢမိၢ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤတၢ်ပိးတၢ်လီၤအကျါအိၣ်ဒီးအဝဲၢ်ဖါလါအလံာ်ကွဲးနီၣ်တၢ်, အထၢၣ်လာပုၤလဲၤဟံးန့ၢ်က့ၤဖဲလၢၢ်ခိၣ်ဖဲအလီၤအုးထံအကပၤဒီးမိခၣ်သာဖျၢၣ်ဖဲထံဆူၣ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်အစိၣ်န့ၣ်ပုၤယုသာသီဘၣ်ဆၣ်ပုၤတထံၣ်နီတပူၤဘၣ်. မိၢ်သးဘိပၤယၢ်ဟံးယၢ်အဖိခွါအတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်လၢ ၃၅ နံၣ်အတီၢ်ပူၤတုၤအသံတစုလၢတၢ်တသီၣ်တသဲဘၣ်အပူၤလီၤ. တဆိကမိၣ်မုၢ်လၢဝဲလာအမိၢ်ကသံဆိဆိဒ်အံၤဘၣ်. တကဟုကယၢ်ဒီးမၤမုၢ်ဘၣ်အမိၢ်အသးလီၤတၢ်လီၤဆဲးအယိၣ်အသးဘၣ်ဒိတဖဲဖိညါလီၤ.

မုၢ်ဂၢၢ်ဝဲၣ်အဒိပုၤဝဲၣ်အိၣ်ယိးဂၤလီၤ. အဝဲၢ်ကိတၢ်သံဖဲအသးအိၣ်ယုနီၣ်, မ့ၢ်မ့ၢ်ဖါလါ, ပုၤခံၣ်တကၤ, လီၤအုးသံထံဖဲအသးအိၣ်အနီၣ်ခံဆံအခါန့ၣ်လီၤ. အဝဲစ့ၢ်ကီးဟံးယၢ်အဝဲၢ်ဖါလါအလံာ်ပရၢလၢအကွဲးအိၣ်သကိးအီၤတုၤခဲအံၤလီၤ. မ့ၢ်ဆိ

မိပ်ထိပ်ကွာတော်အိပ်မူလာဘက်လဲၤခီဖျိဝဲတဖန်န့ၣ်ဒ်တော်အမုၢ်အိပ်ဝဲအသိးတၢ်သးဘၣ်ဖျိတၢ်သးလီၤသဘ်းအိပ်ဝဲဒ်အါမးစ့ၢ်ကိးလီၤ. မုၢ်မုၢ်ဂ့ၤ, ဖျိပ်မုၢ်ဂ့ၤသးပုၤနီၣ်ဝဲတန့ၢ်နီတခါဘၣ်. လီၤကံဘၣ်အိၣ်ဒ်တၢ်မၤအသးဖဲမဟါတဟါအသိးလီၤ.

အဖုဖါဝါမုၢ်ပုၤန့ၢ်ပုၤလၢသဝီမဲးလါတဂၤလီၤ. လၢအတကံၤလၢန့ၣ်အိပ်ဒီးတၢ်ဟီ, တၢ်ယီၤ, ထိးတံၢ်ဒီးတၢ်သူအခိၣ်ယံအကလုာ်ကလုာ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၤကသံၣ်ကသိၣ်အမုၢ်တၢ်ဖးန့ၢ်, တၢ်သူသဒံ, ကလီၤသဒံဒီးတၢ်ဂ့ၤတၢ်ဂၤလၢပတနီၣ်ယၢၤထီၣ်အိပ်အါမးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဖုအဖိဟိခွါတဖန်စ့ၢ်ကိးဖဲအဖိချံၣ်ပျံၤသ့ထီၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံအိၣ်ဘၣ်ကသူဟီၣ်ဘီၣ်ထီၣ်ဘိလီၤ. အဖိဟိမုၢ်တဖန်လုာ်လုာ်ထါထၣ်သ့ဂ့ၤမးလီၤ. တဘျီအဝဲသ့ၣ်ဒီပုၤဝဲလဲၤဟးဆူအဖဲအဖုအသဝီမုၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. တဂီၤတခိၣ်ဖုမဲးလါလဲၤယုအိၣ်ဟီၣ်သံၣ်နါဒီးကိးယုာ်ဒီးအလံၤမုၢ်လံၤခွါလၢအဟဲဟးတဖန်လီၤ. လဲၤတုၤပုၤပုၤတတီးဒီးဖုဝဲဟိကွံာ်ပျံၤမုၢ်သ့ၣ်ယံၣ်မုၢ်တဖန်ဒီးဖါဟ့သံကွၢ်အဖု, “နဟးမၤတၢ်မနုၤန့ၣ်လဲၣ်.” အဖုဝဲဆၢအိၣ်, “ဉူလီၢ်အဝဲအံၤမုၢ်ဖုအတၢ်လီၤ. မုၢ်ဘၣ်ဖဲးအခါန့ၣ်ဒ်သိးပဲးအိၣ်ကမုၢ်ကညီအဂီၢ်ဖုဝဲဟိဆိပ်တၢ်အနိးအဘျးတဖန်န့ၣ်လီၤ.” ဖုဟးယုကဒီးယိးအဂံၢ်, မးကဲးသၣ်, တညၣ်လၢတဖန်အခါဖါဟ့သံကွၢ်ကဒီးလီၤ. ဒီပုၤဝဲအကျါဖါဟ့မုၢ်ပုၤလၢအသံကွၢ်တၢ်ဆူကတၢ်လီၤ. အဖုဝဲအိၣ်, “ပကချီလုာ်မၤထီၣ်တၢ်အလွဲၤလီၤ. တၢ်အလွဲၤမုၢ်လၢအဂီၢ်ယဲး, အဂီၢ်အလါအဂီၢ်လီၤ.” ဖါဟ့ဝဲကဒီး, “ဖု...ယဲယကွၢ်ဂ့ၤလၢအဘီ...နတၢ်န့ၣ်အဘီအဂီၢ်တပၣ်မးလဲၣ်. အဖု...” “အဘီန့ၣ်ညီလီၤ. ဟံၣ်ကပပန့ၣ်ထူၣ်အိၣ်, သယိအိၣ်ပုၤချီယုာ်ဝဲပန့ၣ်လဲ, သိအိၣ်ဒီးသယိဝံၤထုးထီၣ်လဲၤဆွံန့ၣ်လၢကဟံၣ်ကျါန့ၣ်နထုးထီၣ်ဆူက့ၤ, လုာ်ကဲထီၣ်လၢအဘီဂ့ၤမးလီၤ. ပုၤမုၢ်သးလီၤအသူန့ၣ်ပုၤဘၣ်ချီဒီးမါန့ၣ်ဘၣ်လီၤ. ထံလၢပုၤချီယုာ်န့ၣ်ကဘၣ်မုၢ်ဝဲချါထံလီၤ.” ဖုဝဲဘၣ်အလံၤဝံၤဝဲထွဲဝဲ, “နသံကွၢ်တၢ်ဆူဆူယဝဲယုာ်တကဲလၢဘၣ်. တၢ်ကီၢ်တၢ်ကဲၤတၢ်န့ၣ်မဲာ်ဝဲန့ၣ်မဲာ်ချီပုၤတခီဒီ...နမုၢ်အိၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါက့ၤသံကွၢ်လီၤတၢ်လၢနမုၢ်ဂံၢ်နီၣ်ဝဲန့ၣ်...ဖုဟဲဘၣ်အတီၤအခါနမုၢ်ဂံၢ်မၤဖုဟဲယုန့ၣ်အိၣ်တဖန်အံၤလီၤ. ပုၤချီလုာ်မုၢ်ဒ်အိၣ်လီၤ. ပုၤထါတၢ်န့ၣ်အါတက့ၢ်လၢနမုၢ်ဂံၢ်ဒီးနဖဲလီၤ. မ့မုၢ်နမိၢ်ဒုလဲၤအိၣ်လၢလၢာ်ခီန့ၣ်လုာ်လုာ်ထါထၣ်တချုးဘၣ်. ထဲအဖိအိၣ်က့ၤအိၣ်, တူၢ်လိာ်တမ့ၢ်တပျီၤ, ဂဲၤ

လိာ်လၢဟံၣ်အတၢ်မၤတနံၤဒီးတနံၤဝံၤဖဲန့ၣ်လီၤ.” ဖါဘိတဲထီၣ်, “မ့ၢ်ဖုနုတဲတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤ.” မ့ၢ်ထူၣ်တၢ်ကိၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဒီဖုလံၤတဖၣ်ဟဲက့ၤဆူဟံၣ်စိၣ်ယုာ်ဟီၣ်သံၣ်နါဒီး, တၢ်ခဲၣ်လုာ်အလွဲၤတဖၣ်ပွဲၤဒီးတၢ်သးခုလီၤ. ဂ့ၤလၢဖါဟ့ၣ်တကတဟဲဘၣ်လၢတၢ်လုာ်ခုးသးခုးအကတီၢ်ဘၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဟဲဘၣ်အကတီၢ်ဖဲန့ၣ်ကသံကွၢ်တၢ်ဆံးအါလဲၣ်. သံကွၢ်ကြးတကြးတမ့ၢ်လၢကသုၣ်ညါဝဲဘၣ်. မ့ၢ်အဂီၢ်လဲၣ်န့ၣ်ပပုၤကညီတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထုအကျါအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်လၢပကြးသံကွၢ်တကြးသံကွၢ်သုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖါတံၢ်အါမုၢ်ပၢ်ကတဲၢ်ကတီၢ်ဂီၤတၢ်အိၣ်တီၢ်လီၤဝဲပထိးသုၣ်, မိၢ်ဟဲသုၣ်သံသိ, အံၤသုၣ်တၢ်တီၢ်တတီၢ်, ကသုထံမ့ၢ်ဝဲဘဲဆံၣ်ဒီးပၢ်ယုာ်ညၣ်ဆၣ်ဝါဖိန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒီးတၢ်လၢၣ်, တၢ်သုၣ်တဖၣ်အိၣ်သ့ထီၣ်လံ. တကီၤဆံၣ်သုၣ်, ပထိးဖးထီ, ပထိးနီၣ်က့, တဲၣ်တီဖျိတဖၣ်ပွဲၤကျိးပူၤလီၤ. တၢ်ယီၤထီၣ်အကတီၢ်ကိးဖိအိၣ်ဖျါထီၣ်ဒီးပုၤလဲၤသုၣ်အိၣ်ကျိးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢကရၢၢ်တအိၣ်ဘၣ်အယိပုၤဘၣ်ခိးကျိးတကၤဒ်သီးကျိးပနၢ်သုတဟဲယီၤဘျးအိၣ်ဂီၤတၢ်ဒီးတၢ်လၢၣ်. တၢ်သုတၢ်သုၣ်တဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. အိၣ်မ့ၢ်ဝံၤအိၣ်ခိးဝဲအဖိမုၢ်ဖိခွါခံၣ်ဒ်သီးကဟဲခိးကျိးလၢအလီၢ်ဒီးအဝဲကက့ၤထီၣ်ဟးကွၢ်တၢ်လၢဟံၣ်တဘျးန့ၣ်လီၤ. အဖိမုၢ်ဖိခွါခံၣ်တဟဲဟံၣ်ထီၣ်လၢနီတဘျီဘၣ်. မ့ၢ်ဝဲမုၢ်ဘူၣ်နံၤကွီတထီၣ်အယိမိၢ်ဒ်ဒီးကိၣ်ကွီယဲးခံၣ်ကိးအိၣ်သကိးဝဲနီၢ်ဝဲၣ်လၢအဟံၣ်လီၤ. နီၢ်ဝဲၣ်န့ၣ်ထီဘိအမိၢ်သိၣ်အီၤလၢတဘၣ်ဟးပုၤဟံၣ်ဘၣ်. တဘၣ်ဟးမံပုၤဟံၣ်ဘၣ်. ပဟးပုၤဟံၣ်န့ၣ်ပယီၢ်ဘၣ်ပုၤမ့ၢ်အူခံလီၤ. နီၢ်ဝဲၣ်အိၣ်ဒီးဒုၣ်ထဲန့ၣ်အယိတၢ်သိၣ်ဒီးတၢ်ကတီၢ်ဒီတဖၣ်အံၤတနံၤဟံၣ်ဝဲအခိပညီအမဲၣ်ညါတၢ်မုၢ်ဘၣ်အီၤလၢဟးပုၤဟံၣ်, ဟးဂဲၤလိာ်ကွဲ, ဟးမံအိၣ်သကိးအသကိးတဘျီဘျီဒုၣ်လဲၣ်လီၤ. တဘျီအဝဲလဲၤမံအိၣ်သကိးနီၢ်ဖိသုလၢအမ့ၢ်မိၢ်မုၢ်ကမဲအဖိ, နီၢ်ဖိသုအမိၢ်တဲယုၤအီၤတၢ်ယဲၤပူၤလၢမုၢ်နၤဒီ, လါဖိကပီၤလီၤဟံၣ်ကးပြးဖိအပူၤဟံၣ်ခိၣ်ထူၣ်ဖျိတဆူတဆူမုၢ်ဒိၣ်မးသးပုၤနီၣ်ဝဲတန့ၢ်နီတဘျီဘၣ်. ဟံၣ်လၢအလဲၤဂဲၤလိာ်ကွဲ, တံၤသကိးလၢအလဲၤမံအိၣ်သကိးဝဲတဖၣ်အဟံၣ်တယံၤဒိၣ်ဒိၣ်အယိအမိၢ်ပျဲအီၤတဘျီဘျီလီၤ. ဖဲအတယုၤခွဲးဒီးဟးဝဲယံၤအခါဟဲက့ၤတုၤန့ၣ်မုၢ်တဘၣ်ဆၢၣ်ဘၣ်တီၤနီၣ်ဖျုမ့ၢ်တမ့ၢ်ဆါကဒိၣ်အိၣ်ခိးလီၤယၢ်အခိၣ်လီၤ. မိၢ်ဒ်ဒီးကိၣ်ကွီယဲးဒီပုၤဝဲၣ်

ဟဲကိးအိသးခဲဒိဒ်မး, ယုအခဲးလၢအမိဒီးအမိပျဲအိလီၤ. အမိတဲထွဲအိလၢ တဘၣ်လဲၤယံာ်တဂ့ၤ. မှီဘၣ်အိၣ်မၤန့ၣ်ဟဲက့ၤတၢ်အတုၤတက့ၤ. နီၣ်ပဲၣ်ပိာ် ထီၣ်အသကိးအခံလၢတၢ်သ့ၣ်ခသးခဲအပူၤတၢ်အတုၤဟံၣ်ဒီးထံၣ်ဝဲလၢအဖုဆ့ၣ် နီၣ်အိၣ်လၢဟံၣ်မဲၣ်ညါလီၤ. ဖုန့ၣ်အမံၤမ့ၢ်ဝဲၣ်လးယီၣ်ဘၣ်ဆၣ်ပှၤသ့ၣ်ညါဒီးပှၤ ကိးအါလၢဖုဂီၢ်ခံလီၤ. ဖုဂီၢ်ခံထီၣ်အလံၤတဘျီယီၤစဲးဝဲ, “လဲၤခိးကျိး, သုပာ်က ဟဲက့ၤဒဲးဝဲ..တဘၣ်ဂဲၤဒီနီၣ်နီၣ်တဂ့ၤ...” မိၢ်ဒဲးအာ်လီၤ, “မ့ၢ်ဖု, ပကအိၣ်တ စီၣ်ဝဲပကလဲၤ...” ဖုတတဲလၢတၢ်နီတမံၤဘၣ်. ဆ့ၣ်နီၣ်အိၣ်ယိကလံာ်ဖဲဟံၣ်မဲၣ်ညါ န့ၣ်လီၤ.

ဒီပုၤဝဲဒီသကိးသၢဂၤဆ့ၣ်နီၣ်ဖဲဟံၣ်တၢ်နၢၣ်တတီးဒီးကတိၤသကိးတၢ်ဒ်ပှၤ သးပှၤအသိးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကတိၤသကိးတၢ်ပၣ်ယုာ်ဒီးတၢ်လီၤနံၤတဖၣ်စ့ၢ်ကိး လီၤ. လီၢ်ခံကတၢ်ကိာ်ကိာ်ယဲးတဲဝဲ, “ယကတဲနၢၤလၢယဖုအဂ့ၢ်, ဖုဒိၣ်အစိပ ယီၤ (ဘၣ်အၣ်အ့ၣ်) တဖၣ်တဲလီၤဝဲလၢပှၤဟံၣ်ကိးဖျၢၣ်ဒီးကဘၣ်အိၣ်ဒီးချၢၣ်ထံ ကိ, ကဘၣ်တီၣ်ထီၣ်မၤခိၣ်ထံခိၣ်လီၤ. ယဖုမၤန့ၢ်ချၢၣ်ထံကိ, မၤန့ၢ်ဝဲအလီၤဖဲတၢ် ဖိခိၣ်, ဟံထီၣ်ဝဲဒီးလီၤတၢ်အယိလဲၤထၢထီၣ်ဟံထီၣ်က့ၤဝဲဒီးစဲးဝဲ-ကကွၢ်ယွၤဧၤ, ..မၤပီးပီးတဂ့ၤ...တၢ်အံၤပယီၤသးကထံၣ်လၢပချၢၣ်ထံကိတအိၣ်ဒီးကကျိသံ ဝဲၣ်သံဘၣ်ပှၤ, ပပျံၤဒိၣ်မး...ပနာ်နၢၤကကိာ်ဒီဘၣ်ဆၣ်ဝံသးက့ၤဘၣ်ပှၤ...” တဲဝဲ အဖုအဂ့ၢ်ဒီးနံၤသကိးဝဲသၢဂၤန့ၣ်အခါ, တမ့ၢ်လၢအဖုနၢၤဟူအတဲတၢ်အဂ့ၢ်ဘၣ်, အဖုဟဲယီၤဒီးနီၣ်လဲာ်ဂ့ၢ်, “ယတဲသုလဲၤခိးကျိးန့ၣ်သုတနၢၤဟူဘၣ်ဧၤ.” မိၢ်ဒဲးဒီး အပုၤယွၤသဖွဲထီၣ်ဆူဒီးချၢၣ်ကျိၣ်မဲာ်ကျိၣ်နါပိာ်လီၤဝဲအဟံၣ်ယီၤဖဲထီၣ်ကလံာ်တ ဘျီယီၤဆူဒီးဖိလံာ်, နီၣ်ပဲၣ်ဒူးတၢ်တဘၣ်လၢဒီးယွၤအိၣ်ခူသ့ၣ်အဖုလၢသံၣ်ဘီၣ်ပှၤ, အဖုလူၤယီၤအဝဲသ့ၣ်ဒီးနီၣ်လဲာ်ဂ့ၢ်ဖဲထီၣ်တဘီ, အလံၤခံကယွၤတခီခီနံၤတခီခီ...မ့ မ့ၢ်နီၣ်ပဲၣ်တဂၤပျံၤတၢ်အသးတအိၣ်လၢလၢအလီၤဘၣ်. ဖုလူၤပှၤတချုးနီတဂၤ ဘၣ်. ဖုက့ၤကဒါဆူဟံၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်သၢဂၤတိလိာ်သးခါနီၣ်ပဲၣ်တဲထီၣ်ဝဲ, “သုမ့ၢ်ဒီ ကနၣ်ဖုအကလုာ်ဒီးလဲၤခိးကျိးန့ၣ်ယကလဲၤပိာ်ဘၣ်ကိးသုခံကမ့ၢ်ဒိၣ်န့ၢ်ဒီးယဘၣ် ယုာ်ဘျဲမဲာ်ဘျဲနါလၢသုသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဒ်အံၤမၤတဘျီဘၣ်လီၤ. ယဲယဘၣ် က့ၤဆူဟံၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. မ့တမ့ၢ်ဆုၤကဒိၣ်ကအိၣ်ခိးလီၤဟံဘၣ်ဖုယခိၣ်...” တဲဝဲဝဲ

ကွာဆူဟံင်လီၤ. ကွာတုၤဟံင်ဘၣ်လၢအမိဘၣ်လီၤထိးဆၣ်ဆိဆၣ်အယိဝဲအါ
တၢ်တချးဘၣ်.

လၢခံတနွံတၢ်ကူၣ်ထီၣ်လၢအဂၢတမံၤလီၤ. ပှၤဖိသၣ်တဖၣ်ဟးထိးအိၣ်ယဲမိၢ်
ရၤလၢသ့ၣ်ထူၣ်ကပၤလီၤ. တမုၢ်ဒ်သိးပှၤဖိသၣ်ခဲအံၤဟးလူၤဖျိၣ်ဝဲလၢကိၣ်ထၢၣ်
န့ၣ်ဘၣ်. နီၣ်ဝဲၣ်ဟးယုၣ်န့ၣ်ကဟီၣ်ဒိတဒိဝဲၣ်လီၤယွၤဝဲပန္တဲထုးဒီးဘံပးဝဲလၢကဟီၣ်ဒိအ
ခိၣ်ထံးဝံၤဟးထိးဝဲယဲမိၢ်ရၤဒ်ပှၤဂၤအသိးလၢကရၢၢ်ဖးလၢအပူၤသ့ၣ်ထူၣ်တဖၣ်အ
ကျါန့ၣ်လီၤ. ပှၤဖိသၣ်လၢအနီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒ်တၢ်မူၢ်ကျါဒီးစီၤဖဲသ့တဖၣ်မၤန့ၣ်ဝဲအ
ဘၣ်အါတစးလီၤ. တၢ်မူၢ်ကျါၤဟဲဆူအအိၣ်ဒီးဝဲဘၣ်အီၤယကဟ့ၣ်နၤတၢ်ထုးတ
စးဟဲပိၣ်ယခံ-လဲၤပိၣ်ဝဲအခံဒီးအတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤတပျီၣ်ထုးဟဲဝဲလၢပိၣ်ပူၤလီၤ.
ဖဲအဝဲမၤန့ၣ်တပျီၣ်ထုးန့ၣ်မ့ၢ်လၢအထုးယွၤဘုးတၢ်ဂ့ၤမးအယိမၤန့ၣ်ဝဲယဲမိၢ်ရၤတ
ဘျးဘၣ်လီၤ. တုၤတၢ်ထုးလီၤစ့ၤဒီးလဲၤယုၣ်ကဒီးဝဲဘၣ်ဆၣ်တုၤအဘျီအါတဘျီလဲၤ
ယုၣ်ဝဲတဘျီလၢဘၣ်. လဲၤယုၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢစီၤဖဲသ့ဒီးမၤဝဲအလဲၤဟံးန့ၣ်အီၤဖဲအ
ထံၣ်ဟံပှၤကစၢ်ဟဲဝဲအလီၤန့ၣ်လီၤ. အဘျီအါစီၤဖဲသ့မၤယုၣ်အီၤတမုၢ်လၢဘၣ်ဒီး
လဲၤဝဲလၢအကစၢ်ကစီၤတၢ်ဖဲတၢ်မူၢ်ကျါၤအဒီးဖိလၢဒီးဘၣ်လၢတၢ်မူၢ်ကျါၤအမိၢ်
ထါထၣ်အဖိလၢဒီးအတၢ်ပြီၤလီၤဘၣ်အီၤလၢသဘျီၣ်ထံအယိဘၣ်ကွၢ်ယုၣ်ဆူအ
ဟံၣ်လုၣ်ထံလုၣ်နီၣ်ပံၤကွံၢ်ခိၣ်လၢအချ့လီၤ.

ဖဲနီၣ်ဝဲၣ်အတီၤထီၣ်လဲၤမၤလိတၢ်လၢတၢ်လီၤအဂၢတတီၤအခါသ့ၣ်နီၣ်ဘၣ်
ကွၢ်ဝဲအသဝီဒိၣ်မးလီၤ. သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဘၣ်အသကိးလၢအဟးထၢအိၣ်ခွဲၣ်ဖိ. တရံး
ဖိ, ထံမိၤတၢ်သၣ်ဒီးအီၤတဖၣ်, အသကိးလၢအလဲၤလီၤလုၣ်သကိး, ပီၤသကိးထံ
ဒီးအီၤလၢထံကျိပူၤတဖၣ်ဒိၣ်ဆံးပြဲသ့ၤယုၣ်ဒီးပှၤသးပှၤတဖၣ်လီၤ. ဖဲအအိၣ်မၤလိ
ဒီးတၢ်လၢသဝီအခါအသကိးဖိတဖၣ်အဟံၣ်န့ၣ်လဲၤတုၤလဲၤဟးဘၣ်ဝဲကိးဂၤ, ဂဲၤ
လိာ်ကွဲ, အိၣ်မၤဆွံဒီးဝဲသကိးတၢ်န့ၣ်လီၤ. အသကိးဖိတဖၣ်စ့ၢ်ကိးဟဲဟးလိာ်ကွဲ
ဘၣ်လၢအဟံၣ်လီၤ. တဘျီဘျီအဝဲကွံၢ်စိယီၤတၢ်ဆူအသဝီကစၢ်ကလိတကပၤ
တၢ်အၢၣ်ဒိကိၣ်လိၣ်တဖၣ်လီၤကံးသိဖိအိၣ်အဆၣ်လဲၤဝဲၤလဲၤဝီၤကဒ်ကဒါဟးမၤ
ကွံၢ်ကဲထီၣ်ကွၢ်လၢတၢ်အဂၢတမံၤ, အတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်ဒ်ကွံၢ်ဆူအံၤဆူဘးဒ်

တၢ်အၢၣ်အသိးတၢ်သယုၢ်သညိလီၤဘၣ်အီၤဒီးအမၢ်ထံလီၤယုၤလၢအဘိးပၤတဘိတဘိအိၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အတၢ်အဲၣ်အလီၢ်အိၣ်ဆိးထံး, အတံၤသကိး, အပှၤသဝီဖိတဖၣ်ဒီးအတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်လၢသုၣ်လၢသးတဖၣ်ပှၤတသ့ၣ်ညါန့ၢ်အီၤနီတကၢဘၣ်. မ့ၢ်လၢအဘဲအိၣ်မူဖျါဒ်ပှၤသုၣ်ဖဲသးညီတကၢအသိးအမၢ်ညါအဘဲမ့ၢ်ဒီးဒ်ပှၤသးန့ၣ်တဆံဘျဲၣ်ဖိတကၢအယိန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဂၢ်လၢအလဲၤအိၣ်ဝဲဒီးအီၤတကၢန့ၣ်မ့ၢ်ပှၤတသဝီယိဒီးအီၤလီၤ. တဟါန့ၣ်မ့ၢ်ဂၢ်နီၤဒါတဲအီၤ, “တၢ်မူၢ်ကျူၢ်သံနသ့ၣ်ညါခါ.” နီၢ်ဝဲၣ်ဖုးဘၣ်အသးလီၤကၢ်ဒ်လီၤဖုးဘၣ်အီၤအသိးလီၤ. မ့ၢ်ဆုၣ်ထီၣ်တန့ၢ်ထီၣ်ကွံၣ်ဝံၤဟါဒီလီၤက့ၤလ့ၢ်ဆူအဟံၣ်တပျံၤတၢ်နီတမံၤဘၣ်. က့ၤတခီခီကွံၢ်စိယီၤမ့ၢ်လီၤဂီၤတခီခီ, တၢ်ဒုၣ်စၢၤခံန့ၣ်ရံၣ်ကျဲန့ၣ်က့ၤဝဲယံၢ်အမံးနံးယံၢ်ဆံဒီးတုၤဆူအဟံၣ်လီၤ. က့ၤတုၤသံကွံၢ်အမိၢ်, “မိခါ, တၢ်မူၢ်ကျူၢ်သံဘၣ်မနုၤလဲၣ်. အဆိးကွၢ်လဲၣ်.” အမိၢ်တဲအီၤ, “အနၢ်ဒါနၢ်ဆါနးဒိၣ်မးအယိသံဝဲလီၤ.” ဟံလီၤထၢၣ်ဝံၤလ့ၢ်ကဒီးဆူတၢ်မူၢ်ကျူၢ်အဟံၣ်လီၤ.

ပှၤလဲၤဆုၢ်လီၤကွံၢ်ဆူအသ့ၣ်ခိၣ်ဝံၤလံ. အိၣ်က့ၤဒ်လၢပှၤဟဲဆိးသီလီၤ. မ့ၢ်န့ၢ်ဒီပှၤဆိးသီအခါပှၤမၤအအိၣ်မ့ၢ်ဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤဖိအိၣ်ထိးညၣ်ဒီးတကွံၣ်ဒုၣ်ခုၣ်လီၤကဘးလီၤအိၣ်က့ၤထဲတကွံၣ်ဒုၣ်အသးဘၣ်ဆၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤတနီၤဒုၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်လၢပှၤသံအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဝဲတဘျီဘၣ်. စံးစ့ၢ်ကိးဝဲလၢ, “ပှၤအိၣ်န့ၣ်ပှၤသးပှၤနီၣ်တၢ်ဆူၣ်လီၤ.” မ့ၢ်မ့ၢ်အဘဲတခီတၢ်သုၣ်ဝံၤအသးဒီးမ့ၢ်စ့ၢ်, တံၤသကိးလၢအသံသဒ်ကွံၢ်အီၤတကၢဟဲက့ၤလူၤဝဲအစိၣ်တချုးဘၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဟံဖျါထီၣ်အတၢ်အဲၣ်တၢ်သးအိၣ်ဘၣ်အတံၤသကိးဒီးအဟံၣ်ဖိယိဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လဲၤမၤလိတၢ်လၢတၢ်လီၢ်အယံၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဖီၣ်ဘၣ်အသးဒိၣ်မးလီၤ. အတံၤသကိးတဖၣ်အမိၢ်အပၢ်တမၤန့ၢ်ဆီၣ်ခံအီၤမးလဲၣ်. ဒိၣ်ထီၣ်မၤလိတၢ်လၢသဝီပှၤတုၤအတံၤလၢကိးမၤစၢၤက့ၤအမိၢ်အပၢ်လၢတၢ်ထူစံၢ်လီၢ်ပှၤ, တၢ်ဖဲးခုးဖဲးသံၣ်, တၢ်သုၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်, တၢ်ဘျီတၢ်ဖိၣ်လၢတဟံၣ်ဂီၢ်တဒးဂီၢ်-တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်ဒိၣ်န့ၢ်အန့ၣ်နယုကဘၣ်ခါ. တၢ်အ့ၣ်လီၢ်ဆိးကွၢ်လီၢ်တအိၣ်, တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဘျီတဖျါတမုၢ်တအိၣ်-တၢ်ကလုာ်ကလီၤတအိၣ်, တၢ်အဲၣ်ပှၤအဲၣ်ဝဲ, အဲၣ်မိၢ်အဲၣ်ပှၤ,

တၢ်ဟံၣ်ကဲမိၢ်ဟံၣ်သရၣ်သမၤအိၣ်လၢအိၣ်ပွဲၤလီၤ.” အဝဲအံၤမ့ၢ်နီၣ်ဝဲၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တမံၤဖဲအသ့ၣ်နီၣ်သးသယုၢ်ဆၢထံၣ်ဘၣ်အဟံၣ်အယီၤအမိၢ်အဟံၣ်ဖဲအအိၣ်ယံၤလၢတၢ်မၤလိအဂီၢ်အခါန့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤအဝဲဘၣ်ဆိတလဲအိၣ်ကွဲၤယံၤဒိၣ်န့ၢ်ဒီးလၢညါဖဲကွၢ်စိယီၤဝဲအသဝီကစၢ်ကလိယံၤလၢတဖျါဘၣ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လဲၤမၤလိတၢ်ဒီးအဝဲၢ်ဖါသူလၢတၢ်လီၢ်ယံၤ, ဖဲတၢ်ကီၢ်ခါကဘၣ်ဟဲက့ၤဟးဆူဟံၣ်အခါသးခဲဒိၣ်မးလီၤ. ကတဲာ်ကတိၤထီၣ်အသးလဲၤဆူဟံၣ်မိၢ်ညါတက့ၢ်က့ၢ်ဟံၣ်လီၢ်ခဲတက့ၢ်က့ၢ်ပွၤဒီးတၢ်နံၤတၢ်အူလီၤ. အမ့ၢ်ဂၢ်တဲအီၤ-တၢ်လၢပှၤနံၤန့ၣ်ပှၤဘၣ်ဟီၣ်လီၤ. တဘၣ်နံၤအါအါတဂ့ၤ. ဆိကမိၣ်ဝဲ, “ယသးခုအယီၤယနံၤလီၤ. မ့ၢ်တၢ်ဟဲထီၣ်လၢယသးပှၤလီၤ. ဘၣ်မနုၤအဘၣ်ကတိၤယၤတၢ်ကတိၤလၢအခိပညီတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လဲၣ်.”

ဟဲက့ၤဝဲဒီးအဝဲၢ်ခွါစးထီၣ်လၢဂီၢ်ခိယုန့ၣ်ရံၣ်, ဒီးထီၣ်သိလုၣ်, ကဘီ, ကဘီဖိတဆိဘၣ်တဆိတုၤက့ၤတၢ်လီၢ်လၢအလဲၤအိၣ်ကွဲၤလၢညါဝံၤကဘၣ်က့ၤဆူအဟံၣ်လၢခိၣ်လီၤ. ဖါသူက့ၤအိၣ်ခိးအီၤလၢကျဲတီၤအခါအဝဲဟးလူၤကတိၤဒီးတၢ်ဒီးအသကိးလၢအအိၣ်သကိးဘၣ်ကွဲၤဒီးအီၤအိၣ်တတိၤယီၤဒီးအီၤလၢညါတဖၣ်တနီၤန့ၣ်လီၤ. အသကိးမုၢ်အကျါတဂၤတဲအီၤ, “နဟဲက့ၤခဲအံၤနကထံၣ်ဘၣ်လၢနဝဲၢ်ခွါဝဲလဲၣ်.” “ယဝဲၢ်ခွါဘၣ်မနုၤလဲၣ်.” “နဝဲၢ်ခွါလီၤအုးထံနတသ့ၣ်ညါဘၣ်ခါ.” ယတသ့ၣ်ညါတၢ်နီတမံၤဘၣ်. တမ့ၢ်ပျၢ်လဲၣ်.” ကတိၤတၢ်ဝံၤဟဲက့ၤလူၤက့ၤဝဲအဝဲၢ်ဖါသူလီၤ. တသံကွၢ်ဝဲတဘျီယီၤဘၣ်. ဖဲအဟဲက့ၤခိစံာ်ပျီအခါသံကွၢ်ဝဲ, “သူဧၤ, ပှၤတဲလၢဖါလၢလီၤအုးထံန့ၣ်မ့ၢ်အနီၢ်ကီၢ်ခါ. ကမ့ၢ်ပှၤတဲကမ့ၢ်တၢ်လီၤခါသၢၣ်.” ဖါသူတဲအီၤ, “အနီၢ်ကီၢ်လီၤ. ဟံၣ်နသးမုၢ်မုၢ်တက့ၢ်. ပတၢ်အိၣ်မူအံၤမၤအသးဒ်ဘျီမုၢ်ပစီၤလၢမုၢ်ဂီၢ်ဒီးလီၤမၤကွံာ်ဝဲဖဲမုၢ်ကီၢ်ဆါဆဲးအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.” “နလဲၤအိၣ်ကွဲၤတပူၤယီၤဒီးယၤဘၣ်မနုၤနတတဲယၤလဲၣ်.” “ယဲစ့ၢ်ကိးအခိၣ်ထံးယတသ့ၣ်ညါတၢ်နီတမံၤဘၣ်. ယသ့ၣ်ညါလၢဖံကွဲးလံာ်ခိဖျါလံာ်တးန့ၣ်တမ့ၢ်အကွဲးလံာ်ဆူပအိၣ်ဘၣ်. ဖဲယထံၣ်ချးပှၤဖးလံာ်ဒီးကတိၤလိာ်သးတၢ်ကသွံကဖးန့ၣ်ယကွၢ်လီၤဆီဘၣ်ယၤလီၤ. ယသ့ၣ်ညါလၢစီၤထီၣ်အိၣ်လၢပှၤကျါအယီၤကသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဖဲယသံကွၢ်အီၤန့ၣ်အဝဲတဲလၢတၢ်တလီၤဆီနီတမံၤဘၣ်. ကမ့ၢ်ပှၤတဲအီၤ

လာတဲတဂ္ဂါလီၤ. ယံာ်ယံာ်ဒီးယသးတစူၤလာၤအယိယလဲၤယုက္ခါတဘၣ်ယလိာ်န့ၣ်
ယသးဒီးဟ်မာသးလာယကလူၤဖျးသံအိၤအယိအဝဲတဲဖျါထီၣ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ
လာၤဖါလါလီၤအုးထံအဂ္ဂါလီၤ. ယကတဲန့ၤယတဲတထီၣ်ဘၣ်. ဖဲနကဟဲက့ၤဘၣ်
အခါန့ၣ်သုးခုအယိယတအဲၣ်ဒီးမာဟးဂီၤနတၢ်သးခုစ့ၢ်ဘၣ်. ယသါကတဲန့ၤ
လာကဘီပူၤအခါဒီၣ်တဲတထီၣ်ဘၣ်. ယပူၤဒီးမဲာ်ကးသူသူလာယကဟီၣ်န့ၣ်အ
ဂီၢ်လီၤ.”

“ယကဘၣ်စးထီၣ်တဲန့ၤလဲၣ်. အခါဖဲလဲၣ်ယဆိကမိၣ်တဘၣ်ဘၣ်. ခဲအံၤ
မ့ၢ်လာနသံကွၢ်ယၤအယိယတဲန့ၤလီၤ. တဘၣ်သူၣ်အုးသးအုးဒိၣ်လာၣ်ကဲာ်ဆိးတ
ဂ္ဂါ. မ့ၢ်တနံၤပကဘၣ်ပိာ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိးအခံလီၤ.” တဲဒ်လဲၣ်တဲ-နီၢ်ဝဲၣ်ကွၢ်ကျဲတဖျါ
လာၤဘၣ်. ဘၣ်ကျဲးစးဘၣ်လီၤဆဲၣ်ကွၢ်အမဲာ်ထံဒီးခါထီၣ်ခိၣ်လာတၢ်သးအုးဒိၣ်
ဒိၣ်ကလဲာ်အပူၤလီၤ. သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တၢ်အကလုာ်ကလုာ်အကျါသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ယုာ်ဝဲ
တၢ်ကတိၤလာအမ့ၢ်, “ပုၤနံၤအါ, ပုၤဘၣ်ဟီၣ်” န့ၣ်လီၤ. က့ၤတုၤဟံၣ်ထံၣ်ဘၣ်ဝဲ
အမိၢ်အပါဒီးအဖံသးပုၤလိးဆံသးန့ၣ်တဂၤအိၣ်ခိးသဂၢ်အခိၣ်လာတၢ်မာ်လီၤသပုၤ
အပူၤခီဖျါအတဟဲက့ၤထံၣ်ဘၣ်လာၤအဝဲဒိၣ်ဖါလါဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဆါကတီၢ်ခဲအံၤမုာ်ဝဲၣ်မ့ၢ်ပုၤသးပုၤနီၣ်တၢ်ဆူၣ်ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီး
တၢ်လဲၤခီဖျါတဖၣ်အံၤသးပုၤနီၣ်ဝဲတန့ၢ်နီတဘျီဘၣ်. အနီၢ်ဆဲးခါဟံၣ်ဖိယိဖိအိၣ်တ
ဆံခံဂၤ, လဲၤပူၤကွၢ်တဂၤဘၣ်တဂၤခဲအံၤအိၣ်က့ၤထဲအဒိပုၤဝဲၣ်ယုကလီၤ. အိၣ်တုာ်
ဒိပုၤဝဲၣ်ယုကန့ၣ်တအိၣ်လာၤလာဟံၣ်တဖျါၣ်ယိၣ်လာညါဘၣ်. မ့ၢ်လာထီၣ်ပုၤထီၣ်
ယူၤလံာ်ပုၤလံာ်ယူၤအယိထီၣ်ဖိနီၣ်လံာ်အိၣ်လာအကစၢ်ဟံၣ်ယိၣ်ဝဲလီၤ.

တံၤသကိးသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးထံၣ်လိာ်ဒီးသးတနီၤတထံၣ်ဘၣ်လာၤဖးယံာ်အိၣ်
တနီၤလီၤ. မ့ၢ်အလဲၤဖျါက့ၤဆူလဲၣ်ဖဲလဲၣ်တဲတဘၣ်ဘၣ်. ဆါတုၤကဒါက့ၤဆူနီၢ်
ဆဲးဖိသၣ်ခါအကတီၢ်ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်တၢ်တမံၤလာပုၤက့ၤတုၤကဒါက့ၤတသ့နီတဂၤ
ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မိၢ်ပံၤဖဲဖုအတၢ်ဆဲးတၢ်လာတၢ်အိၣ်မူလာအဂ့ၤတဖၣ်ကသ့ၣ်
နီၣ်ဒီးအိၣ်မူထွဲဝဲထီၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ.

ပမ္ပူပပုဂ္ဂိုလ် အတော်မာလိပ်ပိလီ

လာ-စီထူစီ, နီဂံ (၁) တီထီကို, မဲလးအူဒဲကဝီ

U မိပ်ပံဖုလအလဲပူကွံာ်ပုသုာ်တဖုာ်မုာ်ပုလအအဲာ်တုာ်တုာ်ခုာ်
ဒီးမာကလုာ်အိာ်ကစု, မုာ်ပုလအအဲာ်တုာ်တုာ်ကုာ်သုာ်တ
အိာ်ဘုာ်ဆုာ်သနာ်ကုအဲာ်သုာ်တဖုာ်တုာ်တုာ်ကွံ, တုာ်ပူတုာ်ဖိး, တုာ်ဖိးသကိး
မာသကိးလဲပုာ်ကုပုာ်အိာ်ဝဲလအဲာ်သုာ်အသီးအကျါ, ဟံးဃာ်ကံာ်ကျါဝဲလုာ်
လာ်ထူသနူတုာ်ဆဲးတုာ်လာဒီးဟံးဒိာ်ဝဲလုာ်ဖိထီဖိဒီးအါတက့ာ်မုာ်ပုလအမာလုာ်
အုာ်ထီသုကိးဂးဒီးလီ.

ဒိတုာ်သးဝံာ်ဖိတယုာ်စံး, “ပမိပ်ပံဖုလအလဲပူကွံာ်ပုလုာ်ဒိာ်ပုဒိာ်ဝဲ
လာပဂီ, မိပ်ပံဖုသုာ်စါ, သုတုာ်ကတိတဖုာ်လာသးကံာ်ပူဆိမိာ်, ဆိမိာ်ကုတ
လာ်”, ဒိတုာ်သးဝံာ်ဖိတယုာ်အံးစံးဘုာ်ပုအသီးမိပ်ပံဖုလပုလအညါတဖုာ်မုာ်
တအိာ်မူကုလအပသီးပကျါဘုာ်ဆုာ်အလုာ်အလာ်အသကဲာ်ပဝးလအဂုသုာ်တ
ဖုာ်လီစါဝဲလာပပုကလုာ်အကျါတုာ်မုာ်မဆါတနီအံးလီ. ပပုကလုာ်လာက
စါခံကလိကျါတဖုာ်ဟံးဃာ်ကျါဒီးပမ္ပူပပုဂ္ဂိုလ်အတုာ်ဝါလုာ်လာ်ထူသနူဒီးမာ
လုာ်အုာ်ထီသုဒီးဝဲတနီလီ. မုမုာ်ပပုကလုာ်လာဒဲကဝီပုသုာ်တဖုာ်တုာ်တနီ
မုာ်ပုလံလူကျါဆုါ, ပုမထီမရဲာ်ဖိတနူပာ်နာ်ဘုါကုတုာ်ဖိးအိာ်မအိာ်အဂု
အကျါလါဘုာ်. တနီနီဒုးဒီးတသုာ်ညါ, ဘုအထုာ်ဒီးတထံာ်ဘုာ်, ကုာ်သုာ်
တသု, ဖဲးဒုးတဘုာ်, ဃာဘုတသု, ဂုဘုတဘုာ်, ယီဆါတလီ, ထီဆါခိာ်

တတ်ဘဉ်. မလုအုဉ်ထါတသ့ဒီးလုလံထူသနူလီၤဘျာကွံာ်ဝဲလၢကလုာ်ဂၤအကျါလၢာ်ယဉ်ယဉ်လံလီၤ.

ပမုံပုဂံလၢကီၤတဖၣ်အိၣ်ဒီးထံခိၣ်ကီၤကစၢ်, စကီၤစဘါ, ဒိကန့ၣ်ဝဲသ့ၣ်က့သးပုၤကလုာ်အိၣ်ဒီးတၢ်ယူတၢ်ဖိးမၤသကိးတၢ်လၢတၢ်သးတဖျါၣ်ယီလီၤ. ပမုံပုဂံတဖၣ်အါတက့ၢ်လုာ်အိၣ်အသးသမူလၢတၢ်မၤဒုးမၤသံၣ်ဒီးထူစံာ်လိာ်ပွဲၤတဖၣ်လီၤ. ဟံးယာ်ကၢ်ကျါဝဲအတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, တကူတသိးနါစါကလုာ်ဂၤအကူအကၢဘဉ်. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ဝဲဘဲဒီးထါကူထါကၢဝဲ, ထါဆ့ထါယဉ်လၢတမံၤတပျီဟံာ်ဖိယီဖိအဂီၢ်လီၤ. မုံပုၤလၢတူၢ်တံၤတူၢ်တမံၤသ့, ယုအိၣ်ယုအိမံၤန့ၣ်နီၤလီၤအိၣ်လိာ်အသးအိၣ်ဝဲဒ်သိးသိးတအ့ၣ်လိာ်ဆိးက့လိာ်အသးဘဉ်. တၢ်သီၣ်ဝံသဲကလၢလၢတဂၤဒီးတဂၤအဖီခိၣ်တအိၣ်စ့ၢ်ကိးဘဉ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ပဝဲခဲအံၤတဖၣ်ပတၢ်အိၣ်မူတဒ်သိးစါလၢာ်ထးလၢၤဘဉ်. ပမုံန့ၢ်ဟူသ့ၣ်ပိာ်ဒီးပလူၤပမုံန့ၢ်ဟူဝဲပိာ်ဒီးပလူၤလီၤ. ပတဆိကမိၣ်ထီၣ်လၢပမုံပုဂံအတၢ်မၤလိာ်ဘဉ်. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤအယီသးအိၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်က့ၤယဲဘဉ်ယးပမုံပုဂံအတၢ်သီၣ်ဖိသီၣ်လံၤဒီးအတၢ်မၤလိာ်ပိာ်လီၤတဖၣ်လီၤ.

ပမုံပုဂံစံးဝဲဒ်အံၤ, ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်စၢ, အိၣ်ဒီးဒီနူၤဒီန့ၢ်ကန့ၣ်ထံကန့ၣ်ဆးတၢ်တက့ၢ်. နီၢ်ထွံၣ်စီထိးခွၢ်ကတုၤဝဲဒ်ဘူးထီၣ်ဝဲလံလီၤ. အိၣ်ချၢၣ်သၣ်ကမဲၤချၢၣ်ဒုတဂၤ, အိၣ်ချၢၣ်သၣ်ဒီးကန့ၣ်ချံသဲတက့ၢ်. တုၤပိမံၤပိထၢန့ၢ်လီၤဝဲဆူပုၤကညီအပူၤန့ၢ်ကဲထီၣ်ဝဲဒ်နီၢ်ထွံၣ်စီထိးလီၤ. တၢ်ယူတၢ်ဖိးတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံာ်တအိၣ်လၢၤဘဉ်န့ၢ်ပုၤကအ့ၣ်လိာ်သးဒီးဒုးလိာ်ယၢလိာ်အသးလီၤ. ပုၤဒီပုၤဝဲ, ပုၤဟံာ်ဖိယီဖိကဒဲကဒဲကထီၣ်လိာ်က့ၤအသးလီၤ. တၢ်အမုၢ်အခုၣ်တအိၣ်လၢၤဘဉ်. ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်စၢ, ပုၤကအဲၣ်တၢ်ကလုာ်ကလီၤ, တၢ်တလီၤတဆိးဘဉ်န့ၢ်ကအါထီၣ်ဂီၢ်ထီၣ်ဝဲဒ်လီၤ. ပုၤအမဲာ်ကခံးန့ၢ်ကဝုၤလၢပာ်တသ့ၣ်ညါလၢၤဖိ, ဖိတသ့ၣ်ညါလၢၤမိာ်, ပုၤတသ့ၣ်ညါလၢၤဝဲ, ဒဲၣ်တသ့ၣ်ညါလၢၤမံၤပုၤ, မံၤပုၤတသ့ၣ်ညါလၢၤမာ်ဘဉ်န့ၢ်လီၤ. ပုၤကမၤအသးဒ်မဲာ်တဲးလဲးသးလီၤလိာ်အသးလီၤ. ပုၤကဘဉ်တၢ်ပျိးန့ၢ်တွံၢ်န့ၢ်အီၤဆူတၢ်ဒုၣ်ကဲးဒုၣ်လိာ်အတၢ်သ့ၣ်လီၤသးကွံာ်အပူၤလီၤ.

ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်ဧၤ, ပလီၤသုးဒီးထၢၣ်လီၤဝီၤလီၤသုးထံထံဆးဆးတက့ၢ်.
မိာ်စံၣ်မိာ်လိာ်ကနုာ်လီၤဆူပှ်အပူၤ, နီၣ်လီၤနီၣ်ပျီၣ်ကဟံၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်, ကဟးလံၣ်န့ၣ်လီၤ
န့ၣ်တၢ်ဒီးကဟးမၤကဒံကဒါပှ်သးလီၤ. ဝံဒဲၣ်, ကိာ်ဒဲၣ်, ဝါဒဲၣ်, ပၤဒဲၣ်ထံ,
ကလုာ်ဒဲၣ်တက့ၢ်. တၢ်သီၣ်လၢအံၤသီၣ်လၢဘးန့ၣ်ဝံၣ်ထီၣ်ခိၣ်ဆဲထီၣ်န့ၣ်တက့ၢ်,
လူၤအိၤယီၢ်အိၤတက့ၢ်. တၢ်လၢအသံန့ၣ်ပှ်အဂ့ၢ်, တက့ၢ်န့ၣ်ပှ်အဝါန့ၣ်ဟးဆွဲးအိၤ
တက့ၢ်. ဟံးန့ၣ်တၢ်ဂ့ၤဒီးကွၢ်လိာ်တၢ်အဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. သ့ၣ်ဆီၣ်ယုာ်သးဆီၣ်ယုာ်လၢ
တၢ်အအပူၤတက့ၢ်.

ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်ဧၤ, ထံကလဲၤလၢအရံးကီၢ်ကလဲၤလၢအဝီအယိပုၤကဟဲက့ၢ်
လၢဒုၣ်ဝဲၣ်ကဟဲက့ၢ်လၢဒါလီၤ. မၤဒီးဝဲၣ်, ဖိဒီးပံၤ, ပုၤဒီးဝဲၣ်ကထီၣ်ဒါလိာ်အသးလီၤ.
ကသံသ့ၣ်မိၤကုၤလိာ်အသးလၢအလီၤသအုးသပျီၤဒိၣ်မးလီၤ. တၢ်ဝံၣ်တၢ်ကၤက
အိၣ်ထီၣ်ဒီးပှ်ကဖျိၣ်လီၤလၢတၢ်ဝါသၢမံၤလၢအမ့ၢ်ဝဲမ့ၢ်, အံၤသ့ၣ်ဒီးဘဲန့ၣ်လီၤ. ပှ်
ဘၣ်နီၤလိာ်သးအံၤသ့ၣ်လၢတယၤလၢအပူၤလီၤ.

ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်ဧၤ, စီၤဘီလံလူၤကဟဲပှ်ကဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တၢ်ဝံၣ်တၢ်ကၤ,
တၢ်သုၣ်ဝံၣ်သုၣ်စ့ၤန့ၣ်လီၤ. တုၤစီၤဘီလံလူၤဟဲန့ၣ်တၢ်ကယံးဘုကယံးမ့ၢ်အယိဖံး
ယဲာ်တၢ်, ဖံးကုာ်တၢ်, ဖံးလီၤခိၣ်ဆၢၣ်ကျၢၤကျၢၤတက့ၢ်. ထါမံးဝဲ,

တၢ်ကကၤဘီလံလူၤဟဲ,

နကကူၣ်ယုၤနီၣ်ဒဲလဲၣ်.

တၢ်လၢဘီလံလူၤန့ၣ်မ့ၢ်သံမိာ်ပိၤတကလုာ်လီၤ. တုၤအလီၤလံန့ၣ်တနၤမ့ၢ်ယိအတီၢ်
ပှ်အိၣ်တူၢ်ကွံာ်ဘုခဲလၢာ်လီၤ.

ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်ဧၤ, နီၣ်ဝါဆဲးဖျိန့ၣ်လူၤအိၣ်ဖဲအကြးတက့ၢ်. ကျိၣ်ပကန့ၣ်လၢ
အသီၣ်စ့ပကန့ၣ်လၢအသဲတက့ၢ်. ပှ်ဖျိၣ်လဲၤတၢ်လၢယဲာ်ကနူၤပှ်ကဲဒိၣ်လဲၤတၢ်
လၢယဲာ်ကန့ၣ်လီၤ.

ကြါကြါမ့ၢ်ပှ်လီၤကုၤကြါ,

စ့ပဲၤကုၤဘုတပဲၤကုၤ.

ဆူးလီးခိပ်ဒီးမအိပ်ကစုဒုတကွါ၊ ဘုကစါန့ၣ်အိပ်လၢစါခိပ်၊ စုကစါန့ၣ်အိပ်လၢ
စါလၢလီၤ။

[illegible]

ပှၤလၢအန့ၣ်လီၤအသးန့ၣ်ကလီၤတီၤဝဲဒၣ်လၢဘၢကွီၤလီၤ. သ့ၣ်လၢန့ၣ်လီၤ
 တၢ်ဒၣ်ဖဲအခိၣ်ထံးလီၤ. ပှၤထီၣ်သ့ၣ်သ့န့ၣ်လီၤတၢ်သံလၢသ့ၣ်ခဲးပှၤပီၤထံးသ့န့ၣ်
 လီၤအးသံလၢထံးလီၤ. ကွဲးန့ၣ်လီၤအးသံလၢအစီၤဒီးတရူးမၢ်ထီၣ်န့ၣ်ကွီၤလီၤက့ၤအ
 ကီၢ်ဒၣ်ဝဲအယီၤပလီၤသုးတက့ၢ်. သ့ၣ်လၢအတၢ်န့ၣ်ကလံၤန့ၣ်အလၢၣ်လီၤပှၤအ
 ခိၣ်ထံးလီၤ. ပဒိၣ်န့ၣ်ပှၤ, ပှၤအိၣ်ဒီး-ပဆံးန့ၣ်ပှၤပှၤဆံးန့ၣ်ဒီးပှၤအိၣ်ဒီးဝဲဒၣ်လီၤ.
 ထံတၢ်ပီၤလီၤထွံးန့ၣ်တဘၣ်အလီၤကိးဘျီဒီးဘၣ်.

လၢတၢ်န့ၣ်အယိတချူးပအိၣ်တၢ်န့ၣ်ပဘၣ်အူသုၣ်ဒီးတချူးပကတိၢ်တၢ်န့ၣ်ပကဘၣ်ဆိကမိၣ်အီၤထံဆးဆးလီၤ. ပအူၣ်တၢ်မ့ၢ်ဘျးန့ၣ်ပယူၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ပအိၣ်တၢ်မ့ၢ်အါန့ၣ်ပအူၣ်အါဝဲလီၤ. တၢ်ပအူၣ်အါတလၢန့ၣ်ထွံၣ်အိၣ်တလၢၣ်ဘၣ်. ပတၢ်ကမၣ်အါလၢပကတိၢ်တၢ်အါအယိလီၤ. အယိတၢ်သုးတက့ၢ်. ပထုထံမ့ၢ်တဘၣ်လၢၢ်ခိၣ်န့ၣ်ပကိးနါထံတဖၣ်ဘၣ်. ပမၤတၢ်မ့ၢ်တဘၣ်တၢ်ထံတၢ်တီအသးန့ၣ်ပဘၣ်ဆိၣ်ဂ့ၤတသ့ဘၣ်.

ဖိသုဉ်လံသုဉ်ဧတာၣ်စူမုၢ်ဘဉ်ယီၤမုၢ်သုန့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကထီၣ်လါဒီးဘုကထီၣ်

ဟုကွာဝဲလီ၊ ယုတၢ်အာတဂ့ၤ၊ မၤတၢ်ဂ့ၤတက့ၢ်၊ တၢ်အာအိၣ်ဘူးဒီးပုၤလၢပစုစုပစုထွဲမၢ်ညါလီၤခံလီၤ၊ ပတကိးအီၤဒၣ်လၢ်ကျၢ်ဃီၤပုၤလီၤ၊ ပမ့ၢ်ယုၤသံၣ်ဒီးဝံၤပစုန့ၣ်ကဟဲယုၢ်ဆူပအိၣ်ဒီးသိးဆိဘံၣ်ယုၢ်ဆူအမိၢ်အအိၣ်လီၤ၊ ဟးဆွဲးတၢ်အာမၤတၢ်ဂ့ၤ၊ ဟံးန့ၢ်တၢ်ဂ့ၤဒီးကွၢ်လိတၢ်အဘၣ်တက့ၢ်၊

သုအဲၣ်တၢ်ထၢဘၣ်ထၢဘၢ၊ သုမံၤအိၣ်ခံယုၢ်သၢယုၢ်ဒီးသုဆဲးဆူၣ်မၤဘၢသံၣ်သုၣ်မိၤကုၤတၢ်အယိ၊ သုခိၣ်တိသုၣ်တရၢမၢ်ခးလံးဟ့ၣ်၊ သုကွဲၤကတၢ်ဟုသးလၢ်န့ၣ်လီၤ၊ နီၣ်လီၤကွၢ်သုသးတက့ၢ်၊ သုကဲထီၣ်ပုၤတဝဲၣ်နးစ့၊ ထီၣ်ကံၢ်ဆိမံၤ၊ ထီၣ်ဆံၣ်နါဒီးတၢ်မၤနၢၤအိၣ်ဃီၣ်သုလၢသုတပလီၤသးအယိလီၤ၊ လီၤလိၣ်သရၣ်သးကဲသရၣ်ထဲတကၢဇိၤတဂ့ၤ၊ ခိၣ်အဖျၢၣ်တဆံတၢ်ကူၣ်အါန့ၢ်ခိၣ်တဖျၢၣ်လီၤ၊ ကိၣ်ပုၤတဆူကိးဖူးတဒိၣ်ဒီးခိၣ်သုၣ်ယံတဖျၢၣ်တနၢၤတၢ်ဘၣ်၊ သုမဲၣ်တဝးခိၣ်သးတဝးကစၢ်ဘၣ်၊ သုခိၣ်ထံဘီၣ်သးနါပုၤဘူ၊ မဲၣ်ချဲတကယၤထံၣ်တၢ်အါန့ၢ်မဲၣ်ချဲခံတိၣ်လီၤ၊ ဆီၣ်အါဘၣ်ဆီၣ်ပံၤ၊ ဆါအါဘၣ်ဆါကျၢၤ၊ ဝၣ်တဘိတဘိထံ၊ ပုၤတကၢတဝံၤတၢ်အမံၤဘၣ်၊ ကတိၤတၢ်ထဲတကၢဇိၤတဂ့ၤ၊ ပုၤတနူကျူတဘၣ်သွဲန့ၣ်လဲၤကဟံၤအီၤတဂ့ၤ၊ ယီၤတလံၣ်ဝၣ်ထီၣ်တဂ့ၤ၊ မၤအါမၤနးမုၣ်ကမဲဖိၣ်ယဲတဂ့ၤ၊ မ့ၢ်လၢသုနီၣ်ကုၣ်တၢ်ဒိကန့ၣ်တအိၣ်ဒီးလိၣ်သုသးအယိသိၣ်ဂဲၤလီၤဘၣ်သုခိၣ်ဖၣ်ဆါလီၤဘၣ်သုချၢလီၤ၊ သုယုၢ်သုယီၤဘၣ်မ့ၢ်အူအူၣ်၊ သုဟးဆွဲးတၢ်အူၣ်သုယီၤဘၣ်တၢ်အူၣ်လီၤ၊ ဖိၣ်ယဲန့ၣ်ဖဲးန့ၢ်အဆးဒီးမုၣ်ကမဲန့ၣ်တုန့ၢ်အဟံၣ်တက့ၢ်၊ မ့ၢ်လၢသုနီၣ်ကုၣ်အယိသုသံတတုၤပျူၤသမူတတုၤနီၣ်ခိၣ်ဘၣ်၊ ပုၤပျူၤအိၣ်ထီၣ်ဖိန့ၣ်ဒီးဘးထီၣ်နွံယၣ်နွံစါလီၤ၊ ပုၤနီၣ်ဆဲးဒီးပုၤကုပျံၤဖၣ်တဖၣ်န့ၣ်မၤနၢၤအိၣ်ဃီၣ်အီၤတဂ့ၤ၊ ကဟုကယၢ်အီၤတက့ၢ်၊ တၢ်ဟဲအကျဲတဘၣ်န့ၣ်ကွၢ်အကျဲတလီၤဘၣ်၊ တိအိၣ်တလၢၢ်ဘျၢၣ်အိၣ်တလၢဘၣ်၊ တဲတၢ်မ့ၢ်တၢ်၊ အိၣ်တၢ်မ့ၢ်သုၣ်ဘၣ်ပုၤဒီးဟီၣ်တၢ်မ့ၢ်ပျူၤအယိလီၤ၊ ကယဲၤသုမၤတၢ်တမံၤလၢ်လၢ်န့ၣ်မၤတုၤသုထူၣ်ပျၢ်ဆီၣ်တက့ၢ်၊ ဘၣ်ယိၣ်လၢသုစုဆူၣ်ခိၣ်ဆူၣ်ကအူအိၣ်ဒီးသးအုးလၢသုစုမ့ၢ်ခိၣ်မ့ၢ်ကဟိၣ်ယုတဂ့ၤ၊

ဖိသုၣ်လံၤသုၣ်ဇၢ၊ တၢ်မံခဲစုတၢ်ကလၢ်ခံယၣ်၊ ကသုၣ်အိၣ်ကသုၣ်ပျၢ်ကဆိအိၣ်ကဆိပျၢ်၊ ပုၤပျၢ်အိၣ်ဆါထီၣ်အသး၊ ပုၤဆါအိၣ်မၤဟးဂီၤလီၤအသးလီၤ၊ ဒီးပုၤ

ဂူအိန်မံနဲ့သုဉ်အယိဟးဆွဲးအီတကွာ်. ထိးဘူးဖိဉ်ဘူးအီတဂူ. သုနုကွဉ်နာ်
ယွာ်, သုခိဉ်ဒုခံသုခိဉ်ကဟ်အယိ, တံမနာ်အိဉ်ယိဉ်သု. သုခုလူဝုလူဒီးသုထံ
သုကိဉ်သုလိဉ်သုပတအိဉ်လၢတဘဉ်. သုဘဉ်ယုာ်မှဟးဖျိးအိဉ်ကွာ်လၢခူဒိဉ်ပုလံာ်
ကဲထီဉ်ပုထီဉ်ကံဖိဆိမံဖိ, ပုယဲာ်လူဘီကံအယိသုယုထံတတုလီၤအခံဒီး
ဒီးထီဉ်သုဉ်တထီဉ်ဘးအစးခံဘဉ်. ပုမုာ်ကိးသုဘဉ်ဟးဒီးပုမုာ်ယါသုဘဉ်ယုာ်ဖုဉ်
လံာ်လီၤ. သုမံလီၤထၢကွံာ်အယိပုဟးန့ၢ်သုထံသုကိဉ်ညီကဉ်ကံးလၢတံလံဉ်တံ
လီၤအပူဒီးတံမအၢမနးသုတုလီၤလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံလီၤ. တုာ်ပုထီဉ်တံဆံဉ်
တံအူန့ၢ်ပုထးခိဉ်ယွာ်လီၤ. သုဝဲသုထးခိဉ်ထံယွာ်လၢသံးအယိလီၤ. ပယီတ
ဖုဉ်မနာ်သုဒီးကွံာ်တဖူသုခိဉ်ဒီးဟးန့ၢ်ကွံာ်သုထံသုကိဉ်လီၤ. ပလီၤသုသးလၢမာ
သၢဘဉ်လၢအမုာ်ဝဲ (မၤစု, မၤသံး, မၤမုဉ်) တကွာ်.

ဖိသုဉ်လံာ်သုဉ်ဒၢ, နာ်န့ၢ်သုဂံာ်သုဘါဒီးဟ်ဆူဉ်သုကိဉ်တဂူ. တံဒိဉ်မူခိဉ်တံ
လံာ်ဟီဉ်ခိဉ်မၤန့ၢ်ပုသုမၤဟီဉ်ပုသုလီၤ. ပမၤဆူဉ်အယိမးပအိဉ်ဘဉ်န့ၢ်တမုာ်
ဘဉ်. မုာ်ထီဉ်အိဉ်ထီဉ်မုာ်လီၤအိဉ်လီၤတကွာ်. ကျိဉ်တအိဉ်ဒီးအထူဉ်စုတအိဉ်ဒီးအ
ဖိဘဉ်. လူပိာ်ပုခံနီုပိာ်ပုခံတဂူ, ကနဉ်ပုကလုာ်ကဲပုကုာ်တဂူ. တံကူဉ်
အိဉ်လၢသးတံဂူအိဉ်လၢမဲာ်ဒီးစုန့ၢ်အိဉ်လၢစုနးထိးလီၤ. ပုမုာ်မၤလၢဘၢလၢ
ကွီာ်, သုဝဲမၤလၢမုာ်လၢဝဲတကွာ်. ပိာ်မုဉ်တနာ်နံဉ်သိပိာ်ခွါတနာ်ယီၤသုကတုာ်
လီၤ. သုဉ်ခိဉ်ဆၢဉ်တဖျၢဉ်အလီၤပုကဘျးထီဉ်ထၢဉ်အဖျၢဉ်သၢဆံလီၤ. ပိာ်ခွါတ
ကန့ၢ်ပိာ်မုဉ်ကညးန့ၢ်အီၤအသၢဆံလီၤ. ပိာ်ခွါကယုာ်လၢကသးကထီဉ်ဆူသုဉ်ခံ
လီၤ. ပိာ်မုဉ်ကဖိဉ်ထီဉ်သုဉ်ကမၤဒီးဖိးန့ၢ်မုဉ်ခွါအလီၤလီၤ. တုာ်န့ၢ်တစုတံသယုာ်
ကလီၤဘဉ်ပိာ်မုဉ်ဒီးကလူယုဝဲနီုတံတံတံဖးထီတံတံဒီးကဆဲးတံတံထီဉ်ပိာ်ခွါဝဲထုး
လီၤကွာ်ဝဲနီုတံဒီးကစံးဝဲတံလၢပိာ်ခွါတကလုာ်အံၤန့ၢ်သုသုဉ်လီၤသးဒိဉ်မး
လီၤ. ဒီးကပၤသကိးဝဲသုဉ်ခိဉ်ထံးတုာ်ပိာ်ခွါဟဲကွာ်လီၤတစုလီၤ.

ဖိသုဉ်လံာ်သုဉ်ဒၢ, ကနဉ်တံထံထံဆးဆးတကွာ်. ပုတုာ်ကဆံးလီၤကွာ်ဒီးပု
ခိဉ်ကထဲကွာ်ထူဉ်မိစုအယိ, ပုကဘဉ်မၤပျီတၢဉ်ဒီးထီဉ်အိဉ်ကွာ်တကီၤကးသုဉ်
လီၤ. ခိဉ်ဖၢဉ်ကဒဲလၢကလံာ်ကျိဒီးပုကဘျးအီထီခိဉ်အီထီလံာ်လၢတံပျီတံဖုး

အယိၤလိၤ. လံာ်မိၤဃးကတၢၤဝၢၤဝီၤဒီးပှ်ကယုၢ်နူသ့ၣ်ဒီးန့ၣ်ဒီးထၢလိၤ. ထီၣ်တလု
 ကတၢၤကျိၣ်သ့ၣ်ကပၤဒီးပှ်ကယုၢ်လၢအတလၢလိၤ. ပှ်ကညိကဒဲကဒဲကထံၣ်လိာ်
 သးဒီးဖုးသံပျီၣ်ဂီၤဒီးကယုၢ်သကိးဝဲလိၤ. တၢ်ခဲးဖးဒိၣ်ကအိၣ်ထီၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်ဒီးက
 လံာ်မုၢ်သီၣ်ဂီၤမုၢ်ကအူတပျုၣ်တပျီၤတၢ်ဘုၣ်ဘျဲးအိၣ်ထီၣ်လၢကဆၣ်ဒၣ်လိၤ.
 တၢ်တၢ်ကပိၤထီၣ်က့ၤန့ၣ်ကစၢ်ကလိတအိၣ်လၢၤဘၣ်. ကလိၤကမ့ၢ်ကွံာ်ဝဲခဲလၢာ်
 လိၤ. ဖဲန့ၣ်ပှ်တတိတလိၤဒီးပှ်ဘျဲးဘျုးစီၤလဲၤတအိၣ်လၢၤဘၣ်. ကအိၣ်က့ၤဝဲထဲ
 ပှ်တိပှ်လိၤလိၤ. တၢ်ယုၢ်တၢ်ဖိးတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်ကအိၣ်ထီၣ်က့ၤဝဲဒီးပှ်ကညိကသ့ၣ်
 ထီၣ်က့ၤဝဲတၢ်လၢအသးနါပှ်ကလဲၤသၢပျုၣ်တထါဒီးခိၣ်ညါသးဘၣ်တပျုၣ်န့ၣ်လိၤ.
 တၢ်ကိာ်တၢ်ဂီၤလၢပှ်ကညိအဂီၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်. ဖဲန့ၣ်ထိးမဲၤပၢ်ကအိၣ်ယုၢ်အဖိအ
 လံာ်အယဲၤဒီးအထိးဖါန့ၣ်အကံာ်ခုၣ်ကအိၣ်ဝဲန့ၣ်ယံၤလိၤ. တၢ်န့ၣ်တစုပှ်ကအိၣ်တ
 ထီၣ်ယိလၢအိၣ်တလိၤယိလၢဒီးပှ်ကညိဖိကအိၣ်က့ၤထံကအိၣ်က့ၤကီၢ်မုၢ်မုၢ်ခုၣ်
 ခုၣ်လိၤစိၤလိၤထီၣ်လိၤ.

• • • • •

ကညီပိဒီးအတၢ် လုၢ်အိၣ်သးသမူ

လၢ-စၢ်ဒံသၣ်လၢၣ်ဂ့ၤ, BMWEC ကွၢ်, ဝုၣ်မၢ်ဆီ:

U မ့ၢ်ကွၢ်ကွၢ်စၢၤသွၣ်နီၣ်တဖၣ်လဲၤပူၤကွၢ်အစၢၤတဖၣ်အစၢၤ, မိၢ်ပၢ်ဖဲဖု
လၢပျၢၤအတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူလၢတၢ်ထူစံၣ်ဖဲဒုး, ဖိၣ်အိၣ်ဒုၣ်ဖိၣ်
အိၣ်ညၣ်, ဖိၣ်သဒိၣ်ဖိၣ်ဆွဲၣ်, ဖိၣ်ဒုၣ်ဘုဒုၣ်နီၣ်လၢထံၣ်န့ၣ်ကွၢ်စိး, လၢပူၤလုပူၤဒံပ
စံးတၢ်အသိးမ့ၢ်ဝဲလုၢ်လၢၤစၢၤသွၣ်, တၢ်လုၢ်အိၣ်ဖိလံၤဟံၣ်ဖိလံၤအသးသမူသ့ၣ်တ
ဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤအသိးလဲၣ်န့ၣ်မိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလၢပျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ပုၤမၤကလုၢ်အိၣ်
ကစုအဲၣ်တၢ်တီတၢ်လီၤ, အဲၣ်တူၢ်တံၢ်တူၢ်တမ့ၢ်, မၤဝဲလဲၤဟံၣ်အိၣ်မ့ၢ်, ဖဲဒုးဖဲဒုး
သံၣ်မ့ၢ်စဲယဲၤပုၤလၢအဲၣ်ကစၢၤခိၣ်ကလိကျါဒီးမ့ၢ်လၢသးခုၣ်ဒုၣ်န့ၣ်ပစံးသ့ၣ်ဒုၣ်
န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်မၤလီၤသ့ၣ်တဖၣ်တမ့ၢ်တၢ်တပယုၢ်ယီၤဘၣ်. တနံၣ်တပူၤဘၣ်
ဆီတလဲဝဲတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူအတၢ်မၤလီၤတနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်ဆူညါကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်
လီၤ. ကညီမ့ၢ်ဘီထူလံၤလၢပျၢၤမ့ၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢတစီၣ်ထီၣ်မဲၢ်စီၣ်နီၣ်ခိၣ်ဖျိတၢ်
ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဘၣ်ဆၣ်ထီၣ်ဒုးဝဲမ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်သီလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒိၣ်မဲးန့ၣ်လီၤ. သ
လုၤလၢထီၣ်တသီမ့ၢ်ကညီနီၣ်ထီၣ်သီသ့ၣ်ဖဲသးညီဝဲဝဲဆူမဲၢ်ညါတလၢမ့ၢ်ထုကူၣ်
အလၢတလၢဒီးတချုးလၢအစးထီၣ်ဖဲဒုးဒဲးအခုးအသံၣ်ဘၣ်န့ၣ်ကိးထီၣ်လိာ်သး
ဘူးဖိတၢ်ဖိလွၢ်လုၢ်ယၢ်လုၢ်ဒီးလဲၤထီၣ်ဝဲဆူထံၣ်န့ၣ်ထံၣ်ခံၣ်ပုၤလၢကလဲၤဆၣ်လုၢ်ဒီး
ယုအိၣ်ယၢ်အိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤတုၤတၢ်လီၤလၢအကြးအဘၣ်လၢတၢ်ယုအိၣ်လီၤဒီးတၢ်ဖဲဒုး

လၢ်န့ၣ်စးထီၣ်ဆုၣ်ဝဲအလူလၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးမၤထံၣ်န့ၣ်ဝဲတၢ်လီၤလၢအဂ့ၤဖဲးသံၣ်
 ဖဲးခုးန့ၣ်ဟံပနီၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤနီၣ်ဒ်အမၤသ့ၣ်ဟံတြး, ဝၣ်ဟံတြးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပနီၣ်ဝဲ
 အံၤမိၤပၤဖဲလၢပျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်ဟံဒိၣ်ဟံကဲဝဲတုၤဒၣ်လဲၣ်ပုၤအသိတန့ၣ်မၤဟဲထံၣ်
 ဘၣ်ဖုးတၢ်ပနီၣ်ဟံတြးဝဲအံၤန့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢတၢ်လီၤအံၤအကစၢ်အိၣ်လံအယိ
 လဲၤကဟံကွံာ်ဝဲဒီးတမၤဘၣ်ပးအသးလၢတၢ်လီၤအဝဲအံၤလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. မၤ
 ဒၣ်မိၤပၤဖဲလၢပျၢၤအတၢ်ယုးယိၣ်ဟံကဲလိာ်သးတဂၤဒီးတဂၤန့ၣ်လီၤ. ထါဖိတ
 ပျၢၣ်စံးဝဲလၢ, လၢပျၢၤကညီတၢ်အိၣ်မူ,
 မၤဝဲၤအိၣ်မၤလဲၤဆူခုး,
 သ့ၣ်ပိၤဝၣ်ပိၤလူၤတဂ့ၤ,
 ပမ့ၢ်လူၤပကလီၤဘျၢၣ်,
 မိၤပၤလၢပျၢၤလၢ်အိၣ်ပုၤ,
 ဖိၣ်ဒ့ၣ်ဆွဲၣ်ညါလၢ်လီၤသး.

ဆၢကတီၢ်ဖဲလၢဆုၣ်လူၤဝံၤတဂၤဒီးတဂၤယုအိၣ်ယုအိၣ်က့ၤဝဲလၢထံခိၣ်နီ
 ကျိတနီၤဆူခိခိၣ်ပုၤလၢကျိတနီၤ, တုၤမၤန့ၣ်အိၣ်တၢ်မံၤလၢ်မၤဂ့ၤ, ဆွဲၣ်ညါဒ့ၣ်
 သဒိၣ်လၢထံကျိမၤဂ့ၤနီၤအိၣ်လိာ်အသးယုယုဖိးဖိးၤသိးသိးဒီးဖိအိၣ်ဖိအိၣ်သကိး
 ဝဲဝံၣ်ဝံၣ်ဘဲဘဲတပူၤယီၤန့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ပပုၤအတၢ်ကတိၤစံးဝဲလၢ, “ပမ့ၢ်ဒူးလၢခိၣ်ဒုၣ်
 ဒၤ, ဒီးပုၤဝဲၤလၢာ်ခဲလၢာ်, မၤမၤလီၤယံၤဝဲၤဘိးထီၣ်, ဝဲၤမၤလီၤယံၤပုၤဘိးထီၣ်, ဝၣ်
 တဘိန့ၣ်တတၢ်ထံပုၤတဂၤတဝံၤတၢ်မံၤ,” အသိးမိၤပၤဖဲလၢပျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်ဟံ
 လၢ်ဟံပုၤအိၣ်မူမၤထွဲဝဲလ့ၤတုၤလ့ၤတီၤန့ၣ်လီၤ. ကညီဖိလၢ်အိၣ်အသးသမူခိဖျိတၢ်
 ထူစံာ်ဖဲးခုးဒီးအိၣ်ကတၢ်ကတိၤအသးဒီးခိးလီၤတၢ်မၤအခိၣ်တချုးဖဲကဖဲးလီၤအ
 ခုးအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တမ့ၢ်လၢကစးထီၣ်မၤဒၣ်အတၢ်တဂၤစုာ်စုာ်ဒၣ်လဲၣ်ဘၣ်.
 ဘၣ်မနုၤအယိလဲၣ်န့ၣ်ဒ်ညီန့ၣ်လၢ်လီၤအိၣ်ဝဲအသိးမၤဒီးမၤကၣ်လိာ်အသးယုယု
 ဖိးဖိးဒ်ကညီဖိလၢပျၢၤအိၣ်လိာ်သး, မၤစၢၤလိာ်သးတဂၤဒီးတဂၤန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်တၢ်ဒိဂ့ၤတၢ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢပဝဲဖိလံၤလၢမၤမဆါတနံၤညါအံၤအဂီၢ်ပုၤ
 ကွဲးတၢ်တဂၤစံးဝဲန့ၣ်ဝဲသပုၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်ကတိၤဒီးအိၣ် “မိၤတဝံၣ်တယိး”
 အသိးတဂၤဒီးတဂၤမၤပုၤဒီးသ့ၣ်ညါဟံလၢ်ဟံပုၤအမူအဒိဒိၣ်ခိၣ်မၤမၤအယိတၢ်

နားတၢ်ဖှိၣ်တထံၣ်ဘၣ်ဒီးလၢပွဲၤဒီးတၢ်လုၢ်အိၣ်ဟံၣ်ဖိယိဖိသးသမူလၢတနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ထ့ကုၣ်မ့ၢ်လၢတလၢလၢကညီမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလၢပျၢၤကဘၣ်မၤဝံၤက့ၤအတၢ်မၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကုၣ်လီၤက့ၤသ့ၣ်ဒိၣ်လၢခးပူၤဒ်သိးခးပူၤကလီၤဘျၣ်ဒီးလိကီၢ်ကန့ၢ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢကီၢ်အခိပညီန့ၣ်တၢ်ဖဲလီၤခးလၢသ့ၣ်ဒိၣ်ဝၣ်ထီမ့ၢ်ဂ့ၤ, တပျီၣ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်မဲလၢအလီၤဘၢကျဲကပိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်လၢပလဲၤခိတၢ်အိၣ်တညီဘၣ်အယိမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလၢပျၢၤကိးဝဲလၢကီၢ်ကျါန့ၣ်လီၤ. သ့ကီၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်လိအိၣ်လၢသ့ကီၢ်လၢဒိတလၢညါအယိယုကိးဝဲဒ်သိးတၢ်မ့ၢ်န့ၣ်အိၣ်အဆၢကတီၢ်အူအိၣ်ကွံာ်ဝဲကဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလၢပျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူလၢခးသံၣ်အယိတၢ်န့ၣ်ခးမ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်ကတၢ်တမံၤလၢအခးကအူအိၣ်ဂ့ၤဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တချးလၢန့ၣ်ထီၣ်အခးဒီးဘၣ်န့ၣ်ကိးထီၣ်လိာ်အသးဒီးဘူးဖိတၢ်ဖိလၢအဘၣ်ထွဲလိာ်သးသ့ၣ်တဖၣ်, သ့ၣ်နံၤဖးသိတဲသကိးလိာ်သးဒီးလဲၤထီၣ်န့ၣ်အခးယူယူဖိဖိန့ၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်နၣ်တခါလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအအိၣ်လၢခးပူၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဟိ, တၢ်ယီၤ, ဂ့ၢ်သ့ၣ်ဒးဘီ, ချဲးတခူးတမံၤဂ့ၤဂ့ၤအသုတဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတဂ့ၤအဂီၢ်စံးဝဲလၢ, ခဲအံၤပကန့ၣ်ပသ့ကီၢ်ခးလီၤ, ယုၢ်ပူၤဖျဲးသုသးတက့ၢ်. ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်နၢ်ဟူထီၣ်ဒီးယုၢ်ပူၤဖျဲးဝဲအသးချ့ချ့တဘျီယီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်စးထီၣ်န့ၣ်ဝဲတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ကိၣ်ပှၢ်အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ထီၣ်ဝဲဝဲတကတီၢ်ယီၤကလံၤဟဲသဖှိထီၣ်အဆၢတတၢ်ဒီးကိးသဠိဝဲ “တိကလံၤတိ” ဒီးကလံၤဟဲသဖှိထီၣ်, မ့ၢ်အူအိၣ်တၢ်သိၣ်ထီၣ်သဠိဝဲဖဲခးကျါအပူၤန့ၣ်လီၤ. ကလံၤတခိဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ဝဲမ့ၢ်အူအိၣ်ကိၣ်ကွံာ်ကွံာ်ဒီးအကစၢ်တခိအိၣ်ခိးကွံာ်ဝဲလၢတၢ်ခိၣ်တၢ်ယၢၤဒီးထံၣ်ဘၣ်ဝဲမ့ၢ်အူလၢဂီၤထီၣ်ဝဲတလိၣ်ဒိၣ်တလိၣ်ဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. ကယံာ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ခံပခိသၢပခိဒီးမ့ၢ်ဘၣ်လီၤ (သၢနၣ်ရံၣ်လွံာ်နၣ်ရံၣ်အဆၢကတီၢ်) ကလံၤလီၤစၢ်ဒီးမ့ၢ်အူတခိအဂီၢ်လီၤစၢ်ဝဲကယီၤကယီၤစၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ထီၣ်စီၤဝဲလၢမ့ၢ်အူအိၣ်တၢ်, တၢ်ဘၣ်ယိၣ်တအိၣ်လၢဘၣ်ဒီးကိးလီၤက့ၤအသးယူယူဒီးဟဲက့ၤကဒါက့ၤဝဲဆူတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤတုၤဆူပှၢ်ပူၤတဘျီလၢလၢဒ်ညီန့ၣ်ပျၢ်အိၣ်ဝဲအိၣ်ဝဲတၢ်ဒ်

အမၤသ့ၣ်ကံၢ်ဝၣ်စဲ, ပိာ်ပျိုၤယၢ်ပျိုၤလၢအိၣ်သ့, ယုာ်ဒီးဒုၣ်ဖိညၣ်ဖိ, ဆွဲၣ်သဒိၣ်, ဒုၣ်ဘု, ညၣ်လံာ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်နီၤအိၣ်လိာ်သးဒီးဟဲက့ၤစိာ်အိၣ်သကိးဝဲဆူတကၢ် ဟံၣ်တကၢ်ဟံၣ်ဒုၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ်အံၤလဲၤပူၤကွၢ်ဒီးမိၢ်ပၢ်ဖဲလၢပျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဘျး အိၣ်သါဝဲလၢတၢ်လၢတနံၣ်တဘျီတၢ်လီၤအတီၢ်ပူၤဒီးမၤဘျီမၤဘါဝဲတစးတစးဒီးမိၢ် လုၢ်ပၢ်လၢအိၣ်ဝဲလုၢ်ထံပံၤခိၣ်, ကလီးထီၣ်မိၢ်ပၢ်သ့ၣ်က့သးပၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဝံၤတ ကတီၢ်ဒီးသ့ၣ်တကလုာ်ဒ်အမၤသ့ၣ်စွဲၤန့ၣ်ဖိထီၣ်ဝဲအဖိယံလၢအလွဲၤလုးဘိၣ်ဒီးမၤ တၢ်ပနီၣ်တခါလၢတၢ်ကစူၤလီၤဒီးမိၢ်ပၢ်ဖဲလၢပျၢၤစံးဝဲ “စွဲၤပနၢ်ဟီၣ်အဖိဖိထီၣ်လံ အယိပနၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အမၤထံလီၤဝဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ.” ပှၤမၤစံာ်ဖိခုးဖိသ့ၣ်တဖၣ်စွဲၤကိး ကဘၣ်န့ၣ်လီၤဝဲဆူတၢ်စးထီၣ်မၤသံၣ်မၤခုး, ဒီးထူစံာ်လိာ်ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်အယိက ဘၣ်စးထီၣ်ဂဲၤလိာ်ကတၢ်ကတီၢ်ထီၣ်အစုကဝဲၤဒ်အမၤယၢ်, ကျၢ်, ထဲၣ်, ခြံၢ်လၢ ကအိၣ်ဒီးန့ၣ်လီၤဝဲအတၢ်ဖဲတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤမၤဝဲကညီမိၢ်ပၢ်ဖဲ လၢပျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူတၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢအကါဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ပဖိပလံၤလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤသ့ၣ်တဖၣ်တနၢ်ဟူဒီးထံၣ်ဘၣ် လၢဝဲစွဲၤကိးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပမံၤပပှၤတၢ်ကတီၢ်ဖိတဖျၢၣ်စံးဝဲ—

ဆၣ်ထီၣ်ပှၤမူတလီၤလၢ,
ဖိဆံတလီၤပၢ်တကၢ်,
လၢပျၢၤဖဲဖုအဲၣ်တၢ်တီ,
အိၣ်အိတဘၣ်ကိာ်ဘၣ်ဂီၤ,
အိၣ်မ့ၤတထံၣ်မ့ၤအထံး,
အိၣ်ထံတထံၣ်ထံအထံး,
ထံၣ်သမ့ၤဒီးဆိမိၣ်က့ၤ,
လီၤဘၣ်ယိၣ်တဲက့ၤတသ့.

ပမၤကွၢ်က့ၤကညီမိၢ်ပၢ်ဖဲလၢပျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူန့ၣ်တၢ်ဒွဲၣ် အူခုးမၤတၢ်လၢအရူဒိၣ်ကတၢ်တမံၤအယိအခုးမၤတအူအိၣ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်ဒိတနံၣ် ကျၢၤတၢ်မၤခိၣ်သ့ၣ်မ့ၤဝဲတၢ်ကဘၣ်ဂီၢ်က့ၤခုးန့ၣ်တၢ်နးဘၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

တုမာမာလဲထိုင်ကွာအခုလေးခွဲဝဲဝဲမာမာအိပ်ဂုဂုတခါသးခဲဝဲခိမးမာမာလာတဘဉ်
ဂိကွာအခုနးနးဘဉ်န့လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ဂိတံအဆာကတီၢ်န့တကတီၢ်ယီသ့
လီၤတုၢ်ယာဝဲတံတံတံဘိအမာပုၤကညီလာယူၤအဖွါဖးဒိတံအိပ်သ့တဖဉ်
လာအမာဝဲခုဉ်ဖိ, န့ဉ်ဖိ, န့ဉ်သိ, မိဂံၤ, ဒံမုဉ်ဒံခွါ, တကီၤကွါ, နီဉ်ခဉ်ရံး, တ
ကီၤဆံဉ်, လုာ်, လုာ်ခု, ဖိသံမုဉ်, ဖိယဲ, ဖိနီၤထံ, နီဉ်ကဝီၤ, နဉ်ဝီၤတပိၤ, နီဉ်ဝီၤသ့,
သဘဉ်ဖိ, သဘဉ်ဝါ, ပုၤသဘ့, ပုၤကထံ, သ့, ဘုခုဒ်အမာမိၤပာ်ဖဲလုၤလာယူၤအကျး
ဖးဒိလာတလၢကိၤလၢကိၤစ့ဒိတန့ကျၢအိၣ်အိတလၢကိၤဒီးနီၤအိၣ်ဟ့ၣ်ယုာ်လီၤ
အသးဒီးပုၤဖဲဝဲဝဲလၢယံၤလာဘူးသကုၤဆးဒးန့လီၤ.

တုမာမာခီယီဆူလါချံ (ကိးစုၢ်ကိးလာတါလါ) ဘူးကလၢန့ညီနီၤမုခိၣ်စူၤ
လီၤဝဲတကတီၢ်ခံကတီၢ်ဒီးအဝဲသ့ဂိပျီဟ်အခုဝဲအိၣ်ခိးလီၤတံမၤအခိၣ်အယီ
ဆာကတီၢ်ကဘဉ်ထီၣ်လၢကထီၣ်လီၤကွါအဘုချံလၢစံၣ်ပုၤလုၤန့လီၤ. (မုမာမာ
စံၣ်န့တံကိးလာတံထီၣ်လီၤတကါဖိန့လီၤ.) ဘဉ်ဆဉ်ညီနီၤလုာ်လၢလာယူၤ
အိၣ်ဝဲအသိးတံမၤဒီးမၤကဉ်လီၤသး, တမၤဒုၣ်အတံတဂၢၤသိးပုၤအစါခဲအံၤ
သ့တဖဉ်ဘဉ်. လီၤဆီဒုၣ်တံမုဉ်ကနီၤဖိသ့ခွါလာအိၣ်လၢန့သဝီပုၤသ့တ
ဖဉ်သ့နံၤဖးသီတၢ်ပိၣ်တၢ်ပိၣ်လီၤသးဒ်မိၤပာ်ဖဲသိၣ်လိမၤယုၤအဝဲသ့အသိး
န့လီၤ. လၢယူၤန့မုဉ်ကနီၤသၢဆံအခိၣ်တဂၢၤဒီးဖိသ့ခွါသၢဆံအခိၣ်တဂၢၤ
စုၢ်စုၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲမုဉ်ကနီၤဖိသ့ခွါလာန့သဝီပုၤတဖဉ်လီၤ. တံဖဲတံမၤမုာ်
အိၣ်ထီၣ်တမံမံလၢန့သဝီပုၤန့မၤသကိးဝဲယုၤဖိဖိန့လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်တချုး
လဲၤမၤတံဒီးအခါပုၤကဲခိၣ်တဂၢၤဖဲမုာ်ဟါလီၤမုဉ်ကနီၤဖိသ့ခွါဟးအိၣ်သကိး
လီၤသးအဆာကတီၢ်ဟးဝဲကျဲဝဲတဂၢၤဘဉ်တဂၢၤဝဲအဝဲသ့တဖဉ်အိၣ်ကတံက
တံၤအသးလၢကဘဉ်လဲၤဖဲမၤတံဂီၤဂီၤသီသီဆူပုၤတဂၢၤအခုအစံၣ်လၢခဲမုာ်
ဆုၣ်အဂီၢ်န့လီၤ. ခီဖျိလၢအဝဲသ့ဝဲဆိဟ်စၢၤလီၤသးအယီဂၤဆၢထၢၣ်ဖိအိၣ်
မုာ်ဖိအိၣ်ထံဂီၤဂီၤသီသီဒီးဘိၣ်ထီၣ်မုာ်ဘိၣ်တဂၢၤတဘိၣ်န့လီၤ. ဆိမၤအိၣ်အိထီၣ်
ခံဝီတဝီ, မုာ်တချုးဆုၣ်ဝါဒီးဘဉ်အဆာကတီၢ်, ဖိသ့ခွါသၢဆံအခိၣ်တဂၢၤအူ
ထီၣ်ကွါဒီးပုၤအဂၢၤသ့တဖဉ်သ့ညါဝဲလၢဆာကတီၢ်ဘဉ်လၢကဘဉ်စးထီၣ်လဲၤ
ဆူလုၤကစၢၢ်ကလိကျါန့လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်တလဲဝဲဒုၣ်အတံတဂၢၤဘဉ်, မုမာ်တခီ

လဲၤသကိးဝဲယူယူဖိးဖိးဒီးမၤလုာ်အုၣ်ထါတခီခီအူကွၢ်တခီခီလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်
ထီၣ်ကစၢ်လီၤကလိတလီၤဘျးဘၣ်အမဲၣ်ညါပွၤဒီးတၢ်ယူတၢ်ဖိးတၢ်သ့ၣ်ဖုံသးညီ,
တကးဒ်ဘၣ်ဒိလိာ်သးလၢထါတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံအယိတနီၤနီၤကဲထီၣ်ဝဲဒီးတၢ်အဲၣ်တီ
အိၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ထါဖိတဖျၢၣ်စံးဝဲလၢ-

ခါ... ထီၣ်လွံၣ်ပွၤလၢကစၢ်ချၢ,
သးမ့ၢ်အိၣ်ပွၤသဂၢ်ဆၢ,
မုၢ်... သးအိၣ်နၢသးအိၣ်ယဲးယဲး,
တၢ်တြီနဂီၢ်အိၣ်ဘၣ်လဲၣ်,
ခါ... ကီၢ်ကွံရိပွၤမုၢ်ဘၣ်လံ,
က့ၢ်ဆူဟံၣ်ပွၤနံၤကမ့ၢ်,
မုၢ်... ပိာ်လိာ်ခံဒီးက့ၢ်ဒီးလီၤ,
လီၤဖးတကဲအိၣ်လီၤစါ.

တုၤလၢကညီမိလၢပျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်မၤဒီးမၤကၣ်လိာ်သးအဆၢကတီၢ်ဝံၤအိၣ်
ဘျးအိၣ်သါဘၣ်ဝဲတစိၣ်ဖိသနာ်က့မ့ၢ်မုၢ်ကနီၤန့ၣ်ဘၣ်ထိးဖိၣ်ဆီလၢဟံၣ်ပွၤယီ
ပွၤ, ထါနံၣ်ထါဆ့ဒီးမ့မ့ၢ်ပိာ်ခါန့ၣ်ယုဖံးယုမၤတၢ်လၢတၢ်ခဲခိၣ်ခဲကျါယုအိၣ်ယုအီ
တၢ်ဖိလံၤဖိဃာ်, ဒုၣ်ဖိညၣ်ဖိ, ဆွဲၣ်သဒိၣ်, ဒုၣ်ဘုညၣ်ယၢၣ်တပတီၢ်ယီတအိၣ်ဘျးဝဲ
ဒုၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လုာ်လၢထူသန့အိၣ်ဝဲအသိးမိၢ်ပၢ်ဖဲလၢပျၢၤမၤဒီးမၤကၣ်လိာ်
အသးတဆီဘၣ်တဆီ, မ့မ့ၢ်တုၤယီၤဆူလါခူးတလါန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ
လၢခူးပူၤစံာ်ပူၤလီၤစၢၤဝဲဒီးတၢ်စူၤအါဝဲအယိတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအါဝဲဒီးနာ်ဝဲလၢအဝံက
လၢသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်တီၢ်ဝဲလၢခူးပူၤစံာ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲသ့ၣ်ကွၢ်က့ၤအကလၢလၢ
လါခူးကံာ်စုအမူးသးဖုံဒီးစံးဝဲလၢထါ-

မိၢ်ကံာ်စုဆီလီၤကိမိ,
မိၢ်ကံာ်ယူယူမိၢ်ကံာ်ပွါ,
မိၢ်ကံာ်စုဆီညၣ်တယဲၤ,
မိၢ်ကံာ်ယဲဝံၤကံာ်က့ၢ်နဲ,
ကလၢဟးလၢသ့ၣ်လိထံး,
ပြုကလၢဟဲက့ၤဟဲက့ၤ.

ဖဲအဝဲသွန်ကံစုအဆာကတီၢ်န့ၣ်ဖိအိၣ်ထီၣ်ဖိအိၣ်ဆီဒီးသံးဖိမုၢ်မိမာလုၢ်အုၣ်
ထါမုၢ်ဒီးသးဖုံသကိးဝဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ဒီးဒိဝဲလၢထါဒီးစံးဝဲ-

ဆုၣ်နီၤပွဲၤအံၤကဝီၤကျိၤ,
မုၢ်စၢ်ဒိပုၢ်ဒိဝဲလီၤ,
ပဝဲဒၣ်ပုၤကညီဖိ,
ပမုၢ်ဝဲဒၣ်ဖိဝဲကိ,
မိၢ်ပၢ်ဖိဖုတ်ဘၣ်ထွဲ,
ဘၣ်ထွဲယုၣ်နၤယၤပဝဲ,
မိၢ်ပၢ်ဖိဖုတ်လီၤစၢၤ,
လီၤစၢၤလၢပျၢၤလၢကစၢၤ,
ပွဲၤမးဒီးတၢ်ယူတၢ်ဖိး,
ယူဖိးဝဲဒီးမၤသကိး,
စိၤပူၤကွၢ်ကညီမိၢ်ဖိ,
သ့ၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်ယူတၢ်ဖိး.

ဒ်ပမုၢ်ပပုၢ်စံးကတီၢ်ဟဲဝဲ (ပယူပပိုၤ, ပပိုၤပပိုၢ်, ပပိုၢ်ပပိုၤ) အသိးမုၢ်တၢ်ဒုး
သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လိာ်သကိးပသးလၢပဝဲဖိစိၤလံၤစိၤခဲအံၤန့ၣ်လီၤ. ပကတီၢ်သ့ၣ်ဟဲ
သးဒီးဟံးယၢ်ဂၢ်ကျၢၤကွၢ်မိၢ်ပၢ်ဖိဖုတ်လၢပျၢၤအတၢ်ဟ့ၣ်သါတၢ်ပုၤတၢ်န့ၣ်သါလုၢ်ဒိၣ်
ပုၤဒိၣ်တဖၣ်လၢအမုၢ်ကညီဖိဒီးတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူအတၢ်လဲၤနီၤဖျိၣ်သိးအသုတ
လီၤမၢ်ကွၢ်တဂ့ၤအဂီၢ်လီၤ. ယဆၢမုၢ်လၢလၢဖိစိၤလံၤစိၤခဲအံၤသ့ၣ်တဖၣ်ကယု
သ့ၣ်ညါအါထီၣ်ကွၢ်ဘၣ်ယးလၢပျၢၤမိၢ်ပၢ်ဖိဖုတ်လုၢ်အိၣ်သးသမူအဂ့ၢ်အကျိၢ်လီၤ
တၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးမၤတၢ်အံၤကသ့အဂီၢ်, ပမုၢ်ကွၢ်ဘၣ်လၢန့ၣ်သိးလဲၤဟး
အိၣ်သကိးဘၣ်ပုၤသးပုၤလၢအချးန့ၣ်စိၤပူၤကွၢ်လၢအအိၣ်မူဒီးသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးပက
သးဘူးသးဒီးဟံးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်မုၢ်ယတၢ်
မုၢ်လၢသပုၤကတၢ်န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပကယုသ့ၣ်ညါကွၢ်ပထူပထံးပတၢ်အိၣ်မူလၢပျၢၤအ
ဂ့ၢ်ဒ်သိးပပုၤကညီကလုာ်အသုတလီၤဘၢလီၤမၢ်ကွၢ်လၢကလုာ်ဂၤအကျိၢ်တဂ့ၤအ
ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

● ● ● ● ● ● ● ● ●

ကညီမိအတၢ်စိးလီၤ လၢသဝီအမံၤခၢ်

လၢ-စံးသၢ်လဲၣ်, နီၣ်ဂံၢ် (၁)တၢ်ထီၣ်က့ၢ်, မၢ်လးအူၤဒဲကဝီၤ

တၢ်စိးလီၤသဝီအမံၤခၢ် (မ့တမ့ၢ်) တၢ်ဃုကညးထံကစၢ်ကီၢ်ကစၢ်, ထံကျိထံ
ကွၢ်ကစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လၢအကဟဲကအံးက့ၢ်ကွၢ်က့ၢ်သဝီအဂီၢ်

U ဝဲဒၣ်ကညီတကလုာ်အံၤပန့ၣ်လီၤဆူကီၢ်ပယီၤအပူၤအံၤပအိၣ်ဆိး
အါတက့ၢ်ဖဲလၢကစၢ်ကလိအကျါန့ၣ်လီၤ. ပဟီၣ်ကဝီၤတကဝီၤဘၣ်
တကဝီၤ, တၢ်လီၢ်တတီၤဘၣ်တတီၤတၢ်သိးလိာ်အသးဘၣ်. နီၣ်ဆၢၣ်တၢ်အိၣ်သး
အသိး, ပအိၣ်ဆိးဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢန့ၣ်ဆၢၣ်အဖီခိၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢန့ၣ်ဆၢၣ်အဖီခိၣ်အသိး, တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး, တၢ်
လီၢ်တၢ်ကျဲ, တၢ်စံးတၢ်ကတိၤဒီးတၢ်ဖဲအိၣ်မၤအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤဆီလိာ်သး
တစဲးတစဲးန့ၣ်လီၤ. ပဝဲဒၣ်ကညီကလုာ်အံၤဘၣ်တၢ်နီၤဖးလီၤန့ၢ်ပှၤအူၣ်တဖၣ်
အိၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ. (အဒိ-ပကူ, ဘဲ, ကဲၤခၢၣ်, ကဲၤဘါ, ကညီဝါ, ကညီတိၤပျု, ပျီ, စှိၤတဖၣ်ဒီးပျီန့ၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤဖးလီၤဒီးတဖၣ်ခံဖုဒၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.) နီၣ်အသိး,
တူၣ်ဒီးတူၣ်ကညီတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးအထူသန့ၤတဖၣ်လီၤဆီလိာ်အသးစ့ၢ်ကိး
န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်လၢယကဟ်ပျါထီၣ်လၢလၢအံၤမ့ၢ်ဝဲဒၣ်ကညီမိအအိၣ်လၢမ့ၢ်ထီၣ်တီအူ
ကီၢ်ရၣ်အပူၤ, နီၣ်စံးတၢ်အသိးကလုာ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲအါန့ၣ်လၢအမ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပကူ, မိၤန့ၢ်

ပုၤ၊ ဘဲဒီးလၢၤပုၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢကီၢ်ရၣ်အဝဲအံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ။ တၣ်ဒီးတၣ်ဒုၣ်
စ့ၢ်ကိးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလီၤဆီလိာ်သးတစး၊ ပမ့ၢ်ကွၢ်လၢတီၢ်အူကီၢ်ရၣ်အပူၤအံၤတၢ်
ဘူၣ်တၢ်ဘၢသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်အါကလုာ်၊ နီပစံးတၢ်အသိး၊ ပုၤဘျုးထံ၊ ဖုံထံ၊
ပုၤဘၢလံာ်ဂီၤ၊ ပုၤဘၢသီခါ (စီၤသီ) ဒီးမိၢ်လုာ်ပၢ်လၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ။ ဘၣ်ဆၣ်သနာ်
က့ၤ၊ တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတလူၤပိာ်က့ၤကဲၣ်ဆိးကညီတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီး
ကညီထူသန့တဖၣ်ဘၣ်။ ပုၤလၢအလူၤက့ၤမိၢ်ပၢ်ဖဲဖု၊ အထူသန့မ့ၢ်ဒၣ်ထဲပုၤမိၢ်န့ၢ်
ပုၤတၣ်ဒီးကညီတၣ်ဒုၣ်အံၤမ့ၢ်ဒၣ်ပုၤအိၣ်ယဲၤအိၣ်ဘုးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတုၤမဆါတ
နံၤအံၤန့ၣ်လီၤ။

သဝီအမံၤခၢ်န့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးဖဲတီၢ်အူကီၢ်ရၣ်အပူၤလီၤ။ ယအဲၣ်ဒီးကွဲး
ဖျါထီၣ်ယဲၤပုၤလၢအအိၣ်လၢတီၢ်အူကီၢ်ရၣ်တၣ်ဒုၣ်လၢအမ့ၢ်ပုၤအိၣ်ဘုးတဖၣ်၊ အတၢ်
အိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤဒီးအတၢ်ဖဲအိၣ်မၤအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤ။

သဝီအမံၤခၢ်အံၤဘၣ်တၢ်ပၤဆုၤအီၤလၢသဝီခိၣ် မ့တမ့ၢ် ကီၢ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ။ ကီၢ်
ခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤတကၤလၢအဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်လၢန့ၣ်သဝီတဖျါၣ်အံၤအဆိကတၢ်တ
န့ၣ် မ့တမ့ၢ် မ့ၢ်ပုၤထူလံာ်ဖိလၢအဟဲလီၤစၢၤဝဲဒၣ်တဆိဘၣ်တဆိလၢသဝီအံၤအပူၤ
န့ၣ်လီၤ။ အါနံၣ်အါလါပုၤကွံာ်သဝီအံၤပုၤအိၣ်ဆိးဝဲအကလုာ်ကလုာ်ဘၣ်ဆၣ်ထဲ
ပုၤအိၣ်ဆိးတၢ်လၢညါအစၢၤအသ့ၣ်တဖၣ်ကဲဘၣ်သဝီအံၤအကီၢ်ကစၢ်ဒီးဒ်အမ့ၢ်ဝဲ
ပုၤလၢအလူၤပိာ်မၤထွဲဒီးမိၢ်ပၢ်အလုာ်အလၢအသိးပုၤလၢအကဲဘၣ်ကီၢ်ခိၣ် မ့တမ့ၢ်
ကီၢ်ကစၢ်အံၤဘၣ်ဟံးထီၣ်မူဒီးရဲၣ်ကျဲၤဒ်မိၢ်ပၢ်၊ ဖဲဖုလၢပျၢၤတဖၣ်မၤတၢ်ဝဲအသိး
ဒီးကဘၣ်ထဲယုၤက့ၤန့ၣ်သဝီဖိတဖၣ်လၢအမၤဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ။

ဖဲကညီလါပျၢၤပုၤခံန့ၣ်တန့ၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်သဝီခိၣ် မ့တမ့ၢ် ကီၢ်ခိၣ်ကိးဖိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်
သဝီသ့ၣ်က့ၤသးပုၤတဖၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်န့ၣ်သဝီသ့ၣ်က့ၤသးပုၤတဖၣ်ဒ်အံၤ၊ “သ့ၣ်က့ၤသး
ပုၤဒီးန့ၣ်သဝီခိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်စၢၤ၊ ခဲအံၤလါပျၢၤကလၢကဘူးထီၣ်လံာ်အသိး၊ ခါဆူညါ
နံၣ်လၢအကဟဲအံၤပကအိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ပၤ၊ ပုၤဖျဲးဒီးန့ၣ်ဒါ၊ ပုၤဖျဲးဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ၊
ပကအိၣ်ကုာ်အိၣ်ပုၤအဂီၢ်န့ၣ်ဒ်ပမၤညီန့ၣ်ဝဲလၢညါအသိးကဟဲတုၤအိၣ်ပုၤဘူးထီၣ်

လံန့ၣ်မ့ၢ်ယတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလီၤသုဒီးပရဲၣ်ကျဲၤသကိးကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။”

ဒ်ကီၢ်ခိၣ် (ကီၢ်ကစၢ်) တဲန့ၢ်ပၢ်အဝဲသ့ၣ်အသိးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အါၣ်လီၤတူၢ် လိာ်ဝဲဒီးစးထီၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လီၤ။ ဒီးလၢတၢ်စီၤလီၤသဝီအမံခန့်အံၤ အဂီၢ်အဝဲသ့ၣ်နီၤလီၤဝဲဒၣ်တၢ်ဖိးတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ။ အဒိ-သဝီခိၣ် (မ့) ကီၢ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤဝဲဒၣ်လၢပှၤကထၢဟုသးလၢဟံၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်ဟုသးခံဘ့ၣ်ဒီးစ့ယၢ် ဘးန့ၣ်လီၤ။ ဟုသးဒီးစ့လၢအထၢဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်စူးကါအီၤလၢတၢ်စီၤလီၤသဝီ အမံခန့်အံၤအဂီၢ်လီၤ။

စ့လၢအန့ၢ်ဒီးဟုသးလၢအန့ၢ်တဖၣ်သဝီကီၢ်ကစၢ်ဟံးန့ၢ်စ့ထဲကပှၤဆီဖါဂီၤဖး ဒိၣ်တဘျီလၢကစီၤလီၤတၢ်အဂီၢ်ဒီးဟုသးလၢအလိၣ်လၢကဖိသံးလၢကစီၤလီၤ တၢ်ဒ်အလုၢ်အပှၤအိၣ်ဝဲအသိးဒီးစ့ဒီးဟုသးလၢအအိၣ်တၢ်တဖၣ်ဟ့ၣ်လီၤက့ၤဝဲဆူ သဝီသးပှၤအကၢတဖၣ်အစုပူၤခဲလၢ်ဒ်သိးဖဲတၢ်ကမၤမူးအခါတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအ လိၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ဖိအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အဂီၢ်ကလၢပှၤဒီးကရဲၤကျဲၤဒီးပှၤဟံၣ်ဝဲဒၣ်တၢ် ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်လၢမူးတဘျီအံၤအဂီၢ်လီၤ။

တၢ်စီၤလီၤသဝီအမံခန့်အမူးအံၤတၢ်မၤအီၤဖဲတချုးလၢပျုၤလၢ်အဆၢက တီၢ်လီၤ။ တၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်ဟဲအသးဒ်အံၤလၢပျုၤမ့ၢ်လၢ်ဒီးလၢသလ့ၤကထီၣ်ဝဲအယိက ဘၣ်မၤဆိဝဲဖဲလၢသလ့ၤတချုးထီၣ်ဒ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ။ သလ့ၤလၢမ့ၢ်ထီၣ်ဒီး ကညီမိတဖၣ်မၤဝဲန့ၣ်ဆဲးဆၢဝံၤဒီးကဘၣ်န့ၣ်ကလီၤကဒီးတၢ်မၤအသိတန့ၣ်လၢ တၢ်ဖဲးခူးဖဲးသံၣ်အယိကဘၣ်မၤဝဲဒၣ်မူးအံၤလၢတချုးန့ၣ်အသိတန့ၣ်ဟဲတုၤဒီးအ ခါန့ၣ်လီၤ။

ဒ်တၢ်သ့ၣ်ဆၢဖးကတီၢ်မ့ၢ်န့ၢ်မ့ၢ်သိလၢတၢ်ကမၤတၢ်စီၤလီၤသဝီအမံခန့်အိၣ်ဝဲ အသိးဖဲတုၤယီၤလၢမ့ၢ်န့ၢ်ဝဲန့ၣ်တဘျီယီၤသဝီမိဒိၣ်ဆံးပြီသ့ၣ်ကိးဂၤဒီးတဘၣ်လဲၤ ဘၣ်ဟးနီတကၤဘၣ်။ ကဘၣ်အိၣ်လၢဟံၣ်ကိးဂၤဒီးလီၤ။ သဝီပှၤကျဲၤအစၢဒီးကျဲၤဖး ဒုတဖၣ်န့ၣ်တၢ်ဟံၣ်လီၤယၢ်နီၣ်ခွဲသိၣ်အလၢ် (ယုဲးဖိအလၢ်) တဖၣ်ဒ်သိးပှၤဟဲ

နံဟးထီၣ်တသ့တဂ့ၤအဂီၢ်လီၤ. တၢ်စၢ်လီၤသဝီအခါခၢ်အံၤန့ၣ်တၢ်မၤအီၤတနံၣ်
န့ၣ်တၢ်လီၢ်တပူၤ, တနံၣ်အံၤတၢ်မ့ၢ်မၤအီၤလၢသဝီအခါခၢ်စးနီၤဒီးလၢခံတနံၣ်မၤဝဲ
လၢသဝီအခါခၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဒီးသဝီကီၢ်ကစၢ်ဒီးထီၣ်မိၤဝံၤဒီးသဝီသ့ၣ်က့သးပုၤမုၢ်,
ခွါတဖၣ်လဲၤဆူတၢ်ပနီၣ်အလီၢ်လၢသဝီအခါခၢ်ထိးနီၤဒီးဟဲစိၣ်ယုၣ်ဒီးဆီဖါဂီၤတ
ဘျုး, သံးတကတံၤလၢတၢ်ဖိဟ်အီၤလၢတၢ်စၢ်လီၤတၢ်အဂီၢ်, ဒီးဟုသးလၢပူၤထၢ
ဟ်အီၤတဖၣ်, ကသု, တၢ်ဒီးတၢ်လၢပူၤကဖိအီၤအဂီၢ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟဲစိၣ်အီၤ
ဆူတၢ်ကမၤမူးအလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲဂီၤခိ ၇ န့ၣ်ရံၣ်ဒီးယိးန့ၣ်ရံၣ်အဘျီၣ်စၢၤန့ၣ်စးထီၣ်ဝဲတၢ်မၤမူးန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်
အခါကီၢ်ကစၢ်န့ၣ်ဆီယာ်တၢ်ပူၤဖိတပူၤဖဲကျဲမုၢ်ဖးဒိၣ်တဘိလၢကလဲၤဆူသဝီပူၤအ
ခၢ်သးဝံၤ, ဘိလီၤသံးတကတံၤဆူပလီဝါဒၢတဖျၢၣ်အပူၤ (သံးတကတံၤလၢကီၢ်
ခိၣ်ဘိလီၤလၢပလီဝါအပူၤအံၤမ့ၢ်သံးကတံၤလၢအကစၢ်ဒၣ်ဖိဟ်စၢၤ) လၢကလုာ်
ထီၣ်ဟ်ထီၣ်တၢ်အဂီၢ်ဝံၤလၢခံဘိလီၤက့ၤသံးဆူထံတၢ်တဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ် (ဘၣ်
တၢ်မၤအီၤလၢဝၣ်, မ့ၢ်တၢ်ဒၣ်ထံဒၢလၢကစၢ်ခိၣ်) အပူၤစုၣ်စုၣ်ဒီးသံးကတံၤအဂၤ
တဖၣ်စုၣ်ကိးဘၣ်တၢ်ဘိလီၤအီၤဆူထံတၢ်အပူၤစုၣ်စုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်ကီၢ်ခိၣ်ဟံး
ထီၣ်ဆီဖါဂီၤလၢအဟဲစိၣ်ဝဲတဘျီဒီးကူးလီၤဝဲဆီအကီၢ်ဒီးအသွံၣ်လၢအဟဲယုၤ
လီၤတဖၣ်ဘိန့ၣ်လီၤဝဲဆူတၢ်ပူၤလၢအခူၣ်ယာ်ဝဲလၢကျဲမုၢ်ဖးဒိၣ်အခၢ်သးန့ၣ်လီၤ.
ဘၣ်တၢ်ဖိအီၤတဘျီယီ, တဂၤလၢအလီၢ်ဖိသကိးဝဲဒီးမုၢ်ဒီးသ့ၣ်ဖဲသးညီဝဲဒၣ်ကိး
ဂၤဒီးလၢမူးတဘျီအံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဖိအိၣ်တၢ်အိၣ်တဖၣ်ဝံၤဒီးဖဲတၢ်စိၣ်ဟ်ခုၣ်လီၤအီၤအခါကီၢ်ခိၣ်ဟံးထီၣ်က့ၤ
တၢ်ထိးနီၤလၢအတုၢ်ဝဲလၢဆါတဖၣ်ဝံၤ, ဟံးထီၣ်ကဒီးသံးလၢအဘၣ်တၢ်ဘိလီၤ
ယာ်အီၤလၢပလီဝါအဆိကတၢ်တဖျၢၣ်ဒီးလဲၤဝဲဆူတၢ်ပူၤလၢအခူၣ်ဟ်ဝဲလၢကျဲ
ခၢ်သးတပူၤအအိၣ်ဝံၤတၢ်န့ၣ်လီၤဝဲဆီအဒီးဆုအစုအခိၣ်ထိးနီၤ, အခိၣ်ဒီးအသ့ၣ်
အသးတဖၣ်ဆူတၢ်ပူၤအခါလူလီၤထွဲဝဲသံးပလီဝါလၢအဘိဟ်ယာ်ဝဲတဖျၢၣ်န့ၣ်ဝံၤ

ထုကဖှ်သုန်ကမဲဒီးစံးဝဲဒုင်, “ထံကစၢ်, ကီၢ်ကစၢ်, ကစၢ်ကစၢ်ကလိကစၢ်, ထံကျိထံကွၢ်ကစၢ်, ဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်, ကဟံကစၢ်, သံးခိၣ်မုၢ်သါတဖၣ်ဒၢ, တနံၤအံၤ ပဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ဒုးအိၣ်သု, ဟဲဘၣ်တက့ၢ်. နံၣ်လၢကဟဲန့ၣ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲပဇူသဝီ, မၤ ပူၤမၤဖျးန့ၢ်ပုၤဒုၣ်ဒါအအါအသီ, တၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢကဟဲဘၣ်ပုၤတဖၣ်, ဒုးအိၣ် ကုၢ်အိၣ်ပုၤ, အံးကွၢ်ပဒုးပသံၣ်, ပဇူသဝီ, ဒိၣ်ဆံးပြဲသွါခဲလၢကပူၤဖျးဒီးတၢ်ကီ တၢ်ခဲဒီးဟဲဘၣ်သပုၢ်ကတၢ်, အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢပဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ဒုးအိၣ်သုသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တက့ၢ်.”

ကီၢ်ခိၣ်ထုကဖှ်သုန်ကမဲဒီးသံးလၢအအိၣ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဒုးအိၣ်ကွၢ်ပုၤ လၢအဟဲသ့ၣ်တဖၣ်ဝံၤဒီးဘုးလီၤမ့ၢ်စီၤထံစီၤလၢအဖိဟံဝဲတဖၣ်အိၣ်သကိးအိၣ်သ ကိးပုၤဒီးတၢ်သုၣ်ဖဲသးညီဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်ကွၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. အိၣ်အိၣ်တၢ်ဝံၤဟဲကွၢ်က ဒါကွၢ်ဆူသဝီပူၤဒီးသံးကတံၤလၢသဝီဖိကိးဂၤဒီးဖိဟံဝဲတဖၣ်အိၣ်သကိးအိၣ်သ ကိးဝဲတုၤမုၢ်ဟါဒီးမုၢ်နံၤအဝဲန့ၣ်ဒုၣ်ဝဲအယိတဟးထီၣ်ဝဲဆူသဝီအချၢနီတဂၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖျါတၢ်လၢထးအံၤမ့ၢ်ဝဲကညီဖိလၢအအိၣ်လၢတီအူမုၢ်ထီၣ်ကစၢ် တဖၣ်လၢညါန့ၣ်တနံၣ်တဘျီအဝဲသ့ၣ်မၤဝဲတၢ်စီလီၤသဝီအမံခန့်ဒီးပထံၣ်ဘၣ် လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူန့ၣ်ပုၤဒုၣ်ပုၤဒါ, မၤန့ၢ်အိၣ်ကဲဝဲ, ဒီးအိၣ်ပုၤဝဲဒုၣ်ဒီးတၢ် အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့န့ၣ်လီၤ. မုၢ်မဆါတနံၤအံၤပတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထုတအိၣ်, ပတမၤပိၣ်ထွဲ လၢဖဲဖုလၢပျၢၤတဖၣ်အတၢ်မၤလၢၤဘၣ်. မ့ၢ်တခီပတဲလၢပဝဲပုၤကညီတဖၣ်ပ တၢ်အိၣ်မူလီၤထွံလီၤယွၤဒီးပဘၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်မၤကဲကုၢ်ကွၢ်ပုၤဒီးဟးအိၣ်လၢပုၤဂၤ ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤလၢဒုၣ်ဒါအတၢ်မၤတဖၣ်အယိလီၤ. အယိပကပိၣ်ကွၢ်ဖဲဖုအကျဲတ ဖၣ်ဒီးကတီၢ်ထီၣ်ကွၢ်ပကီၢ်လါကီၢ်သုလၢတဘျီအံၤဒ်သိးပကအိၣ်မုၢ်ဆိးပၤပူၤ ဖျးဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲ, တၢ်ဆူးတၢ်ဆါဒီးအိၣ်ဘၣ်ကွၢ်မုၢ်မုၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

207-

တၢ်သုၣ်လၢယုၤဖဲအဒီးယံၤလဲၣ်

ကွဲးနိုင်ယာ...မ္မာသုန္နနတကွဲးတဖန်ဟ်ယိတ်ဟ်ကီုအိၤ..နဟ်လံၤခါ.” ယဝဲဆါအိၤ, “မ္မာမ္မာ..ယကမ္မာနီၣ်မၤယါယာအိၤ.” တဘျီန့ၣ်ယသးခုညါ. ယမၤန့ၣ်လံာ်ကဘျဲးဒီးတကွဲးဘိဝံၤယဆုၣ်နီၤလၢယဖံအကပၤကံာ်တဟ်လီၤ. ယဖံတဲယၤ, “ဖဲလံၤ...ဖဲကစးထီၣ်တဲပုးနၤအဆိလၢတၢ်မၤအိၣ်ခးအဂ့ၢ်”. အါလါလါ...ယဆဲထီၣ်ယနၢ်ဒ်သိးဒီးဒိကအိၣ်ထီၣ်န့ၣ်တဟူးနီတစးဘၣ်.

“တၢ်ဖဲတၢ်မၤတမံၤဂ့ၢ်တမံၤဂ့ၢ်န့ၣ်ပဘၣ်မၤအိၤလၢအခူအခါအဆၢကတီၢ်ဒုၣ်ဝဲ, အခူအခါမ္မာတဘၣ်မ္မာဂ့ၢ်, မ္မာတလၢကွံာ်မ္မာဂ့ၢ်န့ၣ်, ပဖံးအိၣ်မၤအိၣ်တၢ်တကဲထီၣ်လၢဘၣ်...ပကဘၣ်ပုၤတၢ်ဒုၣ်ဒွဲၣ်..တၢ်ဖဲအိၣ်ခးန့ၣ်ကတဘၣ်မ္မာလၢအလါဒုၣ်ဝဲလီၤ. တၢ်ဖဲခးန့ၣ်တချုးပုၤဖဲခးပုၤဘၣ်လဲၤဆုၣ်ဟ်ဝဲလုာ်လၢအမ္မာတၢ်လီၤလၢဂ့ၢ်လၢပုၤဖဲခးန့ၣ်လီၤ. ပုၤဆုၣ်လုာ်ဝဲလါသလုာ်အပူၤ, လုာ်လၢပုၤဆုၣ်ဝဲတဘျီန့ၣ်တၢ်ကံာ်မ္မာလီၤဘၣ်လၢအဂ့ၢ်မးဒီးပုၤဖဲဝဲလီၤ. မ္မာဝံၤကဒီးန့ၣ်, တၢ်ဒုပုၤန့ၣ်ပုၤတဖဲဝဲဘၣ်. ပုၤမ္မာဖဲန့ၣ်ပုၤဆိးက့သံ, မ္မာတသံဘၣ်ဆၣ်ပုၤဖဲအိၣ်မၤအိၣ်တၢ်တကဲလၢဘၣ်.” ယသံကွၢ်ကဒီးယဖံ, “ဖဲဒါ, ဖဲမကၢ်နတဲဘၣ်ယးပုၤကံာ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. အဒိပုၤကံာ်တၢ်မ္မာလီၤထဲတဂ့ၢ်ဘၣ်တခီမိၣ်.” ယဖံတဲယၤ, “ဖဲလံၤ...န့ၣ်ဒုတအိၣ်ဘၣ်. ပုၤတဟးဖဲတြီနါစါခးဘၣ်. ထံကျိခံဘိကဆူးပုၤဖဲတဂ့ၢ်ဘၣ်. တၢ်တဲဝဲ ဒုၣ်လၢတၢ်မ္မာလီၤအိၣ်...မ္မာဝံၤဒီးနါထံလီၤ, ပုၤတဖဲဝဲဘၣ်. နမ္မာဖဲနဆိးက့..” ယကွၢ်ထီၣ်ယဖံအမဲာ်, “ဖဲမ္မာန့ၣ်နါထံအလီၢ်န့ၣ်မၤအသးဒ်လဲၣ်.” “တၢ်လီၢ်လၢထံစံာ်စီၣ်န့ၣ်ပုၤသးပုၤတဲစါဝဲလၢနါထံအိၣ်ဖဲန့ၣ်, အိၣ်ဒီးတခါဒီးဖဲကတဲနၤ, ထံကွၢ်ခံစါကီးပုၤတဖဲဝဲဘၣ်. ပုၤလဲၤတဂ့ၢ်စါကီးဘၣ်. ပုၤမ္မာလဲၤပုၤဆိးက့.” ယတဲယဖံ, “ဖဲတကအိၣ်ထဲပုၤဖဲတဂ့ၢ်, ပုၤလဲၤတဂ့ၢ်ဘၣ်ဒုပုၤကလဲၤဖဲအိၣ်က့ၤတၢ်ဖဲလဲၣ်..” “တၢ်လံၤတကအံၤတၢ်လီၢ်အိၣ်ဖျုၤအိၣ်ဂီၤလၢအပူၤနါထံန့ၣ်...” “ဖဲဒါ..လီၤကံာ်ဘၣ်ယၤပုၤခဲအံၤတရၢတဒုၣ်ဝဲလၢလဲၣ်..နါထံပျံၤပုၤကညိစံာ်လၢာ်လံၤခါသၢၣ်နီၤ..” ယဖံတဲ, “အယိန့ၣ်မိၣ်..ပုၤခဲအံၤတဖန်မၤတထီၣ်အိၣ်တထီၣ်ဒ်သိးလၢညါလၢဘၣ်..ပုၤခဲအံၤတဖန်မ္မာလၢတဒုၣ်တၢ်ထုတၢ်လၢဘၣ်အယိ, အိၣ်တၢ်လီၤ, အိၣ်တၢ်တက့ၢ်လၢဘၣ်..”

“အိၤဖဲလံၤ, ဖဲတနၤအိၣ်တၢ်တခါဒီး...ဖဲပုၤဖဲခးဝံၤ, တချုးပုၤဒွဲၣ်ခးဂီၢ်ခးန့ၣ်

ပုဂ္ဂိုလ်မာရ်၊ တံပျိုန့ၣ်မ့ၢ်တံၢ်..ဘၣ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်, နီသီးမ့ၢ်အူသုတလဲးအိၣ်တံၢ်လၢ
ပုၤခူးပူၤတဂ့ၤ. မ့ၢ်အူမ့ၢ်လဲးအိၣ်တံၢ်လၢပုၤခူးပူၤန့ၣ်တဂ့ၤဘၣ်. ပုၤခူးကစၢ်တမၤ
အိၣ်လၢခူးအဝဲန့ၣ်ဘၣ်. ဟ့ၣ်လီၤကွံာ်ဝဲပုၤခွဲၣ်ခူးတဂၤန့ၣ်လီၤ...တံၢ်တဲဝဲခူးကစၢ်
မ့ၢ်မၤန့ၣ်ကကဲထီၣ်တံၢ်ကိတ်ခဲတုၤဒၣ်လဲၣ်သံသ့..မ့ၢ်တသံမၤအိၣ်တံၢ်တကဲလၢ
ဘၣ်..” ယတဲယဖံ, “မ့ၢ်စံးန့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်မၤက့ၤဝဲဒၣ်လဲၣ်.” ယဖံတဲ, “အဝဲသ့ၣ်
က့ၤမၤအိၣ်က့ၤတံၢ်ဒီးအဒိပုၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ...ယဆိကမိၣ်ထီၣ်ပုၤသးပုၤလၢညါတဖၣ်
ဒုၣ်တံၢ်အါညါ...ယဲယဒုၣ်တကဲဘၣ်.” ယဖံတဲကဒီးယၤ, “အဒိ..ပုၤထီၣ်ခူးဝံလံ
နီၤ..မ့ၢ်ဝံတတၢ်န့ၣ်ပုၤဘၣ်လဲၤစိတ်..” ယသံကွံာ်ကဒီးယဖံလံ, “ပုၤစိတ်န့ၣ်ပုၤ
မၤမနုၤလဲၣ်..ပုၤစိတ်ပုၤဘၣ်တဂၤဒီးတဂၤခါ..” အန့ၣ်တဘျီယဖံနံၤဘၣ်ယၤ, “တ
မ့ၢ်န့ၣ်ဘၣ်...ပုၤစိတ်န့ၣ်မိၣ်..မ့ၢ်ပုၤလုၢ်အိၣ်ကစၢ်ကလိကစၢ်တံၢ်အိၣ်တဒိ...နီၤ
ပၢ်လံခါ. ပုၤစိတ်လီၤတံၢ်န့ၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီးအခိၣ်တဂၤ, ပုၤအခိၣ်တဂၤန့ၣ်ကဘၣ်
ထုကဖၣ်ကိးထီၣ်ဝဲ, “ကစၢ်ကလိကစၢ်..လၢကစၢ်ခါ..ဟဲအိၣ်တံၢ်ဖဲအံၤ..တနံၤ
ညါအံၤပဟဲလုၢ်အိၣ်သုတ်..ဟဲဘၣ်ကိးဂၤဒီး..ကယံၢ်မ့ၢ်သုအိၣ်န့ၣ်ဟဲခဲလၢာ်...ဟဲ
ခဲလၢာ်, ဟဲတုၤအတုၤတက့ၢ်..” ယဖံတဲပုၤတဒိဒိ, ယဖံကိးပသုဝဲလီၤ. ယက
န့ၣ်တံၢ်မိၣ်နံၤသး, ယဖံတဲယၤ, “ပုၤနံၤဘၣ်တံၢ်တဂ့ၤစ့ၢ်ကိးဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်စိတ်
တံၢ်န့ၣ်တမၤဝဲလၢဆိ, ထီၣ်ဒုၣ်ဘၣ်. မၤဝဲလၢထိးဖိ, ထိးဖိန့ၣ်ပုၤဘၣ်ကူးဝဲအကိာ်,
ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအတံၢ်တအိၣ်တဖၣ်န့ၣ်မၤဝဲလၢဆိသ့..” “..ဖဲခါ, မ့ၢ်စံးန့ၣ်
တချုးလၢအဝဲသ့ၣ်ဟံၣ်ဖိၣ်က့ၤအဘျီန့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်မၤတံၢ်တမံၤမၤဒီးခါ..” ယဖံတဲ
ယၤ, “တဲတဘၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်လၢကအိၣ်ဝဲအယိဒီးအဝဲသ့ၣ်မၤဝဲခါသၢာ်.” “မ့ၢ်မ့ၢ်
န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကွဲန့ၣ်ဘျီကလၢဒၣ်လဲၣ်.” “လၢအံၤဖဲတဲပုၤန့ၣ်..ဆၢကတီၣ်ဖဲန့ၣ်, ပုၤဝံ
ဘျီလၢယုၢ်ပူၤ. ယုၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဝံဘျီလၢအပူၤန့ၣ်ထွါဝဲဒီးထိးသွံၣ်..ထိးန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်
တဆဲးသံဘၣ်..ကူးဝဲအကိာ်..ဖိဝဲထိးညၣ်တုၤလၢအမံတဘျီ, လဲၤစိတ်ဝဲလၢဒုၤ
ပူၤ, မ့ၢ်တမ့ၢ် ချီၣ်ပူၤ, လၢတံၢ်ပိာ်ဘျီလီၤဝံဒီးထုကဖၣ်ဝဲ, ထိးအခိၣ်ဘၣ်ခၣ်ဘၣ်န့ၣ်
ဟံၣ်ဒၣ်လၢကျိးပူၤ (ဝၣ်ခိဘၣ်) မ့ၢ်ဝံဒီးထၢန့ၣ်ဝဲလၢဘျီပူၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်ဟါလီၤတဘျီ
အဝဲသ့ၣ်လဲၤဟးက့ၤဝဲလီၤ..” ယသံကွံာ်ကဒီးယဖံ, “ဝံလံခါဖဲခါ..” ယဖံ တဲ,
“တဝံဒီးဘၣ်...အဝဲသ့ၣ်စံးဘျုးက့ၤထီၣ်ဘံၤ..” “ဖဲခါ..ဘၣ်မနုၤအဝဲသ့ၣ်တ
စံး ဘျုးကစၢ်ယုၤလဲၣ်..ဘၣ်စံးဘျုးလၢထီၣ်န့ၣ်” ... “တံၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဝဲသၢာ်ဖဲ လံၤ..တံၢ်

အံၤဘၣ်တဲပွဲးကဒီးန့ၣ်ထီၣ်ဘံၣ်အဂီၢ်ကဒီးခါသၢ်..” “..တဲသၢ်ဖဲ..ဘၣ်မနုၤလဲၣ်..တၢ်ဘျးနသးလံၤခါ..မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်အိၣ်ဘျးသၢ်..ယကွဲးကွၢ်တၢ်ဂီၢ်လၢဖဲ တဲပွဲးယၤတရၢလီၤ..” “..ယဖဲဖုးလဲးလီၤယခိၣ်ဒီးတဲယၤ, “ကွဲးကွၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်တဲး, မၤလီၤမၢ်နတၢ်ကွဲးနီၣ်တဂ့ၤ..တဲယုၤကွၢ်ပုၤဖိသၢ်လၢကဟဲကွၢ်လၢခံတစါ..” ယတဲယဖဲ, “တဲယုၤကွၢ်ယၤထီၣ်ဘံၣ်အဂီၢ်လၢခံနီၤ..တဲယုၤကွၢ်ယၤလၢအသီတခါဒီး..အါလၢယသးပုၤနီၣ်ယသးနၢၤဖဲ...” “ဘၣ်မနုၤလဲၣ်ဖဲလံၤ..နသးပုၤနီၣ်မနုၤလဲၣ်” “တၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်လၢကဘၣ်ကျဲးဒီးအိၣ်ထံၣ်ချီဆၢလံၤ..” ယကွၢ်န့ၣ်ဆူတၢ်အိၣ်အလီၤယကျဲးန့ၣ်ယဖဲထံၣ်ချီဆၢဒီးဟံၤလီၤစ့ၢ်ကိးဒီးကိၣ်...ယဖဲတဲယၤ, “တၢ်ဘျး..” ယဖဲဘၢထုကဖၣ်ဝံၤအိၣ်ဝဲကိၣ်ဒီးထံၣ်ချီဆၢန့ၣ်လီၤ. ယဖဲကွၢ်ထီၣ်ယမဲၣ်နၢ်ကမ့ၢ်ထီၣ်ဝဲ, အတၢ်နၢ်ကမ့ၢ်တထံၣ်အံၤယနၢ်တဟံၤအခီပညီဘၣ်..လီၤကံၤမးဒီးသိးဒီးမိၣ်န့ၣ်လံၣ်စ့ၢ်အတၢ်နၢ်ကမ့ၢ်လၢပုၤတသ့ၣ်ညါအခီပညီနီတကၢဘၣ်လီၤ. ယဖဲတၢ်နၢ်ကမ့ၢ်အပူၤကၣ်ဒီးတၢ်သးခု, တၢ်သးမုၢ်, တၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးသ့ၣ်သ့ၣ်ဒါန့ၣ်ယတဲတဘၣ်လၢဘၣ်.

ယဖဲတဲယၤ, “ဖဲလံၤခါ..တနံၤအံၤ, ဖဲကတဲယုၤနၢ်သးပုၤလၢပျၢတၢ်မၤအိၣ်ညၢ်, ဆွဲၣ်, သဒိၣ်အဂီၢ်..ဖဲလီၤဘျးလံၤ..” ယနၢ်မူယဖဲဝံၤ, “ယတဲဖဲခါ...တၢ်ဘျးဒိၣ်မးလီၤ...တၢ်လၢနတဲယုၤကွၢ်ယၤတဖၣ်အံၤယကကွဲးဂ့ၢ်ထီၣ်က့ၤ..” ယသးခုဒိၣ်မးလၢယဖဲအိၣ်မူဒီးဒီးတဲယုၤကွၢ်ယၤတၢ်ဂီၢ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီန့ၣ်ညါယမံတန့ၢ်ဘၣ်. ယသးခုဒိၣ်တလၢခါ. မ့တမ့ၢ် ယအိၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါကဒီးတၢ်ဂီၢ်လၢယဖဲကတဲယုၤကဒီးယၤခဲမ့ၢ်ဆွဲၣ်န့ၣ်ခါ. ယတဲတဘၣ်လၢဘၣ်. ယဆၢထဲမ့ၢ်ကဆွဲၣ်ဝါအသီတဘျး, ယကနၢ်ဟူဘၣ်ကဒီးဖဲဖုလၢညါတဖၣ်တၢ်ဖိၣ်အိၣ်ညၢ်, သဒိၣ်, ဆွဲၣ်တဖၣ်လၢကျဲးလဲၣ်အဂီၢ်လီၤ. ယဆိကမိၣ်တၢ်ယံၢ်ယံၢ်ဘျးလၢမ့ၢ်ကဆွဲၣ်ဝါဒီးယမံသပုၤဘၣ်ယသးလီၤ. ယနၢ်ဟူယဆိဖါကီၢ်တဘျးအိၣ်အိၣ်လၢတၢ်မံမိၢ်အပူၤလီၤ. ကမ့ၢ်ဝဲလဲၣ်...ယနီၣ်ထီၣ်ယသး...ယဆိဖါကီၢ်တဘျးအိၣ်အိၣ်အိၣ်တိတိလၢယမံဖိလံၤ, လီၤကံၤသိးဒီးကိးဂဲၤဆၢထၢၣ်ယၤလီၤ. ယဂဲၤထၢၣ်ကရီကဒး, ယထူးမဲပျီမိၣ်ဝံၤ..ယလဲၤလီၤဆူယဖဲအအိၣ်, ယဆၢဂ့ၢ်ဆၢဝါယဖဲ, “ဖဲခါ, ဂီၤလၢအဂ့ၢ်နီၤ.” ယဖဲတဲဆၢယၤဂီၤလၢအဂ့ၢ်ဝံၤပဒီဖဲလံၤခံၣ်ပကျဲးအိၣ်ထံၣ်ချီဆၢ

ဒီးကိပ်, ပအိပ်သကိးဝံင်ဝံင်ဘဲဘဲလီၤ.

ပအိပ်တၢ်ဝံၤတဘျီ, ယတဲ.. “ကဲဖံ, စးထီၣ်တဲကဒီးတၢ်တဲတခါဒဲၤ...လၢအံၤ
အဲၣ်ဒီးကန့ၣ်, ဒီနၢမံတန့ၣ်ဘၣ်..” ယဖံနံၤဘၣ်ယၤ, “တဲဘဲလၢမံတန့ၣ်ဘၣ်. အဆီ
ဖါကီၢ်မ့ၢ်တကိးဝဲၤဆၢထၢၣ်အီၤဘၣ်န့ၣ်ကမံတဲတၢ်လၢမ့ၢ်ဆဲးကပြီၣ်လီၤဘၣ်အခံၣ်
ကီၢ်လံ.” ဖဲန့ၣ်ပနံၤသကိးဒီဖဲလံၤခံၣ်လၢလၢ, ယမိတဲဘဲ, “ပှၤဒီဖဲလံၤခံၣ်လၢအံၤ,
နံၤတဘးဘးညါန့ၣ်ဘၣ်မနုၤလဲၣ်..” ယတဲယမိ, “တၢ်ယဖံတဲလၢမ့ၢ်ကဆဲးက
ပြီၣ်လီၤဘၣ်ယခံၣ်..တၢ်နံၤထီၣ်ဘဲယၤသၢၣ်..မိတဂၤအံၤ..” ယတဲတခါဒီယနံၤတ
ခါခါလီၤ. “ကဲဖံလံၤ..ဖံကတဲပုးနၢလၢပှၤသးပှၤလၢညါဖီၣ်အိၣ်ညၣ်, ဆွဲၣ်,
သဒိၣ်အဂ့ၢ်..ပှၤသးပှၤလၢညါန့ၣ်တၢ်သးသးသုစါခဲအံၤဘၣ်...အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်
သ့ၣ်ညါ...မ့ၢ်မိခဲအံၤဒုအိၣ်လုၣ်ကိတၢ်ဒိၣ်မး...လၢညါန့ၣ်ပှၤဖီၣ်အိၣ်ဒုညၣ်
လၢစိၣ်, ပှၤ, တနဲၢ်, သ့, တနီၤ(လၢ), ကါဒီးဘၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. စၢတအိၣ်ဒီးဘၣ်.
မ့ၢ်ညၣ်ထီၣ်ဒိၣ်အခါန့ၣ်မတဂၤမးတဖီၣ်အိၣ်ဘၣ်. ပှၤပျဲထီၣ်ဘဲလၢကထီၣ်ဒိၣ်ဒု
ဘဲလၢထံနၢထံခံၣ်ဒီးလၢထံဖိကျိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ညၣ်ထီၣ်ဒိၣ်ဝံၤလံၤဒီးပှၤဖီၣ်အိၣ်
က့ၤဘဲလီၤ. တဘျီတခါပှၤဘျီဟံညၣ်လၢကွံထံယိာ်ပှၤ, ပှၤဟံန့ၣ်ဘဲအချံအသၢၣ်,
ပှၤကိးဘဲလၢပှၤတၢ်ဘဲ, တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဟဲတၢ်လီၤလံတဘျီန့ၣ်ညၣ်မိၢ်ပှၤတဖၣ်ဟးထီၣ်ဒိၣ်
ဘဲလီၤ. ပှၤသးပှၤတဲဘဲ, “အိၣ်ဒုကတီၤလ့, အိၣ်ညၣ်ကတီၤကွံ” လီၤ. ပအိပ်တၢ်
န့ၣ်ပဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါ, ပတဘၣ်အိၣ်လီၤတူၢ်လီၤကံၢ်တၢ်ဘၣ်. ပမ့ၢ်အိၣ်ဒီး
န့ၣ်ပအိၣ်ဘၣ်တဘျီလီၤ. လၢခံလၢလၢပတအိၣ်ဘၣ်လၢဘၣ်.”

“ဘူးလၢတၢ်ကယီၤထီၣ်န့ၣ်ပှၤမၤစံၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဆီလီၤဘဲတနီၤ, ဒ်သီးတၢ်မ့ၢ်
ဟဲတၢ်ညၣ်မ့ၢ်ဟဲက့ၤလီၤကဘၣ်ဒုဘဲလၢတနီၤပှၤ, ညၣ်လၢအဟဲက့ၤလီၤလၢထံ
ကျိၣ်, ထံကွံၢ်ခံသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်က့ၤထီၣ်ကဒီးလၢထံမိၢ်ပှၤအပူၤကဒီးလီၤ.” ယတဲယ
ဖံ, “အီၤ..ဖံ..ယသ့ၣ်ညါလံၤ..မ့ၢ်နတဲတၢ်န့ၣ်.” ယတဲတဲ, “နမ့ၢ်သ့ၣ်ညါတဲပုးယၤ.”
ယတဲယဖံ, “ယတဲတဘၣ်ဘၣ်.” ယဖံကိးထီၣ်ဘဲ, “ပုး..သ့န့ၣ်ယၤတဂ့ၤ..နအိၣ်
ဖျၢၣ်ထီၣ်ဒုဖဲမဂီၤမဟါလီၤ.” ပဒီဖဲလံၤ ခံၣ်ပနံၤကဒီးလံ. “ဖဲလံၤစၢ, တၢ်လၢဖံ
တဲနၢပှၤဖီၣ်အိၣ်ညၣ်လၢ, စိၣ်, ပှၤ, သ့စၢတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ထီၣ်တယံၢ်ဒီးဘၣ်. လၢ
ညါန့ၣ်, ပှၤဘျီဟံညၣ်လၢတဂၤကမၤဒုဘဲ, တၢ်မ့ၢ်တၢ်ယီၤထီၣ်ဒီးပှၤသး (ထါ)

သးကွံင်ထံလၢကမၤပူၤဒီးပှၤဖီဉ်အိဉ်သကိးဝဲဒ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်လၢညါန့ဉ်, ညဉ်အါမး, တၢ်ယီၤခါကတီၢ်လၢထံကျိပူၤန့ဉ်, ပှၤဟံလီၤဝဲဒ်ဝံဉ်ကျုဉ်ပီၤတက့ၢ်, တက့ၢ်...ခံသီသၢသီပှၤလဲၤဝံဉ်ထီဉ်ကွၢ်ပှၤမၤန့ဉ်ညဉ်အါမး, ပှၤတဟးဝံဉ်ထီဉ်ဟ့ဉ်စ့ၢ်ကိးဝံဉ်ပီၤလၢပှၤဂၤဟံလီၤယၢ်တဖၣ်ဘၣ်. ပှၤလၢညါန့ဉ်အိဉ်ဒီးတၢ်တီတၢ်လီၤ, တၢ်သိးခဲအံၤလၢဘၣ်.”

“မ့ၢ်မ့ၢ်လၢထံန့ဉ်ထံခံတခီန့ဉ်ပှၤမၤအိဉ်ညဉ်ဒီးဘၢ, ကါ, ကွဲး” ယၢ်တဟံကဒီးဘၣ်. ယသံကွၢ်ကဒီးယဖံ, “ဖံဒၢ, တၢ်လၢကါဒီးကွဲးန့ဉ်မတၤလဲဉ်.” “ဖံလံ.. တၢ်လၢကါန့ဉ်ပှၤဂံၢ်လီၤတဘိဘၣ်တဘိ, ဒ်သိးပှၤဆ့ဉ်ဆိုန့ဉ်လီၤ. နၢ်သက့, တက့ၢ်ဒီးတက့ၢ်ပှၤကိလီၤဝဲထဲသိးသိးဝံၤ, ပှၤသံဉ်ဝဲစးထီဉ်လၢအခိဉ်တုၤလီၤလၢဝံဉ်ကမံၣ်, ပှၤသုဝဲလၢညဉ်ကဟဲက့ၤလီၤအဂီၢ်...” ယတဲယဖံ, “ယသ့ဉ်ညါလံ...ယထံဉ်ယဝါဒီးအိဉ်ညဉ်လၢဝံဉ်ပီၤလၢပှၤထုဝဲတခါန့ဉ်..မ့ၢ်လံ..မ့ၢ်လံ.. မ့ၢ်မ့ၢ်ကွဲးတခီမိဉ်.. မၤသးဒ်လဲဉ်.” ယသံကွၢ်ကဒီးယဖံလံ, ယဖံတဲယၤ, “န့ၢ်မ့ၢ်ဆဲးဒီးသ့ဉ်ညါန့ဉ်, ခဲမ့ၢ်ဆ့ဉ်လဲၤလၢနတံဖါသူအအိဉ်န့ဉ်, အဝဲကလဲၤပှၤန့ၢ်ပှၤမၤညဉ်လၢကွဲး”, ယတဲအီၤ, “ဖံတဂၤအံၤန့ၢ်မ့ၢ်တဲပှၤယၤန့ဉ်ချ့ဒ်ဒီးဒီး..ယဘၣ်ဒီးကဒီးခဲမ့ၢ်ဆ့ဉ်ညါ..ကယံာ်ဝဲသၢဉ်..” ယဖံတဲယၤ, “န့ၢ်မ့ၢ်လဲၤထံဉ်လၢနမံးနသ့ဉ်ညါကဂ့ၤလီၤ..” “မ့ၢ်မ့ၢ်န့ဉ်တဲဆိဟံစၢၤယၤအဒိ”. ယဖံဘၣ်တဲကဒီးလံ. “တၢ်လၢကွဲးန့ဉ်ပှၤန့ဉ်တၢ်ထံကျိဒီးတၢ်နဲ, ပှၤမၤန့ၢ်ကွဲးအလီၢ်. တၢ်ပှၤဟံတဆူ, ကွဲးအိဉ်အကလုာ်ကလုာ်, ပှၤမၤဝဲလၢညဉ်ကက့ၤလီၤအဂီၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. လၢကွဲးအခိဉ်ထိးန့ဉ်အိဉ်ဒီးဝံဉ်ပီၤဖးဒိဉ်လၢပှၤဘၢဉ်ဖျိန့ဉ်ဝဲအပူၤ..လၢအခါလၢတခီညဉ်လၢအဟဲက့ၤလီၤတဖၣ်ဝံဉ်လီၤ (လဲၤန့ဉ်) ဝဲဆူဝံဉ်ခါလၢတၢ်ပှၤအဝဲန့ဉ်ဒီးလီၤဝဲဆူကွဲးအပူၤလီၤ. ကွဲးန့ဉ်ဒ်သိးဒီးကါစ့ၢ်ကိးလီၤ. ယတဲကဒီးယဖံ, “အီၤ..ယထံဉ်ဘၣ်ဝဲသၢဉ်..ယသ့ဉ်ညါလံ.” ယဖံကွၢ်ယီၤယမံၣ်, “နထံဉ်ခါန့ဉ်, ပှၤတဲမ့ၢ်ဝံၤန့ဉ်သ့ဉ်ညါခဲလၢဂံၢ်လီၤ.” ယတဲယဖံ, “ဖံတဂၤအံၤ, တၢ်နတဲဝံၤလံအယိပသ့ဉ်ညါဝဲသၢဉ်.” ပဒိဖံလံခံဂၤပနံၤကဒီးလံ. ယဖံတသးထီဉ်ယၤဘၣ်.

“မ့ၢ်မ့ၢ်န့ဉ်ပှၤဖီဉ်အိဉ်ဆ့ဉ်, သဒိဉ်တခီမိဉ်” “သဒိဉ်န့ဉ်မ့ၢ်မ့ၢ်လၢထံကျိဖးဒိဉ်အပူၤန့ဉ်ပှၤမၤန့ၢ်ဝဲပျံးထီကအိဉ်လၢအပျံးလၢအကယၤညါ..လၢပျံးထီအ

လါနဲ့ပှာစာလီဝဲပျံဖိ၊ တဘိဒီးတဘိအဒှ်စာကအိပ်ဝဲသဒိဉ်ယီဝဲယဉ်၊ လာပျံဖိအစီးနါန့ဉ်အိပ်ဒီးထးဖိတဘိ၊ ပျံဖိထီမကကတဘိန့ဉ်ပှာစာလီဝဲလာထံကျါ၊ ပှာစာပှာလီဝဲထံကျါ၊ တာလသဒိဉ်န့ဉ်အိပ်ယီဝဲသဒိဉ်ဝံဃးအယိသတးဒီး၊ ပှာကွလီဝဲယီဝဲသဒိဉ်တကွတကွထဲသီးစုမုဒိဉ်၊ ပှာဝဲနာမူထီဝဲ၊ ဝံဒီးပှာဆဲးထီဝဲ လာထးဖိအလီ၊ ပှာစုဉ်လီဝဲလာထံကျါ၊ ဖဲမုဒါသဒိဉ်ဟဲအိပ်ယီဝဲသဒိဉ်၊ ပှာမုဒါဟဲ ဘျာဉ်သဒိဉ်၊ ပှာအိပ်လာချံပှာ၊ ပှာဘျာဉ်ဝဲဒီးသ့တဘျီဘျီဘဉ်စုာ်ကီးညဉ်လီ။”

“မ့မုဒါလာထံကျါဖိအပူန့ဉ်ဖဲတဟံထီဝဲသီန့ဉ်ပှာတဟံန့ဉ်ဝဲထံချး၊ လာထံကျါ နံ၊ တဖျာဉ်တဖျာဉ်၊ လာချးအပူန့ဉ်ပှာန့ဉ်ဝဲဖုကမူဉ်၊ မ့တမုဒါယီဝဲသဒိဉ်ဝဲမံ၊ မုဒါနီ သဒိဉ်ဖိတဖျာဉ်ဟဲအိပ်၊ ပှာဘျာဉ်ကွာဒီးသ့..ညဉ်န့ဉ်ပှာယုအိပ်ကျဲအိပ်အဘိဘိ.. ပှာတခွဲအိပ်ဝဲစုာ်..ဆွဲလာထံခံတဖျာဉ်ပှာတအိပ်ဝဲဘဉ်၊ ဆွဲမုဒါအိပ်န့ဉ်ထံမူ..ဖဲတဟံ စူထံအခါလီ၊ ပှာဖိအိပ်ဆွဲ..ညဉ်လံဉ်နာ်ကွပှာတအိပ်လီတုာ်ဝဲဘဉ်၊ ညဉ် လံဉ်န့ဉ်မုဒါအိပ်န့ဉ်ထံတလီသးဘဉ်။” “ဖဲဒါ...တဟံဖဲတဟံမာလာအကအိပ်ဒီးတ မံမံဒီးဒါ။” ယဖဲတယ၊ “ပှာတနီနီလုာ်အိပ်အသးသမူလာတဟံစုသုလာအမုဒါ၊ ထုတဟံ၊ ထုတဟံအကလုာ်ကလုာ်၊ အဒိ-ကုအကလုာ်ကလုာ်၊ ကုတဖျာဉ်န့ဉ်ထုဝဲ ဒှ်အကံဉ်အဂ့ၤဂ့ၤမး၊ တနီနီထုဝဲ သ့ဒီးလာပှာဟံလီအိပ်သဘျုဉ်၊ သးသဉ်၊ တနီနီထုဝဲစုာ်၊ နာ်တိဉ်ဘု၊ နာ်၊ တလီ၊ တာလာထုဝဲတဖျာဉ်န့ဉ်အါဒှ်တက့ၢ်အ ဝဲသုဉ်လဲအိပ်ဝဲဒီးဘု၊ မ့တမုဒါဆါဝဲဒှ်ဒဲခါတဟံပှာတဟံကလံအိပ်ဝဲအသးလီ၊ ပှာမာအိပ်ညဉ်၊ သဒိဉ်တဖျာဉ်စုာ်ကီး၊ လဲအိပ်ဝဲဒီးဘု မ့တမုဒါ ဆါအိပ်ဝဲစုာ်...အိပ်ဒီး တခါဒီး...ဖဲကတဲနါ၊ မ့မုဒါပှာဟံမုဒါဟံမာတဖျာဉ်န့ဉ်ဘုဉ်ထိးဘုဉ်ဆိဒီးလုာ်အိပ်အ သးသမူလာတဟံဖဲတဟံမာတဖျာဉ်လီ၊ ပှာလာအထါထဉ်သ့တဖျာဉ်တခီအဝဲသုဉ်ထါ ဝဲကညီဆုက၊ လာဟံမုဒါဟံခါကကလဲလာမုဒါကနီဖိဉ်သုဉ်ခါ..မုဒါလံမုဒါဟံ ကာဝဲန့ဉ်တဒိသီးလီသးဘဉ်..တာလာပှာကညီဆုကန့ဉ်ဟံမုဒါဆုကမုဒါဂ့ၤ၊ ဟံ ခါဆုကမုဒါဂ့ၤ၊ ကဘဉ်အိပ်ဒီးအနွံ၊ တာလာတဟံအနွံန့ဉ်မုဒါဟံလီစာလီလီသ့ဉ်.. အနွံမုဒါတအိပ်ဘဉ်န့ဉ်ပှာကာဝဲတဂ့ၤဘဉ်၊ ပှာသးပှာတဲဝဲလာပထူပထံလီမာသ့.. မ့တမုဒါကျဲကျဲဒီးကလုာ်န့ဉ်ဂါအသ့ဉ်သ့..တယံဘဉ်န့ဉ်သုကထံဉ်ဘဉ်ပှာက ညီဆုကတနီနီအနွံကလီမာဝဲ၊ ဆုကပှာကညီကဟဲဟံထီဝဲအကလုာ်က

လုပ်လီ။” ဖဲယဖဲတဲပုးကွာယဘၣ်ယးကူကအဂံၢ်န့ၣ်တၢ်လီၤဆိတအိၣ်ဒီးအါ
အါဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်သန့ကွ, ဖဲယကွဲးကွာတၢ်ဂံၢ်အဝဲအံၤအခါဒ်ယဖဲတဲပုးကွာယ
အသိးယထံၣ်ဘၣ်ယဲလၢယမဲၣ်လံ. ကညီဆွဲကတဖၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်တၢ်
ဆးအီၤဒ်ကီၤလၢဝါအဆွဲက, လီၤဆိဒ်တၢ်ပိာ်မုာ်ဆွဲကဒ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လဲၤ
ထီၣ်လဲၤထီၣ်အသိးလီၤ. ပိာ်ခါဆွဲကတနီၤနီၤအနွံတအိၣ်လၢဘၣ်. တၢ်ယထံၣ်
ဘၣ်တၢ်အံၤတၢ်ချီယသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ကွာယဖဲအတၢ်တဲလံ. တဘျီတခါဒ်ယသးဘၣ်ဒီး,
ယသးအုးဒ်မးလၢပပုၤကလုာ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢကလီၤဘၢကွံာ်မးလၢကလုာ်အက
အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအဖီလၢမးလီၤ.

ယဖဲတဲပုးကဒီးယလၢ, “လၢညါန့ၣ်တၢ်တလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဒီးဘၣ်. လီၤဆိ
ဒ်တၢ်လၢယပၣ်အစီၤန့ၣ်တၢ်ကဒ်ဒ်မး..ပကကဘၣ်ဆွဲကတဘၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်
ညီဘၣ်.. လၢပုၤကဒုးကဲထီၣ်ကွာဆွဲက, တၢ်ကူတၢ်ကအဂီၢ်, ပုၤမၤန့ၢ်ဘဲ, ပုၤလၢ
ဝဲဝဲပုၤဒုးကဲထီၣ်လၢလုာ်, ဒ်ပုၤသးလီၤဝဲအလွဲၤအသိးပုၤဘၣ်စုၣ်ဝဲလုာ်ဒီးသ့ၣ်
ဘၣ်, အါဒ်တက့ၢ်ပုၤမၤန့ၢ်ဝဲကိၣ်ထူၣ်အဘၣ်ပုၤတီၢ်ကပုၤဝဲပုၤချီထီၣ်ဝဲလုာ်ဒီး
လုာ်လၢတၢ်အိၣ်ဒီးအလွဲၤ..အါဒ်တက့ၢ်အလွဲၤသ့..အိၣ်ဒီးတမံၤဒီး..ပုၤမၤန့ၢ်ဝဲမး
ကွံာ်ဘၣ်, ပုၤယါလုာ်ကျါကျီဒီးကတ်လုာ်ပုၤချီထီၣ်ဝဲလုာ်ဒီးလုာ်, မ့ၢ်ဝဲန့ၢ်ပုၤ
စုၣ်ဝဲလၢကပိာ်ကျါတန့ၢ်..” ယတဲယဖဲ, “မ့ၢ်ဒ်န့ၢ်အလွဲၤအိၣ်သ့ပံၤန့ၢ်” ယဖဲတဲ
ယ, “အိၣ်ဒ်န့ၢ်ဘၣ်ဆၣ်အလွဲၤတလီၤဘၣ်. ပုၤမ့ၢ်အိၣ်ဒီးလၢအလွဲၤယးန့ၢ်ပုၤချီဝဲ
ဒ်လုာ်ဒီးမိကဲဘၣ်..တၢ်လၢမိကဲဘၣ်န့ၢ်ပုၤဆူၣ်တၢ်ကူတၢ်ကအလွဲၤထီၣ်ဒီး..တ
ဘျီတခါ, ပုၤစုၣ်စုၢ်ကီးလုာ်လၢတၢ်သ့တကလုာ်လၢအမ့ၢ်နီၣ်ဆူၣ်သ့မံၤစုၢ်ကီး
လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်နီၣ်ဆူၣ်သ့မံၤန့ၢ်ပုၤမၤန့ၢ်ဒ်သ့တၢ်စူၤခါဒီးတၢ်ယီၤထီၣ်သီ, ပုၤ
ကမၤန့ၢ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၢ်တညီဘၣ်. အလွဲၤဂီၤလုးဒီးပကွာ်ဖျါဂုၤမးလီၤ. တၢ်လီၤအါ
ပုၤအါတီၤဒီးပုၤကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အလွဲၤကအိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်ကီးသၢၣ်..”
ယဖဲတဲပုးယလၢပုၤစုၣ်တၢ်အလွဲၤလၢနီၣ်ဆူၣ်သ့ဒီးယသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ကွာယဖဲယနီၣ်
ဆဲးအခါပမၤလိတ်လၢမိ, ဣသဝီၣ်အခါ, ယဒီးယနီၣ်ပလဲၤဒီးန့ၢ်နီၣ်ဆူၣ်သ့မံၤပ
ဘဲးန့ၢ်အထံၣ်ပထၢ်န့ၢ်လၢထီၣ်ဒီးဘိ (ဖေါင်တိန်) အပူၤပကွဲးဒ်လံာ်ဒ်န့ၢ်လီၤ.
မ့ၢ်လၢတၢ်ယံးတၢ်ကဒီးပကပုၤထီၣ်ဒီးဘိပစုတအိၣ်ဘၣ်. ပဘၣ်သ့ဒ်န့ၢ်ဆၢတၢ်
သ့တၢ်သ့လၢအလွဲၤအိၣ်တဖၣ်အထံၣ်န့ၢ်လီၤ.

ယသးခုလာယဖံတဲပွးကွာယတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ၊ တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူခိဖျါမိၢ်ပၢ်ဖဲဖု
လာညါတဖၣ်မၤတၢ်ဝဲဒီးယသ့ၣ်ညါဘၣ်ယဲလီၤ. ပတဲသကိးတၢ်ဒီးပဖံလာတၢ်ဂ့ၢ်
အံၤတခါဝံၤတခါဒီးယသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ကွာလာထီၣ်ဘံၣ်အဂ့ၢ်လီၤ. ယတဲယဖံ, “န
တဲပွးယတၢ်ဂ့ၢ်ဒုဝံၤတဘျုးခါလံ. ခဲအံၤအိၣ်ကွာအကတၢ်တခါလာယကမၤနီၣ်
ယၢ်ကွာလာအမ့ၢ်ထီၣ်ဘံၣ်လာပှၤတနီၤနီၤကိးဝဲလာဖံဘံၣ်ယီၤကဲထီၣ်အဂ့ၢ်နီၤ.”
“ကဘၣ်တဲဝဲသၢၣ်ဖဲလံၤ...တၢ်ဟ်ဒိၣ်ထီၣ်ဘံၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်ကလီၢ်ကလၢ်, တၢ်
ကြီကြးဘၣ်. အိၣ်ဒီးအခိပညီ...တုၤလာစိၤခဲအံၤဟ်ဒိၣ်ဟ်ကဲဝဲဒီး...အယိသတးပ
သးပုၤနီၣ်ဖံဘံၣ်ယီၤတသ့ဘၣ်...” ဒီးယဖံစးထီၣ်တဲဝဲထီၣ်ဘံၣ်အဂ့ၢ်လီၤ. “ဖဲလံၤ
ကနၣ်မ့ၢ်ထံမ့ၢ်ဆးနီၤ...တၢ်တဲဝဲဒၣ်လာပျာန့ၣ်ဖိၣ်ယဲဒီပုၤဝဲၣ်အိၣ်ခံၤ...မ့ၢ်လာဖိၣ်ယဲ
ဒီပုၤဝဲၣ်ခံၤအံၤဖိၣ်အယိပုၤခူဖိၣ်ဖိတဟ်အီၤလာဝုၤပူၤဘၣ်. ဘၣ်တၢ်ဟ်အီၤလာဝုၤ
ချ့...တၢ်တဲဝဲဘၣ်လာတၢ်ယံးတၢ်ကၤအဆၢကတီၢ်ဒီးဒီပုၤဝဲၣ်ခံၤကလဲၤပူၤအိၣ်ဟု
သးလာတၢ်လီၢ်အဂၤတတီၤလီၤ. ကလဲၤဟ်ပူၤအခံပူၤတအဲၣ်ဘၣ်. အယိသတးဒီး
အဒီပုၤဝဲၣ်ခံၤစိၤထီၣ်ဒီးတၢ်တသးလဲၤပူၤအိၣ်ဟုသးလီၤ. ဖိၣ်ယဲအဒီပုၤဝဲၣ်ခံၤအံၤ
တၢ်အိၣ်ဒၣ်ထဲတသးလီၤ. အယိပူၤန့ၣ်ဒၣ်ဟုသးတကူၢ်လာတၢ်န့ၢ်ထံဒၢတတ်လီၤ.
ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဟဲကွာလာကျဲအခါန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်န့ၢ်ဟူဝဲလာချၢၣ်ခံန့ၣ်တၢ်ကလုၢ်သီၣ်ဝဲ
ဒၣ် “ဝိ-ဝိ-ဝိ”, ပှၤဂၤန့ၢ်ဟူသန့ၣ်က့ပှၤတကန့ၣ်ယုၢ်တၢ်ကလုၢ်သီၣ်န့ၣ်ဘၣ်.
မ့ၢ်မ့ၢ်အပုၤတဂၤတဲဝဲ, “ကွီကွီ...နကနၣ်ကွၢ်တထံၣ်...လာချၢၣ်တခိၣ်အခံန့ၣ်တၢ်
သီၣ် ဝိ-ဝိ-ဝိ န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်. ပကလဲၤကွၢ်”, အန့ၣ်တဘျီအဝဲသ့ၣ်အဒီပုၤဝဲၣ်ခံ
ဂၤလဲၤကွၢ်ဒီးထံၣ်ဝဲလာချၢၣ်တခိၣ်အခံန့ၣ်အိၣ်ဒီးဖံသးပုၤခိၣ်ဝါတဂၤလာချၢၣ်ဘံ
ယၢ်အီၤန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ဟံးန့ၢ်ဝဲဖဲအယံၢ်တဘျီလာချၢၣ်ခိၣ်ထံးဒီးကျိ
တဲၣ်ဝဲချၢၣ်လာအဘဲဒၣ်ဖံသးပုၤဒီးဖံသးပုၤထူၣ်ဖျးထီၣ်က့ၤဝဲလီၤ. တုၤမ့ၢ်ဖံသးပုၤ
ထူၣ်ဖျးတဘျီတဲန့ၢ်ဝဲဖိၣ်ယဲဒီပုၤဝဲၣ်ခံၤန့ၣ်, “တၢ်လံၤသ့ၣ်ဒၢ...ဖဲကလဲၤအိၣ်ဒီးသ
နီၤ... ဖိၣ်ယဲအဝဲတဂၤတဲဆၢဖဲန့ၣ်လာ, “ဖဲဒၢ, နလဲၤအိၣ်ဒီးပှၤတသ့ဘၣ်. ခဲအံၤပ
လဲၤပူၤအိၣ်ဟုသးန့ၢ်ဒၣ်တကူၢ်လီၤ. ပအိၣ်ဒီပုၤဝဲၣ်ခံၤဝံၤဒီးပကသံလီၤ...” ဖဲန့ၣ်
တဲအဝဲသ့ၣ်လာ, “တဘၣ်ကီၢ်တဂ့ၤ...ယမ့ၢ်တဲသ့န့ၣ်ကန့ၢ်...” ထဲန့ၣ်တဘျီအဝဲ
သ့ၣ်က့ၤကိးဝဲဖံသးပုၤလီၤ. တုၤမ့ၢ်က့ၤတုၤဟံၣ်ဒီးဖဲတဲအဝဲသ့ၣ်, “ဖဲလံၤသ့ၣ်...န
တၢ်ပူၤလီၢ်ပူၤကျဲအိၣ်မနုၤလဲၣ်...ဟဲဟ်လီၤလာယမဲၣ်ညါ...ဖဲန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ဟဲဟ်လီၤ

ဝဲထေးဝါဒ၊ သာဗျာဉ်ဒီးကီလဲလဲသာဘွင်လၢပံအမဲင်ညါ. တဘျီန့ၣ်ဖံ ဆာထီၣ်ကါ
ကြိဝဲလၢထေးဝါဒဒီးကီလဲတဖၣ်အဖီခိၣ်ဒီးဖံန့ၣ်တရၢထီၣ်ဝဲအနံၣ်အဆုတဘျီ,
ဟုသးတဖၣ်ဟဲလီၤဆူဝဲပဲၤထေးဝါဒသာဗျာဉ်ဒီးကီလဲလဲသာဘွင်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်
တဘၣ်ကီၤဘၣ်ဂီၤဝဲလၢတၢ်အိၣ်အဂီၢ်လၢၤဘၣ်.

တုၤမ့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်လၢပုၤကဖဲးသံၣ်ဖဲးဒုးတဘျီန့ၣ်ဖံသးပုၤန့ၣ်မၤအဝဲ
သ့ၣ်လဲၤဆုၣ်ဒုလ်..န့ၣ်လုၢ်န့ၣ်ကွၢ်, တုၤမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ဟူလၢအဖံမၤအလဲၤဆုၣ်ဒု
လ်န့ၣ်လုၢ်န့ၣ်ကွၢ်တဘျီ, တဲဝဲအဖံန့ၣ်, “ဖံတဂၤ...နမၤပလဲၤဆုၣ်ဒုလ်န့ၣ်လုၢ်န့ၣ်ကွၢ်
ညါန့ၣ်ပဆုၣ်ကဝးထီၣ်လၢၤဝဲလဲၣ်...” အဖံတဲဆၢအဝဲသ့ၣ်, “ယမ့ၢ်တဲသုန့ၣ်က
န့ၣ်” ထဲန့ၣ်တဘျီအဝဲသ့ၣ်ဒီပုၤဝဲခံၤစိၣ်ထီၣ်ဒီးယဲၣ်တဂၤတဘျီဒီးလဲၤဖဲးဒုးန့ၣ်
လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤဝဲလၢကျဲအခါန့ၣ်အဖံကိးထီၣ်ဝဲ, “ယဲၣ်ဖိမၤကျိ, ကွါဖိမၤ
ကျိ.” တဘျီန့ၣ်ဒုးန့ၣ်လုၢ်န့ၣ်လီၤပျီဝဲခဲလၢၢ်..တလိၣ်လၢၤအဝဲသ့ၣ်အဒီပုၤဝဲခံၤ
လဲၤဖဲးဒုးလၢၤဘၣ်.

မၤဒ်န့ၣ်တုၤလၢအဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်လဲၤဂီၢ်ဒုးဒီးအဖံမၤကဒီးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်
ဂီၢ်ဒုးဝဲ, ကဘၣ်ထီၣ်ဒုးန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တဲကဒီးဝဲဒ်သီးအတဲအဖံလၢညါန့ၣ်ကဒီး
လီၤ. တဲဝဲအဖံ, “တၢ်န့ၣ်လုၢ်န့ၣ်ကွၢ်ညါ..ဖံတဂၤအံၤပဘုၤချံတအိၣ်နီတဖျၢၣ်ဘၣ်. အ
ဖံ တဲ ကဒီး, ”ယမ့ၢ်တဲသုန့ၣ်ကန့ၣ်..” အန့ၣ်တဘျီအဖံယူၤထီၣ်ဝဲလၢတၢ်ဖဲးဖိ,
ယူၤတုၤဝဲလၢဒုးအဖီခိၣ်တဘျီန့ၣ်အဖံတရၢလီၤဝဲအသး, ဘုတဖၣ်န့ၣ်ဟဲလီၤဆူဝဲ
လၢတဂ့ၢ်ဘၣ်တဂ့ၢ်, တကျိၤဘၣ်တ ကျိၤ, တလိၣ်လၢၤအလံၤခံၤထီၣ်ဒုးလၢၤဘၣ်.
တုၤမ့ၢ်လၢဘုဘၣ်ကူးအဆၢကတီၢ်တဘျီ, အဖံကိးထီၣ်ကဒီး, “ထါကဲၣ်ဖိမၤကူး,
ထါကဲၣ်ဖိမၤကူး” တဘျီန့ၣ်ထါကဲၣ်ဖိမၤကူးဘုတထံၣ်န့ၣ်လၢၢ်ပျီမးလီၤ. တုၤလၢဖိပူၤ
ဒၣ်လဲၣ်ဖိၣ်ယဲဒီပုၤဝဲခံၤအံၤတမၤဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်.

တုၤမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်မၤဘုဝဲတဘျီန့ၣ်, တနံၤတခိၣ်အဝဲတဂၤတဲဝဲအဖံ, “ဖဲမၤ,
ယကလဲၤယုယမၤတဂၤနီ..” အဖံတဲအီၤ, “နမ့ၢ်လဲၤဒီး လဲၤသၢၣ်..အဝဲလဲၤဟဲကွၢ်
ကိးဝဲဖိမုၢ်တဂၤလီၤကဲလၢကမ့ၢ်မုၢ်ကီၤလံၤခါသၢၣ်...အမၤန့ၣ် တုၤမ့ၢ်အထံၣ်ဝဲအ
တဟးတဘျီလူၤတီၢ်ဝဲဖံတဂၤ, ဖံကစံၣ်န့ၣ်လူၤတီၢ်ဝဲလီၤ. လၢခံၣ်သးပုၤန့ၣ်စံၣ်
လီၤလၢဟံၣ်ဖိလၢဒီးလူၤတီၢ်ဝဲကိးလီၤ. အဖံစံၣ်ဒီးထံၣ်လၢဆွဲၣ်ပူၤတပူၤဒီးအဖံဝဲ

လီလဲလဲနုနုဆွဲပူလီမိမိနုနုလီ. “အယိနုနုတံလံအေး၊ ဖဲပုဂ္ဂိုလ်ဘုပုဂ္ဂိုလ်
ခါနုနုပုဂ္ဂိုလ်ထံလံအံလီ (ထိုင်ဘံလံ) ဟဲယုလံတံဖဲဖိနုနုအဲသ့တဲ
လံဘုသုပုဂ္ဂိုလ်ထိုင်အဲလီ. လံတံ နုနုအယိတုမုပုမုဘုမုဟုဝံနုနုပုဂ္ဂိုလ်
ဘုပုဂ္ဂိုလ်ထိုင်ဘံလံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဘုသီခိ၊ နီသီးအိုင်ဘုကတုအဲဂီ၊ အဲသ့နုနုအိုင်
ဝံ၊ ဆွဲ၊ နုဘု၊ ညုလံလီ. တံတဖုအံအဲသ့ဖဲတကယုလီလီ.
မုဝံနုနု၊ မလိအဲဖဲအဲလံလံသုတဘုအိုင်ထိုင်ဒီးမုတဂု. သုမုအိုင်ထိုင်ဒီး
မုနုနုဘုကတုလံအဲတံလီတံကျဲဒီး ကလီမုနုပုလီ.”

ယဖဲတဲစုကီးဝဲဒု၊ “ပုသးပုလံညါတဲစိဝဲဒုအံ၊ တနံတခိုင်နုနုပု
ထိုင်လံဘုကတုလီ. ပုသံကွဲဘု၊ ဘုမုနုလံသုကတုလဲ. ဘုတဲ၊ ပုကညိတ
ဖုအံအိုင်ယဒီးထိုင်အဲယဘုကတုလီ. ပုယုကညးဘုနုကတုနုဘု. လံ
ခံပုမုလံထိုင်ဖဲဖဲယုကညး၊ ဘုတဲထိုင်ဖဲဖဲယုမုကတုနုပုကညိတဖုနုက
အိုင်ယဒီးမတလဲ. ထိုင်ဖဲဖဲတဲပုအိုင်ဝဲနုဒီးယနုသု. ထဲနုတဘျီဘု
တဲထိုင်ဖဲဘု၊ မုစဲဒဲနုနုနုလီတနုနုကတုဝဲတဖုခါ. လံမုနုနီကယု
မုထိုင်ဖဲဖဲအိုင်နုနုနုလီလံလံဝဲပုနုကတုဘုဘုဝဲဝဲနုလီ. ထဲနုတဘျီဘု
နုတဲမုမုနုနုနုပုအိုင်ယဒီးနုတသုဒီးဘု. ယကဘုကတုလီ. လံခံပုမု
ဝဲလံညုလံယုကညးဘု. ဘုတဲယုမုကတုပုကအိုင်ယဒီးမတလဲ. ညုတဲ
ဝဲ၊ နုမုကတုပုကအိုင်ယဒီးနုသု. ထဲနုတဘျီ. ဘုတဲဘုညုလံမုနုနု
လီလံထံကျိနုဘုအပုဘုကတုခါ. ညုတဲဝဲပုသု. လံမုနုနီ၊ ကယုမု
ညုအိုင်နုထိုင်နုလံထံကျိနုဘုအပုဒီးပုဝဲလီ. ထဲနုတဘျီ. မုမုနုနုပု
အိုင်ယဒီးနုသုလီ. အယိတုလံမုမုတနုအံပုအိုင်ညုဒီးမု၊ ဘု
ဆုညုအိုင်ဒီးဝဲလီ.”

အဲအံမုတံကွဲအဲထိုင်ကတုတဲလံဖဲလံလံစိဝဲအံကသုညါဟံဒိုင်
ဟံကဲထိုင်ဘံလံဒီးတံသုတအိုင်ယုထိုင်ဒီးမုတဂုလီ. ယဖဲနုကတုလီဘုးလီ
တံဘုဘုဆုတဲယုကတုယုလံတံသးစုအပုလီ. ယကွဲတံအဲယဖဲတအိုင်
မုလံဘု. သနုကတုယုလံယဖဲကသးမဲဝဲဒီဖျိယကွဲကတုအဲတံတဖုလီ.

